

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา

ปริญญาโท
ของ
ธนศักดิ์ เมืองเจริญ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
พฤษภาคม 2554

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

พฤษภาคม 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา

บทคัดย่อ
ของ
ธนกศักดิ์ เมืองเจริญ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
พฤษภาคม 2554

ชนศักดิ์ เมืองเจริญ. (2554). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียน นานาชาติบางกอกพัฒนา*. ปริญญาโท ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศ ศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการ ควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารีย์ ชื่นวัฒนา, อาจารย์อรทัย วารีสอาด

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา ผู้วิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 36 คน ซึ่งประกอบด้วย นักเรียนที่มี นิสัยรักการอ่านที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4-6 จำนวน 12 คน ครูประจำชั้น 6 คน ครูผู้สอนการอ่าน 6 คน และผู้ปกครองของนักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่าน 12 คน และใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย

ผลการวิจัยนำเสนอใน 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยเกี่ยวกับตัวนักเรียน ปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง และปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการอ่าน สรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยเกี่ยวกับตัวนักเรียน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านมี คุณลักษณะสำคัญ ได้แก่ เป็นเด็กฉลาด รอบรู้ เริ่มอ่านหนังสือตั้งแต่เยาว์วัย อ่านหนังสืออย่าง สม่ำเสมอด้วยความเพลิดเพลิน สามารถเลือกอ่านหนังสือที่ตนเองชอบหรือสนใจได้ด้วยตัวเอง และ ตระหนักถึงคุณค่าของการอ่าน นอกจากนี้ยังชอบห้องสมุด เข้าใจและยืมหนังสืออย่างสม่ำเสมอ สามารถจัดสรรเวลาสำหรับการอ่าน รวมทั้งสามารถแนะนำให้ผู้อื่นอ่านหนังสือด้วย

2. ปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัว ผลการวิจัยแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าครอบครัวมีอิทธิพล และมีบทบาทต่อการสร้างและพัฒนานิสัยรักการอ่านในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ 1) ผู้ปกครองตระหนัก ในความสำคัญของการอ่าน 2) เจตคติเชิงบวกของผู้ปกครองที่มีต่อการอ่าน 3) บทบาทในการ ส่งเสริมการอ่านของบุคคลในครอบครัว 4) บทบาทของผู้ปกครองในการดูแล แนะนำ และช่วยเลือก หนังสือที่มีคุณภาพให้เด็กอ่าน 5) การจัดสรรเวลาสำหรับการอ่าน 6) เจตคติเชิงบวกของผู้ปกครอง เกี่ยวกับผลกระทบของเทคโนโลยีต่อการอ่าน 7) ผู้ปกครองเป็นต้นแบบในการอ่าน และ 8) สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการอ่านในบ้าน

3. ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการอ่านในโรงเรียน ได้แก่ 1) หลักสูตรการรู้ สารสนเทศที่สอนและพัฒนาทักษะการอ่าน 2) บทบาทของครูในการส่งเสริมการอ่าน 3) ห้องสมุด โรงเรียนที่มีคุณภาพ 4) ความร่วมมือของครูกับบรรณารักษ์วิชาชีพ 5) ความร่วมมือระหว่างครูกับ พ่อแม่และผู้ปกครอง 6) บทบาทและทัศนคติของครูที่มีต่อเทคโนโลยี และ 7) การสร้างวัฒนธรรม การอ่านในโรงเรียน

FACTORS CONTRIBUTING TO THE DEVELOPMENT OF READING HABITS OF THE
STUDENTS IN BANGKOK PATANA INTERNATIONAL SCHOOL.

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Arts Degree in Library and Information Science
at Srinakharinwirot University

May 2011

Thanasak Muangcharoen. (2011). *Factors Contributing to the Development of Reading Habits of the students in Bangkok Patana School*. Master thesis, M.A. (Library and Information Science). Bangkok. Graduate School, Srinakarinwirot University.
Advisor Committee: Asst. Prof. Aree Cheunwattana, Aurathai Wareesa-ard.

The purpose of this qualitative research is to study the factors contributing to the development of reading habit of the primary students in Bangkok Patana School. Interviews were the main method used to collect data from 36 key informants which included twelve 4th-6th graders who have good reading habit, six homeroom teachers, six reading teachers, and twelve parents of the twelve students selected. Inductive analysis was used in analyzing interview data.

The study results revealed that three factors contributing to the development of the students' reading habit were factors relating to the students who have good reading habit, family factors, and school factors.

1. The study found that the students who have good reading habit share the following common characteristics. They are intelligent and well-rounded. They start reading at a very young age and read regularly with enjoyment. They usually choose books by themselves according to their own interests. They appreciate the value of reading. They like the library and use the library on a regular basis. They make time for reading and can advise or recommend others to read.

2. It is evident that the family plays an influential role in developing reading habit among children. These factors include 1) Parents are aware of the importance of reading; 2) Parents have positive attitude towards reading; 3) Family members play a role in promoting reading habit; 4) Parents play a role in supervising children in book selection and recommending good books to read; 5) Parents help children make time for reading; 6) Parents have positive attitude towards the impact of technology on reading; 7) Parents are good role model for reading; and 8) Parents create a home environment that is conducive to reading.

3. Factors contributing to developing reading habit in school include: 1) A Literacy Curriculum which instills and develop reading skill; 2) Teachers play a role in promoting reading; 3) The school has a good quality library; 4) There is a cooperation between parents and professional librarians to promote reading; 5) There is a cooperation between teachers and parents to promote reading; 6) The teachers' role and attitude towards technology are positive; and 7) A reading culture is developed in school.

ปริญญาบัตร

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา

ของ

ธนศักดิ์ เมืองเจริญ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2554

คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารีย์ ชื่นวัฒนา)

(รองศาสตราจารย์ ดร. สอางศรี พรสุวรรณ)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(อาจารย์อรทัย วารีสอาด)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารีย์ ชื่นวัฒนา)

.....กรรมการ

(อาจารย์อรทัย วารีสอาด)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารีย์ ชื่นวัฒนา ประธานกรรมการควบคุมปริญญาโท และอาจารย์อรรถัย วารีสอาด กรรมการควบคุมปริญญาโทที่ได้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยด้วยความเอาใจใส่อย่างดีเสมอมา ตลอดจนได้เสียสละเวลาในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างละเอียดจนปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สวางศรี พรสวรรค์ ประธานกรรมการสอบปากเปล่า และรองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา ที่กรุณามาร่วมเป็นกรรมการสอบปากเปล่า รวมทั้งให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงปริญญาโทฉบับนี้ให้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ถนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล รองศาสตราจารย์เกริก ยุ้นพันธ์ รองศาสตราจารย์เฉลียว พันธุ์สีดา Ms. Carol Battram และ Ms. Stephanie Wallis ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสัมภาษณ์ ที่ให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขแนวคำถามในการสัมภาษณ์ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ทุกท่านที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอนวิชาความรู้ สร้างประสบการณ์ที่ดี และมีความเมตตาต่อผู้วิจัย จนทำให้ประสบความสำเร็จในการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณครู โดยเฉพาะ Mr. Nick and Ms. Emma Goligher และ Ms. Grace Chen ตลอดจนนักเรียนและผู้ปกครอง ที่เสียสละเวลาในการให้ข้อมูลจนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จด้วยดี ที่ได้เสียสละเวลาในการตรวจสอบและแก้ไขภาษาอังกฤษในงานวิจัยฉบับนี้ ตลอดจนขอขอบคุณ พี่ ๆ และเพื่อนร่วมงาน ในโรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนาทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจมาโดยตลอด

คุณประโยชน์ของปริญญาโทฉบับนี้ผู้วิจัยขอบอบแต่ บิดา มารดา และครูอาจารย์ทุกท่านด้วยความเคารพอย่างสูง

ธนศักดิ์ เมืองเจริญ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
คำถามของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ปรากฏการณ์ที่ศึกษา.....	4
ผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการอ่าน.....	7
ความหมายของการอ่าน.....	7
ความสำคัญของการอ่าน.....	8
คุณประโยชน์ของการอ่าน.....	10
นิสัยรักการอ่านและการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน.....	11
ความหมายของนิสัยรักการอ่าน.....	12
ความหมายของการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน.....	12
ปัญหาในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน.....	13
การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในประเทศไทย.....	13
การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในต่างประเทศ.....	15
ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน.....	18
ปัจจัยทางครอบครัว.....	18
ปัจจัยทางโรงเรียน.....	22
โรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	34
งานวิจัยในประเทศ.....	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

3 วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดปรากฏการณ์ที่ศึกษาและผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	42
ขั้นตอนการวิจัย.....	42
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45

4 ผลการวิจัย

บริบททั่วไปของโรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา.....	46
ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สัมภาษณ์.....	47
ปัจจัยเกี่ยวกับตัวนักเรียน.....	47
ปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง.....	56
ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการอ่านในโรงเรียน.....	65

5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	76
วิธีดำเนินการวิจัย.....	76
สรุปและอภิปรายผล.....	78
ข้อเสนอแนะ.....	90

บรรณานุกรม.....	91
-----------------	----

ภาคผนวก.....	101
--------------	-----

ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์อังกฤษ.....	101
----------------------------------	-----

ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์ภาษาไทย.....	110
-----------------------------------	-----

ภาคผนวก ค รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	119
-----------------------------------	-----

ประวัติย่อผู้วิจัย.....	120
-------------------------	-----

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่มีความสำคัญยิ่งขึ้น เพราะจะช่วยให้สังคมสามารถเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างเท่าทัน สามารถปรับตัว อยู่รอดและแข่งขันได้ รากฐานแห่งวัฒนธรรมการเรียนรู้ คือ วัฒนธรรมรักการอ่าน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2551: ออนไลน์)

ในประเทศที่พัฒนาแล้ว ประชากรจะมีนิสัยรักการอ่าน จนกลายเป็นวัฒนธรรมที่ฝังลึกในสังคม ดังสะท้อนให้เห็นได้จากพฤติกรรมการอ่านของเด็กทั้งจากที่บ้านและโรงเรียน ตลอดจนการเปลี่ยนผ่านจากสังคมอุตสาหกรรมไปสู่สังคมสารสนเทศและสังคมความรู้ ซึ่งประกอบด้วยบุคคลที่ให้คุณค่าต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ถือว่าความรู้เป็นสมบัติสาธารณะที่ทุกคนมีสิทธิ์เข้าถึงอย่างเสรี การอ่านจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างพฤติกรรมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่อย่างไร้ขอบเขต ดังสอดคล้องกับคำขวัญของสมาคมการอ่านแห่งประเทศไทยที่ว่า โลกของการอ่าน คือ จักรวาลแห่งความรู้ (สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย. 2552: ออนไลน์)

การสร้างวัฒนธรรมการอ่านนั้นมีปัจจัยหลายประการ ได้แก่ การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านในครอบครัว ระบบการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการอ่าน การมีห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดประชาชน ที่มีคุณภาพ การผลิตและเผยแพร่หนังสือ การรณรงค์และส่งเสริมการอ่านในชุมชนและสังคมส่วนความสำคัญของการส่งเสริมการอ่านนั้นเปรียบเสมือนการส่งเสริมให้ผู้คนมีประสบการณ์และความรู้ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งการรณรงค์ให้เด็กรักการอ่านเป็นสิ่งที่ทุกคนในสังคมสามารถทำร่วมกันได้ แต่คนที่สำคัญที่สุด คือ พ่อแม่ และต้องเริ่มต้นจากครอบครัว นอกจากนี้สถานศึกษาก็มีส่วนสำคัญในการสร้างเด็กให้เป็นคนรักการอ่านผ่านกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และครูต้องเป็นผู้มีประสบการณ์อ่านหนังสือมากด้วยเช่นกัน

งานวิจัยหลายชิ้นชี้ให้เห็นว่า ครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านในเด็ก (รุ่งฤดี ภูขมศรี. 2549: 44; ดวงพร ดวงเพชร. 2541: 28; จิตรลดา ไมตรีจิตต์. 2549: 2) การสร้างนิสัยรักการอ่านแก่เด็กนั้นเป็นสิ่งที่ต้องปลูกฝังตั้งแต่เยาว์วัยและปลูกฝังอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปีเพื่อให้ยังรากลึกจนกลายเป็นสิ่งที่ทำได้โดยอัตโนมัติราวกับการหายใจ (อัจฉรา ประดิษฐ์. 2550: 15) บิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่อ่านหนังสือ เล่านิทาน ให้บุตรหลานฟัง ฟังเด็กอ่าน สนทนาเรื่องราวเกี่ยวกับหนังสือกับเด็กนับเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างนิสัยรักการอ่าน นอกจากนี้การสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการอ่านก็เป็นส่วนสำคัญ เช่น การมีชั้นหนังสือหรือห้องสมุดในบ้าน การพาเด็กไปห้องสมุดประชาชน การซื้อหนังสือให้เด็กอ่าน และพฤติกรรมการอ่านของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง (Colorado. 2007: Online)

เมื่อเด็กเข้าโรงเรียน โรงเรียนมีบทบาทหลักในการสร้างวัฒนธรรมการอ่าน โดยมีปัจจัยหลายอย่าง เช่น ระบบการศึกษาที่เข้าใจความสำคัญของการอ่าน วิธีการเรียนการสอนที่เสริมสร้างทักษะการอ่านและพัฒนาความสามารถของเด็กในการอ่านไปตามลำดับ การจัดบริการห้องสมุด โรงเรียนที่มีคุณภาพซึ่งมีหนังสือและทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลาย มีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านโดยสม่ำเสมอ และมีบรรณารักษ์ที่ร่วมมือกับครูผู้สอนในการพัฒนาการรู้หนังสือและทักษะการอ่าน เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่า ครอบครัวและโรงเรียนเป็นปัจจัยพื้นฐานในการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านในเด็ก

ในประเทศไทยนิสัยรักการอ่านของคนไทยยังอยู่ในระดับต่ำและต้องปรับปรุงแก้ไขเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว ได้แก่ สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย และประเทศในยุโรป หรือแม้แต่ประเทศที่พัฒนาแล้วในภูมิภาคเดียวกัน เช่น สิงคโปร์ ปัจจุบันเราสามารถกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมการอ่านยังไม่เกิดขึ้นในสังคมไทย สถิติเกี่ยวกับการอ่านได้ชี้ให้เห็นว่า คนไทยมีอัตราส่วนในการอ่านหนังสือต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2552: ออนไลน์) ข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (กันยายน 2548) รายงานว่าผู้ที่ไม่อ่านหนังสือในประเทศไทยมีจำนวนถึง 22.4 ล้านคน หรือเกือบร้อยละ 40 ของประชากรทั้งประเทศ ประชากรกลุ่มนี้ชอบดูโทรทัศน์ หรือฟังวิทยุมากกว่า ขณะที่เด็กที่มีอายุ 10-14 ปี กว่าร้อยละ 60 ให้เหตุผลในการไม่อ่านหนังสือว่า เพราะไม่ชอบ และไม่สนใจ ส่งผลให้สถิติการอ่านหนังสือของคนไทยโดยเฉลี่ยเพียงปีละ 2 เล่ม ซึ่งนับว่าต่ำมาก เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น สิงคโปร์ ที่มีสถิติการอ่านหนังสือปีละ 40-50 เล่ม ต่อประชากร 1 คน หรือเวียดนาม ซึ่งมีสถิติการอ่านหนังสือถึงปีละ 60 เล่ม ต่อประชากร 1 คน ข้อมูลดังกล่าวบ่งบอกให้เห็นว่าการอ่านหนังสือของคนไทยกำลังก้าวเข้าสู่ภาวะวิกฤติอย่างแท้จริง การเดินหน้าผลักดันให้คนไทยอ่านหนังสือ จึงถูกหยิบยกให้เป็นวาระแห่งชาติ (สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย 2552: ออนไลน์) นอกจากนี้ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประเวศ วะสี (2552: ออนไลน์) ยังได้แสดงทัศนะเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยว่า “ควรสร้างวัฒนธรรมการอ่าน คนไทยอ่านน้อย ในเรื่องที่ซับซ้อนถ้าไม่อ่านจะไม่เข้าใจ เมื่อไม่เข้าใจก็ไม่สามารถเผชิญกับความซับซ้อนได้ ทำให้สังคมติดขัดและวิกฤตขึ้นเรื่อย ๆ จึงต้องสร้างวัฒนธรรมการอ่านให้ได้” ซึ่งสอดคล้องกับองค์การสหประชาชาติ ที่ได้เสนอให้ประเทศสมาชิกช่วยกันรณรงค์ให้ทุกคนในโลกนี้ อ่านหนังสือให้ออกทั้งหมดตั้งแต่ปี 2543 เพราะตระหนักในความสำคัญของการอ่าน (UNESCO. 2009: Online)

ในระดับนานาชาติ องค์กรเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Cooperation and Development--OECD) ได้ดำเนินการวิจัยในโครงการประเมินความสามารถทางวิชาการของนักเรียนนานาชาติด้านวิทยาศาสตร์ การอ่าน และคณิตศาสตร์ ใน ค.ศ. 2006 (Programme for International Student Assessment--PISA) โดยมีนักเรียน 400,000 คน จากโรงเรียนใน 57 ประเทศ รวมทั้งประเทศไทยด้วย โครงการนี้ได้รายงานผลความสามารถทางด้านการอ่านของนักเรียนในกลุ่มอายุ 15 ปี ปรากฏว่า เกาหลีเป็นประเทศที่ได้คะแนนสูงสุด รองลงมาคือ ฟินแลนด์ และฮ่องกง ในขณะที่ ความสามารถในการอ่านของนักเรียน

ไทยลดลงจากการประเมินครั้งแรกเมื่อ ปี ค.ศ. 2000 (Programme for International Student Assessment. 2006: ออนไลน์)

การวิจัยด้านการอ่านขององค์กรเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ระยะแรก (ปี ค.ศ. 2000) ยังชี้ให้เห็นว่านักเรียนไทยที่ผ่านเกณฑ์มีเพียงกลุ่มเดียวคือนักเรียนจากโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ นอกจากนี้ยังระบุว่านักเรียนวัยจบการศึกษาภาคบังคับของไทยเมื่อเทียบกับประเทศสมาชิกอื่น ๆ แล้วยังได้รับการเตรียมตัวไม่พอสำหรับการใช้ชีวิตและการเป็นพลเมืองที่มีศักยภาพที่จะช่วยผลักดันเศรษฐกิจที่มีศักยภาพในการแข่งขันได้ในอนาคต รายงานดังกล่าว นอกจาก จะแสดงถึงคุณภาพการศึกษาไทยในการเตรียมประชากรเพื่ออนาคตแล้ว ยังบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของนักเรียนกับตัวแปรต่าง ๆ เช่น ลักษณะนิสัย เจตคติ และการควบคุมตัวเองในการเรียนของนักเรียน ลักษณะของครอบครัว สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ทรัพยากรของโรงเรียน การจัดการในโรงเรียน และการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชน เป็นต้น (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2552: ออนไลน์)

สุชาติ สวัสดิ์ศรี บรรณาธิการอาวุโส มีความเห็นว่าระบบการเรียนการสอนของต่างประเทศเน้นให้ผู้เรียนเชื่อในศักยภาพของตนเอง เชื่อในศักยภาพของปัจเจก ฝึกให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากห้องสมุด โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำ ความเข้มแข็งในการอ่านจึงเกิดขึ้น ทำให้การอ่านกลายเป็นวิถีชีวิต ระบบดังกล่าวแตกต่างจากระบบการเรียนการสอนของไทยโดยสิ้นเชิง (นพพร ชูเกียรติศิริชัย. 2552: ออนไลน์)

อย่างไรก็ตาม ระบบการศึกษาในโรงเรียนนานาชาติในประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยให้ความสำคัญกับการอ่านเป็นอย่างมาก เมื่อศึกษารายละเอียดในหลักสูตรแม่บทระดับชาติของประเทศอังกฤษ (The National Curriculum. 1993: 36) พบว่าสาระสำคัญเรื่อง การอ่านของนักเรียนช่วงชั้นประถมศึกษา หรือที่เรียกว่า Key Stage 1-2 ซึ่งถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญระบุไว้ว่าการอ่านหนังสือเป็นการกระตุ้นให้เด็กได้ใช้จินตนาการ และเกิดความกระตือรือร้นในการอ่าน โดยหนังสือที่เด็กเลือกอ่าน ส่วนหนึ่งควรเป็นหนังสือที่เด็กสนใจและอีกส่วนหนึ่งเป็นหนังสือที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร นอกจากนี้เด็กควรได้อ่านหนังสือหลากหลายประเภท ทั้งบทร้อยกรอง เทพนิยาย นิทานเพื่อฝัน เรื่องสั้น ตลอดจนหนังสือที่เขียนโดยผู้เขียนหนังสือเด็ก การอ่านหนังสือของเด็กนับเป็นทักษะที่สำคัญ ความรับผิดชอบของโรงเรียนเกี่ยวกับการสอนอ่านนั้นไม่ได้สิ้นสุดลงที่การสอนให้เด็กอ่านหนังสือได้เท่านั้น แต่หน้าที่อีกส่วนหนึ่ง คือ การส่งเสริมให้เด็กอ่านหนังสือได้โดยลำพัง พัฒนาความสามารถและรสนิยมในการอ่านไปตามลำดับ และมีความสุขความเพลิดเพลินกับการอ่าน นิสัยรักการอ่านจึงเกิดขึ้น และนำไปสู่ทักษะอื่น ๆ เช่น ทักษะการใช้ภาษา การพูด การเขียน การเล่าเรื่อง และความคิดสร้างสรรค์ต่าง ๆ (บันลือ พฤษะวัน. 2537: 28)

ในประเทศไทยการสร้างนิสัยรักการอ่านในเด็กเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจอย่างต่อเนื่องทั้งจากนักวิชาการ นักวิจัย รวมถึงองค์กรและสถาบันที่ต้องการผลักดันและขับเคลื่อนสังคมไทยให้มีวัฒนธรรมการอ่านและผลักดันให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ แต่การแก้ไขปัญหาเรื่องการอ่านยังคงเป็นนามธรรมและไม่ประสบผลสำเร็จมากนัก ผู้วิจัยซึ่งมีประสบการณ์ร่วมในการ

ปลูกฝังนิสัยรักการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยในด้านนี้ เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยมุ่งหวังว่าผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของไทย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้ คือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในโรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสาร เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ รวมถึงความคิดเห็น บทบาทและความร่วมมือของครูและผู้ปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับห้องสมุดโรงเรียนที่ส่งผลต่อการส่งเสริมและสร้างนิสัยรักการอ่าน ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำคัญที่จะเป็นแนวทางสำหรับการแก้ไขปัญหาการอ่าน และการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาในประเทศไทย

คำถามของการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ บางกอกพัฒนา คืออะไร

ขอบเขตของการวิจัย

ปรากฏการณ์ที่ศึกษา

ปรากฏการณ์ที่ศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ โดยผู้วิจัยศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เก็บข้อมูลด้วยการสังเกต และการสัมภาษณ์นักเรียน ครู และผู้ปกครอง ในโรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาของ ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของครูและผู้ปกครองต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ศึกษารูปแบบความร่วมมือระหว่างครูกับผู้ปกครองต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ซึ่งจะเป็นแนวทางสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของไทย

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้อยู่ในโรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา มี 3 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษา 12 คน ผู้ปกครอง 12 คน ครูประจำชั้นชาวต่างชาติ 6 คน และครูสอนการอ่าน 6 คน รวมทั้งสิ้น 36 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง ในการคัดเลือกเด็กนักเรียน ครูประจำชั้นจะเป็นผู้คัดเลือกนักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งครูเป็นผู้รู้จักนักเรียนดีที่สุดใน การสังเกตจากลักษณะนิสัยของนักเรียน และพฤติกรรมการอ่าน เช่น อ่านหนังสือเป็นประจำทุกวัน เข้าใช้และยืมหนังสือจากห้องสมุดสม่ำเสมอ เป็นต้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **นิสัยรักการอ่าน** หมายถึง พฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการชอบอ่านหนังสือโดยได้รับการฝึกฝนเป็นเวลานาน ได้รับการปลูกฝังให้เกิดความอยากอ่านตั้งแต่เด็ก ๆ จนติดเป็นนิสัย มีพฤติกรรมการอ่านอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และแสดงออกถึงความสนใจหรือชอบที่จะอ่าน เช่น การใช้เวลาว่างอ่านหนังสือ การเข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียนเป็นประจำและยืมหนังสืออย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น.
2. **การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน** หมายถึง พฤติกรรมของครูและผู้ปกครอง ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องสมุดโรงเรียน ซึ่งส่งเสริมให้เด็กเกิดความสนใจหนังสือ เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการอ่าน เกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน กระหายใคร่รู้ตลอดเวลา จนกลายเป็นนิสัยรักการอ่าน เช่น การอ่านเป็นแบบอย่างของครู การสอนการใช้ห้องสมุด การเล่านิทานให้ลูกฟัง การเชิญนักเขียนมาทำกิจกรรมกับนักเรียน เป็นต้น
3. **โรงเรียนนานาชาติ** หมายถึง โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา ซึ่งใช้ระบบการเรียนการสอนตามหลักสูตรประเทศอังกฤษ แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ช่วงชั้น เรียกว่า Key Stage เรียกแต่ละชั้นว่า Year หรือ ปี ในระดับประถมศึกษา หมายถึงนักเรียนชั้นปีที่ 1-6
4. **นักเรียน** หมายถึง นักเรียนชายหญิง อายุระหว่าง 9-11 ที่ กำลังศึกษาอยู่ ชั้นปีที่ 4-6 ในระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา
5. **ผู้ปกครอง** หมายถึง พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองที่มีบุตรหลาน ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา ชั้นปีที่ 4-6 โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา ซึ่งมีทั้งผู้ปกครองที่เป็นคนไทยและคนต่างชาติ
6. **ครูประจำชั้น** หมายถึง ครูประจำชั้นชาวต่างชาติที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษา ชั้นปีที่ 4-6 ในโรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา
7. **ห้องสมุด** หมายถึง ห้องสมุดฝ่ายประถมศึกษา โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา ซึ่งมีทรัพยากรสารสนเทศ สำหรับเด็กในวัยประถมศึกษา หนังสือภาพ ตลอดจนทรัพยากรสารสนเทศ สำหรับครูและผู้ปกครอง

8. ครูสอนการอ่าน หมายถึง ครูผู้สอนชาวต่างชาติ และรวมถึงครูผู้ช่วย ซึ่งสอนวิชาการอ่าน วิชาภาษาอังกฤษ ในระดับชั้นประถมศึกษา และอ่านหนังสือกับเด็กอย่างต่อเนื่อง

9. ปัจจัยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน หมายถึง สิ่งส่งผลต่อความสำเร็จในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็ก เช่น การสอนของครู หลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนนานาชาติ การอ่านเป็นแบบอย่างของผู้ปกครอง บริการและกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดโรงเรียน เป็นต้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามหัวข้อ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการอ่าน
  - 1.1 ความหมายของการอ่าน
  - 1.2 ความสำคัญของการอ่าน
  - 1.3 คุณประโยชน์ของการอ่าน
2. นิสัยรักการอ่านและการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
  - 2.1 ความหมายของนิสัยรักการอ่าน
  - 2.2 ความหมายของการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
  - 2.3 ปัญหาในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
  - 2.4 การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในประเทศไทย
  - 2.5 การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในต่างประเทศ
3. ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
  - 3.1 ปัจจัยทางครอบครัว
  - 3.2 ปัจจัยทางโรงเรียน
4. โรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยในประเทศ

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการอ่าน

ความหมายของการอ่าน

นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่าน ได้ให้ความหมายของการอ่าน ดังต่อไปนี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546: 1364) ได้ให้ความหมายของคำว่า อ่าน หมายถึง ว่าตามตัวหนังสือ ดีความ สังเกตหรือพิจารณาดูให้เข้าใจ เช่น อ่านรหัส คิด หรือ นับ ตลอดจนการอ่านสีหน้า อ่านใจ อ่านริมฝีปาก ถ้าออกเสียงด้วย เรียกว่า อ่านออกเสียง ถ้าไม่ต้องออกเสียง เรียกว่า อ่านในใจ ส่วนอ่านเล่น หมายถึง การอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน กู๊ดแมน (Goodman. 1985: 12) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสมอง ที่ซับซ้อนโดยมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างภาษาเขียนและความคิด โดยผู้อ่านตีความภาษาเขียน

สู่ความหมายซึ่งสร้างขึ้น ผู้อ่านจำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานความรู้ทางด้านภาษาและพื้นฐานความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านมาช่วยสร้างความเข้าใจ

เทลเลอร์ (Taylor. 1990: Online) กล่าวว่า การอ่าน คือความสามารถในการถอดความจากข้อมูลและสามารถเข้าใจความหมายจากเนื้อหานั้น การอ่านเชื่อมโยงกับสิ่งพิมพ์หลายรูปแบบ ทั้งหนังสือ ตำรา แผนที่ ข้อมูลในจอคอมพิวเตอร์ หรือแม้กระทั่งข้อมูลตลาดหุ้น การอ่านจัดเป็นกิจกรรมส่วนบุคคล

สมิทและโรบินสัน (Smith; & Robinson. 2009: Online) กล่าวว่า การอ่าน คือความพยายามที่จะทำความเข้าใจกับข้อความที่อ่าน โดยการถอดรหัสภาษาเขียน ใช้ความสามารถในการวิเคราะห์ หาเหตุผล จนเกิดความคิดและจินตนาการ สามารถเข้าใจสิ่งที่อ่านได้ การอ่านจำเป็นต้องมีความรู้เดิมทางภาษาและไวยากรณ์เพื่อความเข้าใจอย่างถูกต้อง

แฮริสและสมิท (Harris; & Smith. 1996: 55) กล่าวว่า การอ่าน คือรูปแบบการสื่อสาร การแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน โดยผู้เขียนจะแสดงความคิดเห็นของตนเองผ่านตัวอักษร ตามลักษณะและรูปแบบการเขียนของตัวเอง ส่วนผู้อ่านจะรับรู้สัญลักษณ์หรือตัวอักษรด้วยสายตา จากนั้นจะค้นหาความหมายและทำความเข้าใจกับสัญลักษณ์

ส่วนนักวิชาการของไทยอธิบายว่า การอ่าน คือ รูปแบบการสื่อสารอย่างหนึ่ง ที่ถ่ายทอดความรู้สึนึกคิด ความรู้ และประสบการณ์จากผู้เขียนถึงผู้อ่าน โดยถ่ายทอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรที่ปรากฏอยู่ในสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ออกมาเป็นข้อมูลความรู้ ส่วนความเข้าใจในการอ่านนั้น ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความสามารถในการระบวนการคิดทางสมอง การอ่านให้ความรู้ ประสบการณ์ และความรื่นรมย์ ตลอดจนทำให้ผู้อ่านอยากถ่ายทอดการอ่านไปสู่คนอื่น (คุณหญิงแม่ณมาส ขวลิต. 2534: 234; เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2552: ออนไลน์; รื่นฤทัย สัจจพันธ์. 2545: 2)

สรุปได้ว่า การอ่านคือ การสื่อสารและการถ่ายทอดความคิดระหว่างผู้เขียนสู่ผู้อ่าน การอ่านคือพื้นฐานที่สำคัญสำหรับชีวิต การอ่านที่ดีจะนำไปสู่การรู้หนังสือและการสร้างสังคม การอ่านที่มีคุณภาพ ทั้งนี้ผู้อ่านจะต้องใช้กระบวนการคิดเชื่อมโยงกับความรู้เดิม พื้นฐานความรู้ทางภาษา และประสบการณ์เดิม

ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการศึกษานทุกระดับ รวมถึงการศึกษาตลอดชีวิต และจำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ เพราะการอ่านเป็นจุดเริ่มต้นของการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ การเขียน ความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ เป็นป่อเกิดแห่งสติปัญญา เป็นสิ่งจรรโลงใจ และยังเป็นเครื่องมือสืบสานทางวัฒนธรรมของคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนรุ่นต่อไป การปลูกฝังให้รักการอ่านตั้งแต่เยาว์วัยเป็นสิ่งจำเป็น การปลูกฝังทักษะการอ่านตั้งแต่ระดับปฐมวัย และการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านตั้งแต่เยาว์วัยจึงมีความสำคัญ (สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2549: ออนไลน์) ดังที่นักปราชญ์และนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

พระมหาวชิชัย (2552: ออนไลน์) กล่าวว่า การอ่านเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตและถือว่าการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดสำหรับทุกคน ทำให้เกิดการเรียนรู้ ความคิดและปัญญาที่จะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติหน้าที่การทำงาน ผู้ที่อ่านมากและสนใจอ่านอย่างจริงจัง สามารถนำความรู้ที่อ่านไปประยุกต์ใช้ได้ในทุกโอกาส

สุรัฐ ศิลปอนันต์ (2533: คำนำ) กล่าวว่า การอ่านนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อบุคคลทุกเชื้อชาติ ทุกเพศ ทุกวัย ในทุกโอกาสและทุกด้าน ทั้งในด้านการศึกษาหาความรู้ การรับรู้ข่าวสาร ทันเหตุการณ์ การประกอบอาชีพ และการพักผ่อนหย่อนใจ ตลอดจนการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข

อัจฉรา ประดิษฐ์ (2550: 14) กล่าวว่า การอ่านทำให้เด็กเรียนรู้วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ปรัชญา ศาสนา วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และศาสตร์อื่น ๆ มากมาย การอ่านทำให้เด็กมีประสบการณ์ทางด้านอารมณ์ต่าง ๆ เช่น ความสนุกสนาน ความเพลิดเพลิน ความตื่นเต้น สะเทือนใจ เสียใจ เป็นต้น เมื่อเด็กอ่านมากก็จะมีคลังศัพท์มาก รู้จักคิดอย่างเป็นระบบ และการอ่านมีส่วนสำคัญในการพัฒนาการเขียน

รุ่งฤดี ภูษมศรี (2549: 44) และ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2552: ออนไลน์) กล่าวว่า การอ่านมีบทบาทสำคัญในการสร้างพฤติกรรมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต การอ่านนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้อย่างไร้ขอบเขต หากผู้คนรักการอ่านเป็นฐาน ย่อมจะส่งผลต่อการรับข้อมูลข่าวสาร การเรียนรู้ การพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมต่าง ๆ ซึ่งส่งผลต่อการเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้คน นอกจากนี้การใช้เวลาว่างอ่านหนังสือเหมือนกับการได้เดินทางไปยังดินแดนแห่งจินตนาการ ค้นพบความรู้ใหม่ ได้เรียนรู้ในสิ่งที่ไม่รู้จัก และหนังสือยังทำให้เราพัฒนาคำศัพท์และความสามารถในการใช้คำ

ทรงพันธ์ เจิมประยงค์ (2552: ออนไลน์) กล่าวว่า การอ่าน เป็นกิจกรรมทางสังคมอย่างหนึ่ง และมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะการอ่านวรรณกรรม ซึ่งผู้เขียนวรรณกรรมส่วนใหญ่พยายามสอดแทรกแนวคิด คตินิยม ความเชื่อ ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีให้เข้าไปอยู่ในงานเขียน และการอ่านทำให้มีมุมมองต่อโลกกว้างขึ้น

ในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้เช่นในปัจจุบัน สารสนเทศและความรู้กลายเป็นทรัพยากรหลักในการพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ การดำรงชีวิตอยู่ในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งความเจริญของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทำให้โลกแคบลง ผู้คนทั่วโลกสื่อสาร ถึงกันได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ในสภาพแวดล้อมเช่นนี้ทักษะในการอ่านยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น การอ่านจะช่วยให้ผู้อ่านประสบความสำเร็จในการศึกษา การทำงาน การพัฒนาคุณภาพชีวิต การอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้การอ่านยังมีความสำคัญต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน สามารถติดตามความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ต่อเหตุการณ์

ที่เกิดขึ้นทั่วโลกได้อย่างทันท่วงที่ ดังที่ วิทยากร เชียงกูล (2544: 6) และ สม สุจิรา (2552: 110) กล่าวว่า ผู้ที่ประสบความสำเร็จทางการศึกษาและหน้าที่การงานนั้นมีคุณสมบัติที่เหมือนกันข้อหนึ่งคือ รักการอ่าน ซึ่งนิสัยรักการอ่านและการใฝ่เรียนรู้เป็นบันไดขั้นแรกที่จะพัฒนาชีวิตไปสู่ความสำเร็จ การอ่านจึงเป็นกิจกรรมที่จำเป็นต้องทำอย่างสม่ำเสมอจนนำไปสู่นิสัยรักการอ่านและกลายเป็นนักอ่านที่มีคุณภาพ

คุณประโยชน์ของการอ่าน

การอ่านมีคุณประโยชน์นานับประการต่อผู้อ่าน โดยเฉพาะนักอ่าน คุณค่าของการอ่านเป็นที่ประจักษ์ในวงการศึกษา และในสังคมโดยทั่วไป ดังจะกล่าวถึงต่อไปนี้

1. การอ่านช่วยพัฒนาทักษะการรู้หนังสือของบุคคล การอ่านถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการรู้หนังสือ การศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่าง การอ่านโดยสมัครใจกับพัฒนาการด้านการรู้หนังสือแสดงให้เห็นความสัมพันธ์เชิงบวกที่คงเส้นคงวา นอกจากนี้งานวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าการอ่านช่วยปรับปรุงและพัฒนาทักษะในการเขียน (Krashen. 2004: 10)

2. การอ่านช่วยพัฒนาทักษะด้านภาษา พัฒนาการทางภาษา โดยเฉพาะในเด็ก การอ่านเป็นกระบวนการที่ประมวลการใช้คำ ประโยค ไวยากรณ์ บริบท ตลอดจนการออกเสียง และการสื่อสาร สมอของเด็กเปรียบได้กับฟองน้ำที่ซึมซับส่วนต่าง ๆ ของภาษาจากการอ่าน ไม่ว่าจะเป็นการฟังผู้อ่านให้ฟังหรือการอ่านด้วยตนเองและพัฒนาเป็นทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน การแปลความหมาย และตีความ ซึ่งนับเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารและการศึกษา (Ralerala. 2010: Online; บันลือ พฤกษ์วัน. 2537: 39)

3. การอ่านช่วยพัฒนาสติปัญญา การอ่านเป็นปัจจัยตัวหนึ่งที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา การวิจัยชี้ให้เห็นว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่อ่านหนังสือให้ลูกฟังทุกวันมีการพัฒนาทางภาษาและสติปัญญาที่ดีกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่ไม่อ่านหนังสือ (Browning. 2006: Online) การอ่านมากช่วยสร้างโครงสร้างทางสมองทำให้รู้และคิดเชื่อมโยงสิ่งที่อ่านกับโลกรอบตัวทำให้เข้าใจเรื่องยาก ๆ ได้ และรู้จักนำความคิดความรู้ที่เกิดขึ้นไปใช้ประโยชน์ (Artley. 1972: Online)

4. การอ่านช่วยพัฒนาจินตนาการ ในกระบวนการอ่าน ผู้อ่านจะสร้างภาพในสมองเพื่อให้เข้าใจเนื้อหาหรือเหตุการณ์หรือติดตามการบรรยายเรื่องราวในหนังสือที่กำลังอ่าน การอ่านหนังสือดี ๆ จึงเป็นการกระตุ้นจินตนาการโดยธรรมชาติ ดังที่ อเล็ก ออสบอร์น (Osborn. 1979: Online) กล่าวว่า การอ่านเป็นเช่นขนมปังที่หล่อเลี้ยงจินตนาการ แต่ไม่ใช่ว่าหนังสือทุกเล่มจะสร้างสรรค์จินตนาการได้ทั้งหมด เราจึงต้องเลือกอ่านหนังสือที่ดี

5. การอ่านช่วยการพัฒนาทางจิต การอ่านมีคุณประโยชน์ต่ออารมณ์และจิตใจ เช่น ช่วยฝึกสมาธิ เพราะการอ่านหนังสือเป็นกิจกรรมประเภทหนึ่งที่ต้องอาศัยสมาธิ ให้ความสุข ความเพลิดเพลิน จรรโลงใจ ให้แรงดลใจ อีกทั้งยังช่วยรักษาเยียวยาผู้ป่วยหรือมีปัญหาทางจิตใจ

เช่น สภาพจิตที่เศร้าสร้อย หดหู่ จนเกิดเป็นแขนงของศาสตร์ที่เรียกว่า การบำบัดด้วยหนังสือ (Bibliotherapy) ที่แพทย์และนักจิตวิทยานำไปใช้อย่างกว้างขวาง (Aix. 1993: Online)

นอกจากคุณประโยชน์ข้างต้น นักวิชาการจำนวนมากยังกล่าวถึงผลพลอยได้จากการอ่าน เช่น สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพ่อแม่ลูกและสมาชิกในครอบครัว ถ้าพ่อแม่อ่านนิทานให้ลูกฟัง เด็กก็จะติดเป็นนิสัยและยังสร้างความสุขให้กับลูกด้วย โดยเฉพาะการอ่านนิทาน นอกจากนี้ การอ่านยังช่วยเสริมสร้างบุคลิกที่ดี สุขุม และรอบรู้ มีปัญญา มีความมั่นใจในตัวเอง และมีความสุข (กรองแก้ว ฉายสภาวะธรรม. 2550?: 18; ประเวศ ะสี. 2552: ออนไลน์; ทรงพันธ์ เจริมประยงค์. 2552: ออนไลน์)

นิสัยรักการอ่านและการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

ความหมายของนิสัยรักการอ่าน

แนวคิดในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านนั้น ถือว่าจำเป็นและสำคัญต่อการสร้างสังคม การอ่าน หรือ การสร้างวัฒนธรรมการอ่านในสังคม นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความจำกัดความของ “นิสัยรักการอ่าน” ไว้ดังนี้

วิทยากร เชียงกูล (2552: 5) กล่าวว่า นิสัยรักการอ่าน นำไปสู่การใฝ่การเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ต่อ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้คนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและจะนำไปสู่ การเผยแพร่และสร้างภูมิปัญญาใหม่ที่จะสามารถหาทางแก้วิกฤติได้

อารี สัตถ์หนวี (2553: ออนไลน์) กล่าวว่า นิสัยรักการอ่าน หมายถึง พฤติกรรมการอ่าน หนังสือของบุคคล ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ การใช้เวลาว่างเพื่อการอ่าน การหาหนังสือและรู้จักเลือกอ่าน อีกทั้งมีรสนิยมนในการอ่าน

พระมหาอุทัย (2553: 3) กล่าวว่า นิสัยรักการอ่าน เปรียบเสมือนลมหายใจ จนไม่รู้สึกลำบากที่จะต้องอ่าน เนื่องจากอ่านมาเป็นปกติตั้งแต่เด็กจนเป็นนิสัย ไม่ว่าจะเป็น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการเขียนหนังสือและการอภิปราย

นอกจากนี้นักวิชาการหลายท่านยังให้ความหมายอย่างสอดคล้องกันว่า นิสัยรัก การอ่านไม่ใช่ทักษะหรือลักษณะนิสัยที่จะเกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติของบุคคล แต่ได้รับการฝึกฝนเป็น เวลานาน จนแสดงออกเป็นพฤติกรรม ให้เห็นถึงความสนใจ อ่านอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย เมื่อมี เวลาว่างจะอ่านหนังสือ อ่านได้ในทุกโอกาสและสถานที่ที่อ่านวย รู้จักเลือกหนังสือดี ๆ อีกทั้งยังเสาะแสวงหาหนังสือมาอ่าน ไม่ว่าจะเป็นการใช้บริการห้องสมุด ซื้อหนังสืออ่าน หรือหยิบยืมผู้อื่นมาอ่าน และมีทัศนคติเชิงบวกต่อการอ่าน (ถาวร บุปผาวงศ์. 2546: 14; ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. 2542: 55; ปราณี รัตนะ. 2541: 10)

จากคำจำกัดความข้างต้น นิสัยรักการอ่าน หมายถึง พฤติกรรมการอ่านของบุคคล ที่ได้รับการปลูกฝังตั้งแต่เด็กจนเกิดเป็นนิสัยชอบอ่าน รักอ่าน อันนำไปสู่ทักษะในการอ่าน ความใฝ่รู้ และการคิดวิเคราะห์

ความหมายของการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

นักวิชาการด้านการอ่าน ได้ให้ความหมายของการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ไว้ดังนี้ คุณหญิงแมนมาศ ซวลิต (2542: 72) กล่าวว่า การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน คือ การกระทำต่าง ๆ เพื่อให้เด็กเกิดความสนใจในการอ่านและเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการอ่าน ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินและพยายามพัฒนาการอ่านของตนให้ถึงระดับการอ่านเป็นและอ่านจนเป็นนิสัย

สุพรรณิ วราทร (2550: 14) กล่าวว่า การส่งเสริมการอ่าน คือ การกระทำเพื่อให้เด็กและเยาวชนสนใจ เห็นความสำคัญและชอบอ่านจนเป็นนิสัย การส่งเสริมการอ่านดำเนินการได้หลายวิธี เริ่มตั้งแต่สร้างบรรยากาศการอ่านในครอบครัว โดยการอ่านหนังสือเป็นแบบอย่าง จัดหาหนังสือให้เด็กเข้าถึงง่าย และการอ่านหนังสือให้เด็กฟังที่บ้าน ส่วนโรงเรียนก็มีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นแหล่งจัดหา บริการและจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

อัจฉรา ประดิษฐ์. (2550: 7-9) กล่าวว่า การส่งเสริมการอ่านเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาต่อเนื่องยาวนาน โดยเฉพาะเด็กในวัยประถมศึกษาซึ่งเป็นรากฐานแห่งการสร้างนักอ่านในอนาคตอย่างยิ่งย่น จึงควรปลูกฝังและบ่มเพาะนิสัยรักการอ่านตั้งแต่เด็ก เพราะเด็กเป็นวัยที่กำลังเปิดรับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นความฝังใจที่ส่งผลอย่างยาวนานและกลายเป็นผู้ใหญ่ที่มีนิสัยรักการอ่าน

วนิษา เรช (2552: ออนไลน์) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่สนุก ต้องคิดว่าทำอย่างไรที่จะให้ตัวหนังสือมีชีวิต และมีความสนุกสนาน การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้เด็กจำเป็นต้องดึงความสนใจของเด็กมาสู่หนังสือ การที่พ่อแม่อ่านออกเสียงให้เด็กฟัง เด็กจะสนุกนำไปสู่ความชอบและติดเป็นนิสัย

อารี สัตนหวิ (2553: ออนไลน์) กล่าวว่า การส่งเสริมการอ่านควรเป็นกิจกรรมประจำวัน และต่อเนื่องไปตลอดชีวิต ควรปลูกฝังอย่างสม่ำเสมอโดยเริ่มจากที่บ้าน คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ส่วนโรงเรียน มีผู้บริหาร ครูอาจารย์ และบรรณารักษ์ ช่วยสร้างเสริมนิสัยรักการอ่าน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ตลอดจนคนใกล้ตัวเด็ก ที่สนับสนุนให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดี คือเป็นนักอ่าน และทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชักจูงเด็กมาสู่การอ่านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จนสามารถปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน พัฒนาความสามารถในการอ่านเป็นลำดับจนกลายเป็นนักอ่าน

ปัญหาในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการสร้างนิสัยรักการอ่านในสังคมไทยเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจอย่างต่อเนื่องในวงการครูและนักวิชาการ เพราะต่างตระหนักดีว่าการอ่านเป็นปัญหาสำคัญ แต่การอ่านหนังสือของคนไทยเป็นกิจกรรมที่ไม่นิยมแพร่หลายนักแม้ในกลุ่มผู้รู้หนังสือแล้ว ซึ่งจะอ่านกันเท่าที่จำเป็น เช่น การอ่านหนังสือตำราเพื่อการเรียนการสอนของนักเรียน ผู้มีนิสัยรักการอ่านยังมีน้อย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553: ออนไลน์) รัฐบาลในแต่ละสมัยจึงมีนโยบายส่งเสริมการอ่านและหวังที่จะสร้างสังคมแห่งการอ่านให้เกิดขึ้นในประเทศไทย เช่นเดียวกับรัฐบาลปัจจุบัน ซึ่งที่ประชุมคณะรัฐมนตรี มีมติให้ปี 2552-2562 เป็นทศวรรษแห่งการอ่าน โดยมุ่งเน้นให้คนไทยได้รับการพัฒนาความสามารถในการอ่านและรู้หนังสือภายในปี 2555 กำหนดนโยบายให้เพิ่มแหล่งการอ่านครอบคลุมทุกพื้นที่ในประเทศอย่างทั่วถึง และสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อปลูกฝังการอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืนทุกรูปแบบ เช่น ภาคีเครือข่ายที่เรียกว่า HOPE (Home, Office, Public, Educational Institution) ประกอบด้วย บ้าน ที่ทำงาน ที่สาธารณะ และสถานศึกษา โดยร่วมมือกันสร้างบรรยากาศเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืนให้เด็กและผู้ใหญ่ในสังคม (คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต. 2552: 10) และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – พ.ศ. 2554) ซึ่งกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า “ปลูกฝังนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่าน สนับสนุนการเรียนรู้ตามศักยภาพและความสนใจอย่างต่อเนื่อง” โดยมีส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ได้ร่วมมือกันจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและสร้างความตระหนักให้แก่ เด็ก เยาวชน ครู อาจารย์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และประชาชน (ชนะใจ เดชวิทยาพร; และคนอื่น ๆ: 2550: บทคัดย่อ)

การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในประเทศไทย

สุขุม เฉลยทรัพย์ (2552: 34) กล่าวว่า สังคมไทยยังไม่มีวัฒนธรรมการอ่าน แต่เป็นสังคมที่มีการรับรู้เรื่องราวโดยการเล่าเรื่องมากกว่าที่จะค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเอง จนเกิดความเคยชิน การอ่านถูกปลูกฝังอยู่เฉพาะแต่ในระบบโรงเรียน ความจำเป็นในการอ่านจึงมุ่งเฉพาะแต่ในหนังสือเรียนและชั้นเรียนเป็นหลัก ในขณะที่การรณรงค์ให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ ก็ทำมาโดยตลอดแต่มีลักษณะซ้ำซ้อน ไม่ยั่งยืน และไม่มีการติดตามผล เพราะเมื่อมีการเปลี่ยนรัฐบาลก็เปลี่ยนนโยบาย ทำให้การอ่านไม่ต่อเนื่อง ซึ่งมีปัจจัยสำคัญ 5 ประการ ที่จะช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ได้แก่ หนังสือควรมีราคาถูกลง หนังสือมีเนื้อหาสาระน่าสนใจ ใช้ภาษาง่าย ๆ ที่สื่อให้ทุกคนเข้าถึงได้ มีห้องสมุดประจำหมู่บ้านและชุมชน รวมทั้งส่งเสริมให้พ่อแม่ปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านหนังสือ

วิทยากร เชียงกุล (2552: 4-6) ให้ความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุที่คนไทยไม่อ่านหนังสือว่า เนื่องจากขาดการส่งเสริมการอ่านจากทางบ้านและโรงเรียน ในส่วนของรัฐบาลก็ขาด

การส่งเสริมอย่างจริงจัง ดังนั้น จึงควรณรงค์ แก่ไข ตลอดจนส่งเสริมให้คนไทยมีนิสัยใฝ่รู้และรักการอ่าน ดังนี้

1. สร้างกรอบแนวคิดใหม่ของระบบการศึกษาไทย โดยกำหนดว่าการเรียนรู้จะต้องอาศัยการรู้จักฟัง การอ่าน คิดวิเคราะห์ ไต่แย้ง สังเคราะห์ วิจัยค้นคว้า เป็นตัวของตัวเอง และวิพากษ์วิจารณ์ แทนที่จะเป็นการท่องจำตามตำรา หรือตามที่อาจารย์บอก และต้องเปลี่ยนวิธีวัดผลการสอบปรนัยเป็นการสอบอัตนัยและทำรายงาน ทำโครงการสัมมนา ตลอดจนพัฒนาระบบให้นักเรียนประเมินตัวเอง ซึ่งสำคัญกว่าคะแนนสอบหรือประกาศนียบัตร
  2. เปลี่ยนวิธีการสอน และส่งเสริมการสอนวิชาวรรณกรรมตั้งแต่ชั้นเด็กเล็ก ให้เกิดความสุขและน่าสนใจ ส่งเสริมจินตนาการ การคิดตีความอย่างหลากหลาย เพราะความรู้ทางภาษาเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ
  3. ผู้ปกครองและนักเรียน ควรสร้างนิสัยและทัศนคติในการซื้อหนังสืออ่านแทนการใช้จ่ายเพื่อความสนุกสนานอย่างอื่นที่ไม่มีประโยชน์ ในขณะเดียวกันรัฐบาลควรลดภาษีกระดาษและการพิมพ์ จัดสรรงบประมาณซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดสถาบันการศึกษาและสร้างหรือขยายห้องสมุดประชาชนเพิ่มขึ้น
  4. รัฐบาลควรปฏิรูปห้องสมุดทั่วประเทศให้มีการกระจายอำนาจประชาธิปไตย และโปร่งใสในการบริหารโดยเฉพาะหอสมุดแห่งชาติควรแยกเป็นองค์กรอิสระและเปิดสาขาตามจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ
  5. สร้างนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กและเยาวชน ลงทุนด้านหนังสือและสื่อการเรียนรู้ ซึ่งปัจจุบันเด็ก ๆ และเยาวชนหันมาใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้นแต่ขาดนิสัยรักการอ่านทำให้ไม่สนใจค้นคว้าแต่นิยมคัดลอก ตัดแปะข้อความจากบทความและหนังสือมาทำรายงานส่งอาจารย์
- นอกจากนี้ วิทยาการ เชิงกกุล ยังได้เน้นว่าระบบการศึกษาไทยจำเป็นต้องมีการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้แบบใหม่ให้นักเรียนรู้จักรักการอ่าน การใฝ่ใจเรียนรู้ด้วยตัวเองในหมู่เด็ก เยาวชน และคนไทย รัฐบาลต้องเปลี่ยนแปลงหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน วิธีการวัดผลแทนการท่องจำแต่ต้องเน้นการอ่านเป็น คิดเป็น พูดเป็นและเขียนเป็น โดยอาจศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนจากโรงเรียนนานาชาติที่สอนให้เด็กหัดคิด ค้นคว้าและโต้แย้งกับอาจารย์อย่างมีข้อมูลและมีเหตุผล ซึ่งหลักสูตรวิธีการสอนให้เด็กหัดเชื่อมโยงคือสิ่งสำคัญ
- ดังนั้นการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจะประสบความสำเร็จได้ทุกภาคส่วนต้องร่วมมือและให้ความสำคัญตลอดจนเข้ามามีส่วนร่วมกระตุ้นให้ประชาชนเห็นคุณค่าของการอ่านโดยเฉพาะการอ่านที่มีความหลากหลายย่อมจะช่วยให้คนไทยมีความรู้ในหลาย ๆ ด้านมากขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และสังคมการอ่านอย่างแท้จริงเพราะการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากนี้การส่งเสริมการอ่านในภาษาต่างประเทศได้แก่ ภาษาอังกฤษ ซึ่งมีฐานข้อมูลและมีหนังสือที่น่าอ่านอีกมากมายยังเป็นการสร้างความเข้าใจระหว่างประชาชนทั่วโลกด้วยอีกทางหนึ่ง (คุณหญิงแมนมาส ชวลิต; และสุจิตร์ สุภาพ. 2552: 9)

การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในต่างประเทศ

ในประเทศที่พัฒนาแล้ว การอ่านเป็นกิจกรรมที่สอดแทรกอยู่ในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้คนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นการอ่านหนังสือพิมพ์ การอ่านติดตามข่าวสารประจำวัน การอ่านในอินเทอร์เน็ต การอ่านเอกสารต่าง ๆ เป็นต้น การอ่านจึงเป็นกิจกรรมสำคัญที่สอดแทรกอยู่สำหรับทุกคนในสังคม การศึกษาวิจัยด้านการอ่านและการรู้หนังสือในต่างประเทศมีการกล่าวถึงอย่างต่อเนื่อง จนกล่าวได้ว่า การอ่านเป็นวัฒนธรรม ทั้งนี้ประชาชน ชุมชน สังคม และรัฐบาลต่างก็ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านที่มีต่อการศึกษา การประกอบอาชีพ การใช้เวลาว่าง ตลอดจนการพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติ แม้ว่าประชาชนจะจบการศึกษาจากระบบโรงเรียนไปแล้วก็ยังอ่านหนังสืออย่างเป็นกิจวัตร ในประเทศเหล่านี้มีห้องสมุดที่ทันสมัยและเจริญก้าวหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งห้องสมุดประชาชน มีการก่อตั้งสมาคมเกี่ยวกับการอ่านขึ้นเพื่อสร้างสังคมการอ่านและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น สมาคมการอ่านนานาชาติ ประเทศสหรัฐอเมริกา (International Reading Association) กองทุนหนังสือ ประเทศอังกฤษ (Book Trust) สมาคมการอ่าน ประเทศออสเตรเลีย (Australia Reading Association) เป็นต้น สมาคมดังกล่าว รัฐบาล หน่วยงาน สถาบันที่เกี่ยวข้องกับการรู้หนังสือและการศึกษา ตลอดจนผู้ผลิตและผู้จำหน่ายหนังสือ มีบทบาทในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมการอ่านของประชาชน

ชนะใจ เดชวิทยาพร และคณะ (2552: 105-115) ศึกษาความสำเร็จของนโยบายส่งเสริมการอ่านของประเทศไทยในระหว่างปี พ.ศ. 2531 – พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นช่วงที่มีการพัฒนานโยบายส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่องเปรียบเทียบกับต่างประเทศ จำนวน 5 ประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสวีเดน ประเทศญี่ปุ่น ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี และประเทศเวียดนาม พบว่าประเทศที่มีวัฒนธรรมการอ่านที่เข้มแข็ง และมีระบบการศึกษาดีมีมาตรฐาน รัฐบาลให้ความสำคัญต่อการลงทุนด้านการศึกษาและพัฒนาห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการอ่านของประชาชนในประเทศอย่างเป็นระบบ โดยออกกฎหมายและกำหนดนโยบายในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประเทศสหรัฐอเมริกา ภาครัฐและเอกชนร่วมมือและแสวงหาแนวทางในการส่งเสริมการอ่าน โดยผ่านการออกกฎหมาย ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการอ่านผ่านระบบการศึกษาและระบบห้องสมุดประชาชน รวมถึงกิจกรรมการส่งเสริมการอ่าน องค์กรของภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่านของเด็กผ่านห้องสมุดประชาชนซึ่งมีเครือข่ายห้องสมุดในชุมชนที่อยู่ในรัฐต่าง ๆ ทั้ง 50 รัฐ มีหน้าที่ในการกระตุ้นประชาชนให้รักการอ่านผ่านศูนย์การอ่าน ซึ่งเริ่มก่อตั้งปี ค.ศ. 1977 นโยบายต่าง ๆ ที่กำหนด มีส่วนส่งเสริมให้คนอเมริกันรู้หนังสือถึงร้อยละ 99 แม้กระทั่งเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลก็มีความสามารถทางการอ่านในระดับดีถึงดีมาก ถึงแม้จะมีผู้ปกครองที่มีการศึกษาจบระดับมัธยมปลาย และยังมีส่วนส่งเสริมให้กลุ่มคนอเมริกันที่มีรายได้น้อยทั้งคนอเมริกันผิวขาว คนแอฟริกันอเมริกัน และคนละตินอเมริกา ทุกคนหันมาดูแลเรื่องการอ่านออกเขียนได้ของเด็กและสมาชิกภายในครอบครัวมากขึ้น โดยมีองค์กรภาคเอกชนหลาย ๆ แห่ง ได้เข้ามามีบทบาท

ในการส่งเสริมการอ่านของเด็ก เยาวชนและประชาชนในประเทศ เช่น สมาคมการอ่านนานาชาติ (International Reading Association--IRA) มูลนิธิสิทธิเพื่อการอ่านแห่งชาติ (The National Right to Read Foundation) เป็นต้น การส่งเสริมการอ่านในประเทศสหรัฐอเมริกา มีจุดยืนที่ชัดเจนที่ต้องการให้คนอเมริกันทุกคนเล็งเห็นถึงความสำคัญของหนังสือและการอ่านที่มีต่อโลกจนทุกวันนี้

ประเทศสวีเดน รัฐบาลให้ความสำคัญกับนโยบายด้านการอ่านมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1905 เป็นประเทศที่มีนโยบายและกิจกรรมการส่งเสริมการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ อัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากรอยู่ในระดับร้อยละ 99.99 มีการวิจัยเกี่ยวกับวรรณกรรม หนังสือและนิสัยรักการอ่าน จัดตั้งเครือข่ายร้านขายหนังสือ จัดทำโครงการหนังสือสำหรับเด็กทุกคน โดยผลิตหนังสือดีมีคุณภาพในราคาถูกลงภายใต้เงินอุดหนุนของรัฐบาล มีสถาบันการเงินสำหรับอุตสาหกรรมหนังสือ มีการลดภาษีมูลค่าเพิ่มให้กับหนังสือ และมีสถาบันวิชาการแห่งสวีเดนเพื่อหนังสือเด็ก ความสนใจในการอ่านจึงยังร่าเริงอยู่ในสังคมชาวสวีเดน ในช่วงปี ค.ศ. 1974 รัฐบาลสวีเดนได้ก่อตั้งสภาวัฒนธรรมแห่งชาติสวีเดน (Swedish National Council for Cultural Affairs--NCCA) ขึ้นมาเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินนโยบายทางด้านวัฒนธรรม องค์กรนี้มีบทบาทอย่างมากต่อการส่งเสริมการอ่านของประชาชน โดยรับผิดชอบดูแลห้องสมุดประชาชนและด้านการศึกษา ส่งผลสำคัญต่อวงการวรรณกรรมและนโยบายการอ่าน และในปี ค.ศ. 1996 รัฐบาลนำโครงการหนังสือสำหรับเด็กสู่ระบบโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะส่งเสริมการอ่านของเด็กโดยใช้หนังสือ มีครูทำหน้าที่หลักในการส่งเสริมวรรณกรรมและดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนและห้องสมุด ต่อมาในปี ค.ศ. 2000 ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยโบราส (Boras University) ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยกูเทนเบิร์ก (Gothenberg University) ศึกษาวิจัยด้านการอ่านในสวีเดนพบว่า การแวะเวียนเข้าห้องสมุดและการอ่านหนังสือเป็นวัฒนธรรมหลักที่สำคัญของชาวสวีดิช

ประเทศญี่ปุ่น ชาวญี่ปุ่นเป็นชนชาติที่มีอัตราการอ่านหนังสือพิมพ์มากที่สุดในโลก ในแต่ละเมืองจะมีห้องสมุดประชาชนของตนเองและเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายในสังคม ห้องสมุดมีจำนวนเพิ่มขึ้นต่อการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร เมืองค์กรและสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและสิ่งพิมพ์เกิดขึ้นมากมาย นโยบายและกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของญี่ปุ่นมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนในปี ค.ศ. 1872 ญี่ปุ่นเริ่มจัดตั้งห้องสมุดประชาชนเป็นครั้งแรก พัฒนาห้องสมุดในโรงเรียนระดับหมู่บ้านทั่วประเทศ มีห้องสมุดเคลื่อนที่โดยขอยืมจากห้องสมุดกลาง จัดตั้งห้องสมุดรัฐสภาแห่งชาติ ห้องสมุดคุณแม่ กระจายหนังสือสู่นักเรียนไปสู่บ้าน และในปี ค.ศ. 1960 ก็มีกิจกรรมบุงโกะ (Bunko) คือเปิดบ้านของตนเองเป็นห้องสมุด ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1990 ญี่ปุ่นพัฒนาระบบห้องสมุดโรงเรียนวางแผนจัดตั้งห้องสมุดนานาชาติเพื่อการอ่านของเด็ก พัฒนาหลักสูตรด้านสารสนเทศการอ่านในโรงเรียน ตลอดจนการแก้ไขกฎหมายห้องสมุดโรงเรียน กำหนดให้โรงเรียนที่มี 12 ห้องเรียนขึ้นไปต้องมีบรรณารักษ์ และตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 นโยบายและกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของญี่ปุ่นประสบความสำเร็จอย่างมากในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่านผ่านระบบห้องสมุด รัฐจัดทำโครงการ

หนังสือเล่มแรก โดยไม่หวังผลกำไรโดยมีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างโอกาสให้ครอบครัวใช้เวลาด้วยกัน และกำหนดให้วันที่ 23 เมษายนของทุกปีเป็นวันอ่านหนังสือสำหรับเด็ก วัฒนธรรมการอ่านของ ญี่ปุ่นทำให้คนญี่ปุ่นรักการอ่านหนังสือ

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี รัฐมีกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ และออกพระราชบัญญัติ เกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่าน เพื่อส่งเสริมการอ่าน มุ่งเน้นในการสร้างบรรยากาศการอ่านที่ดี มีการพัฒนาระบบห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น โครงการครอบครัว นักอ่าน โครงการ 1 เมือง 1 ห้องสมุด และโครงการ 1 เมือง 1 โครงการรณรงค์การอ่าน การสอบเข้า มหาวิทยาลัยมีการสอบวรรณกรรม นอกจากนี้วัฒนธรรมและความเชื่อของประชากรที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ เริ่มต้นในระดับครอบครัวที่เป็นพื้นฐาน สร้างความเข้มแข็งให้กับ ประชาชนในอนาคต โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ในเด็ก เยาวชน และการเรียนรู้ ตลอดชีวิตสำหรับคนทุกเพศทุกวัยโดยไม่แบ่งแยก จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการอ่านทั้งในเด็กก่อนวัย เรียน และกิจกรรมสำหรับครอบครัว สร้างมาตรฐานของห้องสมุดและพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน มี การแบ่งแยกหน้าที่ในการส่งเสริมการอ่านและการพัฒนาห้องสมุดอย่างชัดเจน กิจกรรมและ เหตุการณ์ที่น่าสนใจ เช่น ส่งเสริมสื่อออนไลน์เพื่อรองรับแผนการศึกษาในยุคสารสนเทศเพื่อบริการ ห้องสมุดขนาดเล็กเพื่อให้ประชาชนจัดตั้งห้องสมุดที่ให้บริการสำหรับเด็ก กำหนดแม่แบบในการ พัฒนาและส่งเสริมการใช้ห้องสมุดโรงเรียนให้เป็นห้องสมุดที่ดี นอกจากนี้ยังออกพระราชบัญญัติ การส่งเสริมการอ่านโดยสร้างห้องสมุดแห่งชาติสำหรับเด็กและเยาวชนสำหรับรณรงค์การอ่านของ เด็กก่อนวัยเรียน เทศกาลเรื่องเล่าสำหรับครอบครัวเพื่อดึงดูดให้ครอบครัวได้มาใช้บริการและมี ประสบการณ์ที่น่าประทับใจจากห้องสมุดโดยจัดเป็นสัปดาห์แห่งการอ่าน และจัดทำเป็นเทศกาล หนังสือ มีการจัดอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้การอ่านเป็นวัฒนธรรมของคนในประเทศ และยัง พัฒนาการส่งเสริมการอ่านแบบเป็นองค์กรรวมโดยรวมทุกภาคส่วนเข้าด้วยกัน

ประเทศเวียดนาม ปัจจุบันพบว่าความสำเร็จด้านการศึกษาและการอ่านมีสถิติใน ระดับสูง ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ ความทุ่มเทอย่างต่อเนื่องของรัฐบาลต่อการพัฒนาระดับการอ่าน ตระหนักถึงความสำคัญของการรู้หนังสือและการอ่านออกเขียนได้ รัฐบาลยึดเป้าหมายการพัฒนา อัตราการรู้หนังสือเป็นยุทธศาสตร์หลัก ให้ความสำคัญของการรู้หนังสือเท่าเทียมกับการพัฒนาทาง เศรษฐกิจ กำหนดการอ่านกับการศึกษาในระบบการศึกษาภาคปกติ ซึ่งมีลักษณะสำคัญคือ สร้าง ความสามารถทางภาษาท้องถิ่นและภาษาอังกฤษ กำหนดให้วิชาวรรณคดีเป็นวิชาเรียนหลักที่ต้อง เรียนในทุกหลักสูตรและทุกระดับชั้น ส่งเสริมการอ่านเพื่อติดตามข่าวสารรอบตัวให้รู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ในขณะเดียวกันก็ยังให้ความสำคัญกับการศึกษานอกระบบ คือ การจัดการศึกษาให้แก่ผู้ด้อยโอกาสและประชาชน กำกับและควบคุมอย่างเข้มงวดจากส่วนกลาง ไปยังท้องถิ่นเพื่อพัฒนาให้การอ่านถูกนำไปใช้ได้กับวิถีชีวิตสมัยใหม่ นอกจากนี้ปัจจัยทาง วัฒนธรรมรักการอ่าน การเรียนรู้ด้วยใจ ความทะเยอทะยานใฝ่รู้ และการอ่านด้วยความสมัครใจ เป็นคุณสมบัติต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยตนเองไปตลอดชีวิตของคนเวียดนาม

จากการศึกษานโยบายส่งเสริมการอ่านของทั้ง 5 ประเทศ ประเทศไทยสามารถนำมาประยุกต์ได้คือ การออกพระราชบัญญัติหรือนโยบายส่งเสริมการอ่าน กำหนดบทบาทของห้องสมุดให้ชัดเจนและสนับสนุนการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน จัดตั้งศูนย์หรือสถาบันที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนในด้านการเรียนรู้และการอ่านออกเขียนได้ ปรับปรุงด้านสิ่งพิมพ์และสำนักพิมพ์ นอกจากนี้การสนับสนุนในระดับครอบครัว และองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ต้องร่วมมือกันจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อปลูกฝังและสร้างความตระหนักให้แก่ เด็ก เยาวชน ครู อาจารย์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และประชาชน เพื่อสร้างนิสัยรักการอ่านและพัฒนาจนเป็นประเทศที่มีวัฒนธรรมการอ่าน จะทำให้คนไทยก้าวสู่ความสำเร็จในทุกด้านในที่สุด

ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

ปัจจัยที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านมีหลายประการ ผลการสำรวจของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ หรือ Thailand Knowledge Park--TK Park (2552: ออนไลน์) เกี่ยวกับพฤติกรรมและนิสัยรักการอ่านของคนไทย พบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อนิสัยรักการอ่าน ได้แก่

1. นโยบายภาครัฐ โดยรัฐควรมีนโยบายสนับสนุนการศึกษาที่ชัดเจนและต่อเนื่อง มีการสนับสนุนงบประมาณอย่างพอเพียงและให้ความสำคัญกับการอ่านหนังสือของเยาวชน
2. พ่อแม่ ต้องเป็นตัวอย่างการอ่านหนังสือ และสนับสนุนการซื้อหนังสือที่ดี และมีคุณค่าให้กับลูก
3. ครู อาจารย์ ต้องมีเทคนิคและวิธีการสอนที่ทำให้เยาวชนมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน และต้องมีคุณภาพในการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและความรู้แก่เยาวชน
4. หนังสือ ส่งเสริมการผลิตหนังสือมีคุณภาพดีทั้งด้านเนื้อหาและรูปแบบ มีราคาไม่แพงเพื่อให้เยาวชนสามารถซื้อหามาอ่านได้
5. บรรยากาศในสังคม ควรมีบรรยากาศของสังคมแห่งการเรียนรู้และการอ่านหนังสือ มีสถานที่อ่านหนังสือที่สะอาด สะดวกสบาย เหมาะสมกับการอ่าน ซึ่งกระจายอยู่ในชุมชนต่าง ๆ ทั่วถึง
6. ต้นแบบ มีบุคคลต้นแบบในสังคมที่เยาวชนนิยมชมชอบโดยเป็นต้นแบบผู้รักการอ่านหนังสือเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเลียนแบบนิสัย และมีต้นแบบที่หลากหลายกลุ่มอายุเพื่อให้เหมาะสมกับเยาวชน

จึงกล่าวได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อนิสัยรักการอ่าน แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยทางครอบครัวและปัจจัยทางโรงเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ปัจจัยทางครอบครัว

นักภาษาศาสตร์ศึกษาและวิจัยพบว่า เด็กจะสามารถรับรู้และเรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิด การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจึงสามารถฝึกฝนได้ตั้งแต่วัยทารก หรือแม้แต่เมื่อเด็กอยู่ในครรภ์มารดา

พ่อแม่ ผู้ปกครอง และคนในครอบครัวมีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็ก และเป็นสังคมแรกที่สำคัญที่สุด ต่อพัฒนาการทางภาษาและการรู้หนังสือ และการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านขั้นต้น ซึ่งจะมีผลสืบเนื่อง ไปสู่การพัฒนานิสัยรักการอ่านในโรงเรียนต่อไป การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นปัจจัย ทางครอบครัวที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1.1 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เกื้อกูลต่อการอ่าน งานวิจัยในต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นสหรัฐอเมริกา อังกฤษ หรือ นิวซีแลนด์ ต่างชี้ให้เห็นว่าเด็กที่รักการอ่านนั้นส่วนใหญ่จะมี สภาพแวดล้อมในบ้านที่มีลักษณะคล้ายกันคือ เด็กมีหนังสือหรือสิ่งตีพิมพ์ให้ได้อ่านอยู่เสมอ และมีอุปกรณ์อื่น ๆ เช่น กระดาษ ดินสอ สี ไม้ให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ มีสมาชิกในครอบครัวที่คอย กระตุ้นให้เด็กอ่านและเขียน และเห็นสมาชิกในครอบครัวอ่านหนังสือเป็นแบบอย่าง (National Literacy Trust. 2009: Online; McKool. 2007: Online; Jennings. 2003: 9) ทั้งนี้ คิงการ์ด (Kingard. 2009: Online) ได้เสนอวิธีการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่านที่บ้าน สรุปได้ดังนี้

1.1.1 จัดหาสถานที่เหมาะสมสำหรับอ่าน ซึ่งเป็นสถานที่เงียบ และมี ความสะดวกสบายให้เด็ก ๆ รับรู้และสัมผัสได้ถึงความสุข และความเพลิดเพลินในระหว่างการอ่าน หนังสือ

1.1.2 จัดหาหนังสือหรือชั้นหนังสือไว้ในบ้าน มีหนังสือหลากหลาย ประเภทเพื่อเป็นทางเลือกให้เด็ก ๆ ได้อ่านตามความสนใจ

1.1.3 ให้โอกาสและส่งเสริมให้เด็กหยิบจับหรือเล่นหนังสือตามความสนใจ และตามระดับอายุด้วยตัวเองซึ่งผู้ปกครองอาจถามครูที่โรงเรียนว่าเด็กมีความสามารถในการอ่านในระดับใดและสนใจหนังสืออะไร หรือให้ครูแนะนำหนังสือที่เด็กกำลังเรียนที่โรงเรียน

1.1.4 วางแผนให้เด็ก ๆ อ่านหนังสือทุกวันจนเป็นกิจวัตร เช่น เด็กอนุบาลอาจใช้เวลา 15 นาที เด็กประถมอาจใช้เวลา 30 นาที

1.1.5 เป็นแบบอย่างที่ดีในการอ่าน อ่านหนังสือให้ลูกเห็น เพื่อให้เด็ก ๆ รู้ว่าการอ่านเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญ

1.2 การเลือกหนังสือที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็ก หนังสือที่ผลิตขึ้นสำหรับเด็ก นั้นมีเป็นจำนวนมาก มีความหลากหลายทั้งด้านชนิด ประเภท ภาษา ขนาด กลุ่มอายุ และราคา พ่อแม่และผู้ปกครองควรเข้าใจจิตวิทยาพัฒนาการของเด็ก และเลือกหนังสือที่มีคุณภาพเหมาะสม กับความสนใจและอายุ ทนต่อการฉีกขาด เช่น วิทยารก เด็กควรได้จับต้องหนังสือที่ทำด้วยผ้า หรือ พลาสติก หนังสือที่มีรูปร่างลักษณะต่าง ๆ เช่น หนังสือที่มีเสียงและกลิ้ง หนังสือนิทานกิ่งของเล่น หนังสือลอยน้ำ เมื่อพันวิทยารก เด็กควรรู้จักหนังสือเล่มใหญ่ซึ่งมีตัวอักษรและภาพขนาดใหญ่ อ่านง่าย หนังสือที่ทำจากกระดาษแข็ง หนังสือที่มีมิติ เช่น หนังสือป๊อบอัพ เป็นต้น เมื่อเด็กโตขึ้น ก็จะสามารถที่จะอ่านหนังสือที่หลากหลายประเภทมากขึ้น (Hurst; & Hubberstey. 2001: 98-99; Rogers. 2008: Online)

นอกจากนี้ อรุณี วิริยจิตรา (2552: ออนไลน์.) และ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542: 45-47) อธิบายถึงประเด็นการเลือกหนังสือที่เหมาะสมกับกลุ่มอายุของเด็ก ซึ่งจะช่วยสร้างนิสัยรักการอ่านในเด็ก ดังนี้

1.2.1 เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 3 ขวบ พ่อแม่ควรเลือกหนังสือเล่มใหญ่ที่มีรูปภาพประกอบตัวโต ๆ แล้วอ่านเรื่องแต่ละหน้าให้ลูกฟังดัง ๆ พร้อมกับชี้ชวนให้ลูกดูรูปด้วย ซึ่งจะช่วยให้เด็กสนุกกับการอ่าน และได้เรียนรู้ศัพท์ควบคู่ไปด้วย

1.2.2 เด็กอายุ 3-6 ขวบ จะสนใจเรื่องรอบตัว เช่น ต้นไม้ ดอกไม้ สัตว์ และดวงดาว เป็นต้น แต่จะมีความสนใจสั้นประมาณ 5-10 นาที ดังนั้น หนังสือที่เลือกมาอ่านให้ลูกฟังควรจะสั้น ๆ และมีรูปภาพสีสันสวยงาม

1.2.3 เด็กอายุ 6-8 ขวบ ชอบเรื่องลึกลับ เทพนิยาย เด็กชายชอบเรื่องราวผจญภัย เด็กหญิงสนใจเรื่องราวในบ้าน เสื้อผ้า ช่วงความสนใจประมาณ 15-20 นาที

1.2.4 เด็กอายุ 9-11 ขวบ ชอบเรื่องลึกลับ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน มิตรภาพ และสนใจเรื่องจริงมากขึ้น เด็กผู้ชายสนใจวิทยาศาสตร์ การผจญภัย การต่อสู้ ส่วนเด็กผู้หญิงจะชอบการแต่งกาย การบ้านการเรียน และเรื่องเกี่ยวกับเทวดานางฟ้า หนังสือที่เด็กในวัยนี้ชอบ ได้แก่ วรรณคดี นิทาน เรื่องตลก นิทานพื้นบ้าน และหนังสือที่มีเรื่องและรูปเท่า ๆ กัน หรือรูปอาจน้อยลงได้

1.2.5 เด็กวัย 12 ขวบขึ้นไป ความสนใจในการอ่านจะหลากหลายมากขึ้น จะชอบเรื่องวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ชีวประวัติบุคคลสำคัญและเรื่องของเด็กวัยเดียวกัน รวมทั้งเรื่องโรงเรียน กีฬา งานอดิเรก และรู้จักค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่อยากรู้อยากเห็นและสิ่งที่กำลังเรียนในห้องเรียน หนังสือที่เด็กในวัยนี้ชอบได้แก่ หนังสือที่มีเรื่องมากกว่ารูป ตลอดจนถึงการ์ตูนและวารสาร

การเลือกหนังสือกับเด็กจึงต้องคำนึงถึงความสนใจและตรงกับความต้องการของเด็ก นอกจากนี้หนังสือสำหรับเด็กเล็ก ๆ ควรมีรูปร่างโค้งมน ไม่มีมุมแหลม ไม่ว่าจะเล่มเล็กหรือเล่มใหญ่ ทำจากวัสดุที่ทนแข็งแรงและเป็นวัสดุที่ไม่เป็นอันตรายหากเด็กนำเข้าปาก กล่าวได้ว่าการเลือกหนังสืออย่างชาญฉลาด นอกจากจะทำให้เด็กสนุกสนานเพลิดเพลินกับการอ่าน ยังช่วยพัฒนาทักษะการอ่านไปตามลำดับ สร้างนิสัยรักการอ่าน ตลอดจนถึงสร้างรสนิยมการอ่านที่ดี

1.3 การจัดกิจกรรมการอ่าน กิจกรรมเกี่ยวกับการอ่านที่พ่อแม่และผู้ปกครองสามารถจัดขึ้นเพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้บุตรหลานมีหลายอย่าง กิจกรรมเหล่านี้ทำได้ง่าย ไม่เสียค่าใช้จ่าย เพียงแต่ต้องทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตครอบครัว กิจกรรมที่จัดอย่างแพร่หลายมีดังนี้

1.3.1 การเล่านิทาน การเล่านิทานให้เด็กฟัง ทั้งนิทานปากเปล่า นิทานจากหนังสือภาพ หรือนิทานที่เล่าด้วยศิลปะต่าง ๆ ทำให้เด็กสนุกซึ่งจะเป็นความสนุกประทับใจไปยาวนาน เด็ก ๆ ได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ทั้งด้านภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม ความรู้รอบตัว ความคิดและ

จินตนาการ ยังเป็นการสร้างนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นทีละเล็กละน้อยจนกระทั่งกลายเป็นนักอ่าน โดยไม่รู้ตัว (ปริดา ปัญญาจันทร์; และชิวัน วิสาสะ. 2552: 38)

1.3.2 การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง เด็กชอบฟังเรื่องราวต่าง ๆ จากหนังสือ ในทำนองเดียวกับที่ชอบฟังนิทาน การเลือกหนังสือที่มีเนื้อหาที่เด็กสนใจ และเหมาะกับอายุของเด็ก จึงมีความสำคัญมาก เด็กได้ฝึกสมาธิในการฟัง ได้ติดตามเรื่องราวที่ฟัง ตลอดจนซักถาม หรือออกความเห็น เด็กได้เรียนรู้ภาษาจากหนังสือ นอกจากนี้ ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างช่วงเวลาแห่งการอ่านยังก่อให้เกิดความรัก ความอบอุ่น และความใกล้ชิดกันในครอบครัว (Bloom; Martin; & Waters. 1998: 98; อาร์ สัททนต์. 2553: ออนไลน์)

1.3.3 การให้ลูกอ่านหนังสือให้พ่อแม่ฟัง นอกจากจะอ่านหนังสือให้ลูกฟัง พ่อแม่ควรฝึกให้ลูกได้อ่านออกเสียง โดยอ่านให้พ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัวฟัง การอ่านออกเสียงเป็นการฝึกสมาธิ ฝึกสายตา ฝึกการเปล่งเสียงในภาษานั้น ๆ ซึ่งถ้าได้ทำเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ย่อมมีผลในการพัฒนาภาษา ทั้งการออกเสียง การพูด และความเข้าใจในการอ่าน นอกจากจะส่งเสริมให้ลูกได้เลือกอ่านหนังสือที่ตนชอบ พ่อแม่อาจแนะนำหนังสือดี ๆ ให้ลูกอ่าน เช่น กวีนิพนธ์ที่เหมาะสมกับวัย วรรณกรรมสำคัญ ๆ เพื่อให้เด็กได้ซึมซับสุนทรียภาพทางภาษา (Cohen. 2010: Online)

1.3.4 การเชื่อมโยงการอ่านเข้ากับกิจกรรมอื่น ๆ พ่อแม่ที่เห็นความสำคัญของการอ่านมักจะหาโอกาสเชื่อมโยงการอ่านเข้ากับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ลูกทำ เช่น เชื่อมโยงรายการโทรทัศน์ที่เด็กสนใจเข้ากับหนังสือ ดูภาพยนตร์และอ่านหนังสือเกี่ยวกับภาพยนตร์ เรื่องนั้น สอนให้เด็กเรียนรู้วิธีทำอาหารโดยใช้ตำราอาหาร อ่านหนังสือก่อนไปทัศนศึกษา แนะนำให้เด็กอ่านหนังสือที่เกี่ยวกับงานอดิเรก เช่น การดูแลสัตว์เลี้ยง การเล่นกีฬา ดนตรี ศิลปะ และเกมต่าง ๆ เป็นต้น วิธีดังกล่าวทำให้เด็กตระหนักว่าการอ่านมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน การอ่านช่วยตอบคำถาม ช่วยแก้ปัญหา ขยายความรู้ หรือเพิ่มประสิทธิภาพในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นเรื่องสนุกสนานเพลิดเพลินด้วย (Cook with Books. 2010: Online)

1.3.5 การทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านในชุมชนและสังคม มีบริการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตอบสนองความสนใจในด้านการอ่านของเด็กที่พ่อแม่ควรให้การสนับสนุน เช่น พาลูกไปใช้บริการห้องสมุดประชาชน ให้ลูกเลือกซื้อหนังสือจากร้านหนังสือ ไปเที่ยวงานสัปดาห์หนังสือ ไปร่วมกิจกรรมการอ่าน เช่น การสนทนาเกี่ยวกับหนังสือ พบนักเขียน เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้จะเชื่อมโยงการอ่านของเด็กกับโลกภายนอก ช่วยขยายโลกทัศน์ของเด็ก ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะและความสามารถในการอ่านของเด็กให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปว่า หนังสือและการอ่านเป็นสื่อสานสัมพันธ์ในครอบครัว หนังสือเป็นการสร้างพื้นฐานการอ่านและกระตุ้นจินตนาการของเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครองจึงมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในการบ่มเพาะ และปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กตั้งแต่วัยเยาว์ ซึ่งเป็นการสร้างพื้นฐานการอ่านที่ดีและเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนที่เด็กจะเข้าสู่ระบบโรงเรียน

2. ปัจจัยทางโรงเรียน

โรงเรียนเป็นสถาบันที่มีบทบาทต่อการสร้างนิสัยรักการอ่านของเด็กในลำดับถัดมาต่อจากบ้าน การเข้าโรงเรียนเป็นจุดเริ่มต้นของเด็กสู่สังคมที่กว้างขึ้นซึ่งเด็กใช้เวลาอยู่อย่างยาวนานในแต่ละวัน โรงเรียนจึงเป็นสังคมที่เด็กเรียนรู้ประสบการณ์ครั้งแรก รวมถึงประสบการณ์ในการอ่าน การใช้ชีวิต และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อน ๆ และครู โรงเรียนจึงมีหน้าที่สำคัญในการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการอ่านให้เกิดขึ้น เพื่อสร้างให้เด็กเป็นนักอ่านตั้งแต่วัยเยาว์ตลอดจนพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างต่อเนื่อง

ในระบบโรงเรียนที่ได้มาตรฐาน ผู้บริหารและครูย่อมเห็นคุณค่าของการอ่านและมีความพยายามสร้างนิสัยรักการอ่านในเด็กอย่างต่อเนื่อง ดังที่ อัจฉรา ประดิษฐ์ (2550: 9-12) ซึ่งวิจัยเรื่องกระบวนการส่งเสริมการอ่านที่ได้ผลสำหรับเด็กประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ได้รายงานปัจจัยของความสำเร็จต่อนิสัยรักการอ่าน 7 ประการ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านความพร้อมของผู้บริหาร การบริหารโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จด้านการอ่านนั้น ลักษณะบุคลิกส่วนตัวของผู้บริหารต้องมีความเป็นมิตร เป็นนักคิด และมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ใจกว้างในการทำงาน และเป็นนักอ่านโดยนิสัย
2. ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคลากรส่งเสริมการอ่าน ซึ่งบทบาท หน้าที่และการทำงานของครูรักการอ่านนั้นจะช่วยส่งเสริมงานห้องสมุดและการเรียนทั้งระบบของกลุ่มสาระต่าง ๆ ได้อย่างเป็นรูปธรรมเพราะครูรักการอ่านเป็นผู้เชื่อมโยงการอ่านไปสู่ความสัมฤทธิ์ผลด้านอื่นทั้งอ่านเก่ง อ่านเป็น และนำความรู้ไปต่อยอดได้
3. ปัจจัยด้านความพร้อมด้านงบประมาณซื้อหนังสือเพื่อส่งเสริมการอ่าน ถ้าโรงเรียนมีงบประมาณจำกัด โรงเรียนอาจซื้อหนังสือมือสองที่มีสภาพดี เนื้อหาน่าสนใจ หรือการทำสำเนาหนังสือเพื่อเพิ่มปริมาณหนังสือใหม่ให้มีหลากหลายมากขึ้น
4. ปัจจัยด้านความพร้อมของสถานที่และการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการอ่าน การจัดมุมหนังสือในห้องเรียนเป็นการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้มีหนังสืออยู่ใกล้ตัวเด็ก ช่วยนำหนังสือเข้าไปหาเด็ก
5. ปัจจัยด้านความพร้อมของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน สิ่งที่ได้จากกิจกรรมคือ เด็ก ๆ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่จะอ่านด้วยกัน ได้ใช้นิสัยรักการอ่านไปสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เด็กได้รู้จักการคิด วิเคราะห์ แล้วคัดสรรเรื่องมาเขียนเอง ตลอดจนเรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่ม
6. ปัจจัยด้านความพร้อมของนักเรียน เมื่อเด็กมีความพร้อมในด้านการอ่าน เด็กจะเสียสละความสุขส่วนอื่นเพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของตน
7. ปัจจัยด้านการสนับสนุนของผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรเอกชน การที่โรงเรียนจัดอบรมผู้ปกครองเรื่องการส่งเสริมการอ่าน ทำให้เด็กมีผู้กระตุ้นเรื่องการอ่านอย่างต่อเนื่อง ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างโรงเรียน บ้านและชุมชน

จากการสังเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (Krolak. 2005; Online; คณิตรา จันทวงศ์. 2549: 26; ชัยภพ เสรีผล. 2550: 29; สุจิตรา จรจิตร. 2546: 52-64; สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. 2552: 7-8; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552: ออนไลน์) อาจสรุปได้ว่าปัจจัยด้านโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการสร้างนิสัยรักการอ่านของเด็ก มีดังนี้

1. นโยบายและหลักสูตรการอ่านของโรงเรียน โรงเรียนที่กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการรู้หนังสือหรือการอ่านแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน นโยบายการอ่านจะเป็นตัวกำหนดหลักสูตรการสอนอ่านเบื้องต้น การสอนอ่านที่เชื่อมโยงกับการสอนวิชาอื่น ๆ (Krolak. 2005: Online) หลักสูตรการอ่านเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการรู้หนังสือที่ประกอบด้วยการสอนทักษะ 4 ประการ คือ การอ่าน การพูด การฟัง และการเขียน ในภาษาหนึ่ง ๆ ซึ่งเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ เพราะเมื่อนักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ ก็จะกระตุ้นให้เกิดแรงใฝ่สัมฤทธิ์ เด็กที่มีปัญหาในการสร้างทักษะ 4 ด้าน มักจะขาดแรงกระตุ้น และสร้างปัญหาในการสอนให้กับครู ดังนั้นการกำหนดหลักสูตรและวิธีการสอนการอ่านที่ดีจึงเป็นหลักประกันต่อการสร้างพื้นฐานการอ่านที่มั่นคง ดังตัวอย่างหลักสูตรการอ่านของโรงเรียนรัฐบาล มลรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา “*Reading/Language Arts Framework for California Public Schools*” (California Department of Education. 2007: 12) ซึ่งใช้เป็นกรอบสำหรับการสอนการอ่านและการรู้หนังสือ ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงเกรด 12 กรอบหลักสูตรประถมศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับอนุบาล-เกรด 3 และ เกรด 4-6 ในระดับแรก ขอบเขตเนื้อหาหลักสูตรประกอบด้วย การเรียนรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและบทบาทของตัวอักษรในการอ่าน การออกเสียง การประสมพยัญชนะ และสระเพื่ออ่านเป็นคำ การสะกดคำ การเรียนรู้คำศัพท์ควบคู่ไปกับแนวคิด (เช่น คำต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสี ขนาด) การอ่านเพื่อความเข้าใจ การเล่าเรื่อง/นิทาน และให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ในระดับที่ 2 เนื้อหาหลักสูตรประกอบด้วย การวิเคราะห์และรู้จักคำ การฝึกหัดอ่านให้คล่อง การเรียนรู้คำศัพท์ควบคู่ไปกับแนวคิด การอ่านเพื่อความเข้าใจ การอ่านและวิเคราะห์โครงสร้างวรรณคดีประเภทต่าง ๆ การวิจารณ์วรรณกรรม นอกจากขอบเขตเนื้อหาแล้วยังกำหนดมาตรฐานของเนื้อหาหลักสูตรและวิธีการสอนในแต่ละชั้น การประเมินความสามารถในการอ่าน พูด ฟัง เขียน ของนักเรียน ความรับผิดชอบและการสนับสนุนการเรียนรู้ภาษาของนักเรียนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และเกณฑ์การประเมินวัสดุที่ใช้ในการสอน

2. สภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการสร้างนิสัยรักการอ่าน ผู้บริหาร ครู และบรรณารักษ์ล้วนมีบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เกื้อกูลต่อการอ่านของนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ห้องสมุดโรงเรียนที่มีคุณภาพ บรรยากาศที่สงบสบาย หรือสภาพแวดล้อมด้านพฤติกรรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ห้องสมุดโรงเรียน นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กจนกลายเป็นนักอ่าน โดยการจัดหาหนังสือและทรัพยากรการอ่านหลากหลายประเภทและรูปแบบ สอดคล้องกับหลักสูตรและตอบสนองความสนใจในการอ่าน

ตามเพศและวัยของนักเรียน จัดให้มีการเข้าถึงทรัพยากรการอ่านโดยสะดวก ไม่ว่าจะเป็นการอ่านในห้องสมุด การยืมไปอ่านที่บ้าน หรือนำไปใช้ในห้องเรียน ห้องสมุดควรมีบรรยากาศที่สะดวกสบายและไม่เป็นทางการ เชิญชวนให้นักเรียนอยากเข้าใช้ กระตุ้นให้เกิดเรียนรู้ เช่น นิทรรศการผลงานเขียนและงานศิลปะของนักเรียน มีสถานที่เพียงพอสำหรับจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านต่าง ๆ เช่น การเล่านิทาน เป็นต้น คราเชน (Krashen. 2004: 58) ได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านสรุปว่าคุณภาพของห้องสมุดโรงเรียนมีความสัมพันธ์โดยตรงกับสัมฤทธิ์ผลในการอ่านของนักเรียน กล่าวคือ ห้องสมุดที่มีศักยภาพส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของนักเรียนสูงตามไปด้วย

นอกจากนี้การวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาหลักสูตรโรงเรียนนานาชาติซึ่งเน้นความสำคัญของการอ่านยังพบว่า ห้องสมุดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมการอ่านและการศึกษาค้นคว้า สนับสนุนหลักสูตรการเรียนการสอน โดยจัดหาและให้บริการหนังสือ ตลอดจนจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านนอกห้องเรียน ใช้หนังสือเป็นสื่อชี้นำไปสู่การเรียนรู้ บรรณารักษ์มีภารกิจที่สำคัญในการทำงานร่วมกับครูและชั้นเรียนสนับสนุนการอ่านและการศึกษาค้นคว้าให้นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ รักการเรียนรู้และอ่านออกเขียนได้ โรงเรียนที่สมบูรณ์แบบจึงมีห้องสมุดที่ได้มาตรฐานเป็นปัจจัยสำคัญ (สุวิมล ฐานะผลเลิศ. 2551: 23)

2.2 บรรยากาศที่สงบสบาย โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไปให้มีมุมต่าง ๆ ที่นักเรียนสามารถนั่งพักผ่อนและอ่านหนังสือได้ สร้างบรรยากาศในห้องสมุดให้เป็นที่น่าสนใจ มีเฟอร์นิเจอร์ที่สะดวกสบาย สีสนสดใส เชิญชวนให้นำเข้าใช้ ผู้ใช้มีความเป็นกันเองและทำให้เด็กพบปะกับเพื่อนและคนอื่น ๆ ตลอดจนมีหนังสือใหม่ ๆ อยู่เสมอ จัดแสดงหนังสือใหม่ที่สอดคล้องกับการเรียนในห้องเรียน ทั้งนี้ไม่จำกัดเฉพาะแต่ในห้องสมุดเท่านั้น เช่น มุมหนังสือในห้องเรียน ระเบียงตึก สนามเด็กเล่น หรือใต้ร่มไม้ เป็นต้น

2.3 แบบอย่างที่ดีในการอ่าน ครูทุกคนควรสร้างแบบอย่างที่ดีในการอ่าน จากงานวิจัยของมอร์โรว์ (Morrow. 1982: Online) เวลด์ลและเอนท์วิสเซล (Wheldall; & Entwistle. 1988: Online) รายงานผลตรงกันว่าเด็กจะอ่านหนังสือมากขึ้นเมื่อเห็นครูอ่าน ในทำนองเดียวกันนักเรียนจะเข้าห้องสมุดเมื่อเห็นครูเข้าห้องสมุด พฤติกรรมในการอ่านและการใช้ห้องสมุดของครูจึงมีผลต่อทัศนคติเชิงบวกที่มีต่อการอ่านของนักเรียน

2.4 บรรณารักษ์วิชาชีพ ห้องสมุดในประเทศพัฒนาเล็งเห็นความสำคัญของการจัดหบบรรณารักษ์ที่สำเร็จการศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์มาบริหารจัดการห้องสมุด โดยเฉพาะห้องสมุดโรงเรียน ถือว่าบรรณารักษ์มีฐานะเป็นครูด้วย บรรณารักษ์วิชาชีพมีบทบาทในการจัดหาทรัพยากรที่มีคุณภาพ เหมาะสมกับหลักสูตร และความต้องการของผู้ใช้ ร่วมมือกับครูเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและทักษะในการอ่าน และจัดกิจกรรมอันหลากหลายเพื่อส่งเสริมการอ่าน

3. กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนต้องอาศัยความร่วมมือทั้งบรรณารักษ์ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ซึ่งล้วนมีบทบาทในการร่วมกันกำหนดกิจกรรมอันหลากหลายอย่างต่อเนื่องตลอดปีเพื่อส่งเสริมการอ่านของนักเรียน

แมท (Matt. 1995: 12) กล่าวว่า การอ่านเป็นวิชาที่สำคัญที่สุดในระดับประถมศึกษา จึงได้เสนอโครงการส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน ดังนี้คือ การอ่านเป็นกลุ่ม การฝึกอ่านในใจ การอ่านออกเสียง การเลือกอ่านโดยอิสระ การพูดคุยเกี่ยวกับหนังสือ ชมรมหนังสือ การอ่านในประเด็นที่กำหนด การจัดศูนย์การฟัง (Listening center) วันแห่งการอ่าน การอ่านหนังสือร่วมกัน การให้รางวัล การอ่าน การอ่านออกเสียงระหว่างทัศนศึกษา การพบนักเขียน และการอ่านเป็นกิจกรรมเลือกเสรี นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอื่น ๆ ที่โรงเรียนนิยมจัดกัน เช่น ยอดนักอ่าน ค่ายการอ่าน การอ่านมาราธอน เล่านิทาน ละครใบ้ อ่านหนังสือให้เด็กเล็กหรือคนตาบอดฟัง หนังสือทำมือ แนะนำหนังสือผ่านเว็บ จัดนิทรรศการหนังสือ ใต้วาที่เกี่ยวกับหนังสือ โรงเรียนหลายแห่งจัดสัปดาห์หนังสือ หรือสัปดาห์ห้องสมุดเป็นประจำทุกปี ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแสดงของนักเรียนที่ดัดแปลงจากวรรณกรรมที่มีชื่อเสียง การขายหนังสือราคาถูก การพบนักเขียนหนังสือเด็ก การวาดภาพ ประกวดการอ่าน การเขียนเรื่อง เป็นต้น

ส่วนดอยรอน และ เดวี (Doiron; & Davies. 1998: 79) กล่าวถึงโปรแกรมการอ่านในโรงเรียนว่า เพื่อให้เด็กเป็นนักอ่าน ครู บรรณารักษ์ และผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนจำเป็นต้องจัดเวลาสำหรับการอ่านสำหรับนักเรียน และสมาชิกทุกฝ่ายของโรงเรียน โรงเรียนต้องมีศักยภาพในการจัดการเชิงรุกเพื่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างหลากหลาย ซึ่งถือเป็นกุญแจสำคัญและนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น การอ่านในใจอย่างต่อเนื่องโดยไม่มีการขัดจังหวะ (Uninterrupted Sustained Silent Reading--USSR) วางทุกอย่าง อ่านทุกอย่าง (Drop Everything And Read--DEAR) การเลือกอ่านเงียบ ๆ อย่างอิสระโดยไม่มีการขัดจังหวะ (Sustained Quiet Uninterrupted Independent Reading Time--SQUIRT) หรือ การอ่านด้วยกันอย่างเงียบ ๆ (We All Read Together Silently--WARTS)

4. ความร่วมมือระหว่างครูและบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ความร่วมมือของครูประจำชั้น ครูผู้สอน และบรรณารักษ์เป็นกุญแจสำคัญในการบูรณาการการสอนให้บรรลุผล โดยครูเป็นผู้สอนการอ่าน วางแผน สอนตามหลักสูตรและตามความสามารถของเด็ก ส่วนบรรณารักษ์ใช้ความเชี่ยวชาญด้านสื่อการอ่าน และบริการด้านการอ่าน เตรียมหนังสือ ความรู้และทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนตามหลักสูตร ความร่วมมือระหว่างกันอย่างมีประสิทธิภาพ ความคิดใหม่ ๆ และความยืดหยุ่นในการจัดการจะช่วยทำให้เด็กมีพัฒนาการในการเรียน การศึกษาวิจัยแสดงให้เห็นว่า ครูที่มีประสิทธิภาพและวางแผนการเรียนการสอนร่วมกับบรรณารักษ์โดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประสบความสำเร็จ และนำมาซึ่งสัมฤทธิ์ผลในการเรียนของนักเรียน (Doiron; & Davies. 1998: 11; สุพรรณิ วราทร. 2549: ออนไลน์) นอกจากนี้ ความร่วมมือกันระหว่างครูประจำชั้นบรรณารักษ์และนักเรียน ยังทำให้เกิดผลประโยชน์ตามมาคือ มีการใช้ทรัพยากรอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด ครูใช้เวลาในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการบูรณาการทางเทคโนโลยีด้านการศึกษา มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ

ประสบการณ์ระหว่างกันในการส่งเสริมการอ่านและการรู้หนังสือ และพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่สำคัญ คือ การเรียนรู้ตลอดชีวิต

5. ความร่วมมือระหว่างบ้านกับโรงเรียน โรงเรียนกับบ้านควรมีความสัมพันธ์ที่ดี และร่วมมือระหว่างกัน โดยอาจจัดให้มีการประชุมหารือร่วมกันกับผู้ปกครองในเรื่องการอ่าน การสัมมนาการอ่าน เชิญชวนให้ผู้ปกครองเข้าใช้และเป็นสมาชิกห้องสมุดโรงเรียน สนับสนุนให้มี กิจกรรมส่งเสริมการอ่านโดยชักจูงพ่อแม่และเด็กให้มีส่วนร่วม มีการรณรงค์ส่งเสริมการอ่าน ความร่วมมือระหว่างครอบครัวและโรงเรียนอย่างกระตือรือร้นและจริงจังจะสามารถทำให้บ้านทุก หลัง โรงเรียนทุกโรงเรียนรักการอ่าน และเด็ก ๆ ทุกคนเป็นนักอ่านได้ (สิริกร มณีรินทร์. 2552: ออนไลน์) จากงานวิจัย ครูเชื่อว่าการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญที่สุดสำหรับเด็กในการเรียนรู้ ในขณะที่ พ่อแม่เชื่อว่าการอ่านเป็นหนึ่งในทักษะที่สำคัญที่สุดสำหรับเด็กในการเรียน ทั้งครูและพ่อแม่ต่างก็จัด อันดับความสำคัญของการอ่านมากกว่าทักษะทางด้านอื่น ไม่ว่าจะเป็นทักษะทางคณิตศาสตร์หรือ คอมพิวเตอร์ พ่อแม่และผู้ปกครองจึงมีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกับการศึกษาของเด็กมากขึ้น ก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างครอบครัวกับโรงเรียน และมีภาวะความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อให้เด็ก ประสบความสำเร็จในการศึกษา (บงกช สิงหกุล. 2552: ออนไลน์; National Association for Education of Young Children. 2009: Online)

ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการสร้างนิสัยรักการอ่านดังที่ได้กล่าวมานี้เน้นถึงปัจจัย ทางครอบครัวและปัจจัยทางโรงเรียนที่มีผลโดยตรงต่อเด็ก อย่างไรก็ตาม ยังมี *ปัจจัยทางสังคม* อีกหลายประการที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการสร้างนิสัยรักการอ่าน ดังที่ สุพรรณิ วราทร และ ชลธิชา สุทธิรินทร์กุล. (2549 : ออนไลน์) ศึกษาวิจัยพบว่า การส่งเสริมการอ่านจะมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลยิ่งขึ้นนั้นต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในสังคมทั้งจากบ้าน โรงเรียน และองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งใน ขอบเขตกว้างและเฉพาะด้านในระดับชาติและท้องถิ่น ซึ่งปัจจัยพื้นฐานของการส่งเสริมการอ่าน คือ ความหลากหลายและความเพียงพอของหนังสือ และการมีผู้ปฏิบัติงานที่มีความกระตือรือร้นและ รอบรู้เกี่ยวกับหนังสือและเรื่องที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี โดยมีแนวทางความร่วมมือเพื่อส่งเสริม การอ่านของเยาวชน ดังนี้

1. การจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ จัดหาหนังสือให้ และให้คำแนะนำโดยการ ร่วมมือระหว่างองค์กรและกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเด็ก
2. การประชุมพบปะระหว่างผู้ที่สนใจเรื่องหนังสือและเยาวชน โดยจัดการสนทนา เกี่ยวกับหนังสือกับผู้ใหญ่ ในโรงเรียน สโมสรเยาวชน และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน
3. การสนทนาเกี่ยวกับหนังสือกับผู้ใหญ่ในองค์กรต่าง ๆ ในการประชุมสัมมนา และในการศึกษารายวิชาต่าง ๆ ในสถานศึกษา
4. การจัดทำห้องสมุดสำหรับเด็กและเยาวชนในห้องสมุดประชาชน ห้องสมุด โรงเรียน ชมรมต่าง ๆ ศูนย์ชุมชน หรือกล่องหนังสือ ห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับเด็กและเยาวชน

5. การก่อตั้งห้องสมุดหนังสือสำหรับเด็กระดับชาติและระดับภูมิภาค และศูนย์ศึกษาวิจัยด้านหนังสือสำหรับเด็กแห่งชาติ
6. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในที่สาธารณะ เช่น สวนสาธารณะ สถานีรถไฟฟ้าหรือไฮยานพาหนะต่าง ๆ เช่น รถโดยสาร เรือ หรือรถไฟ เป็นสถานที่จัดกิจกรรมเกี่ยวกับหนังสือ
7. การจัดกิจกรรมในโอกาสต่าง ๆ เช่น สัปดาห์หนังสือ สัปดาห์ห้องสมุด ห้องสมุดเคลื่อนที่ และในเทศกาลต่าง ๆ โดยห้องสมุดในชุมชนร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่น
8. การใช้สื่อต่าง ๆ ในท้องถิ่น ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อมวลชน เพื่อส่งเสริมการใช้หนังสือและห้องสมุด
9. การแปลหนังสือสำหรับเด็กเป็นภาษาท้องถิ่น หรือภาษาของชาติ

โรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย

ในอดีตโรงเรียนนานาชาติจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นโรงเรียนสำหรับบุตร ธิดา ของชาวต่างชาติที่มาพำนักหรือทำงานในประเทศไทย แต่ปัจจุบันได้มีการเปิดรับนักเรียนไทยเข้าศึกษามากขึ้น มีการเปิดโรงเรียนนานาชาติขึ้นเป็นจำนวนมากทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด เช่น ภูเก็ต เชียงใหม่ ชลบุรี นครราชสีมา เป็นต้น เนื่องจากพ่อแม่สมัยใหม่มีความต้องการให้ลูกมีความรู้ภาษาอังกฤษ ในขณะที่เดียวกันการศึกษาไทยได้พยายามขยายบริบทแห่งการสร้างสัมพันธมิตรกับนานาชาติมากขึ้นด้วยเหตุผลที่สำคัญคือ การเตรียมความพร้อมหรือพัฒนาคนเป็นทุนของสังคมที่มีคุณภาพ การจัดการศึกษาจึงเป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาคนให้ได้ศักยภาพทัดเทียมกับต่างประเทศ โรงเรียนนานาชาติจึงถูกตั้งเพื่อเป็นการศึกษาทางเลือกที่มีมาตรฐานสากลและได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ ซึ่งมีลักษณะเด่น คือ การใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการจัดการเรียนการสอนในทุกวิชา แม้ว่านักเรียนจะมีความแตกต่างทั้งในด้านเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม การจัดการศึกษาจะใช้หลักสูตรต้นแบบเช่นเดียวกับต่างประเทศเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนในการศึกษาขั้นต่อไปในประเทศใดก็ได้ (ธงชัย สมบูรณ์. 2552: ออนไลน์)

โรงเรียนนานาชาติที่เปิดสอนในประเทศไทยต้องทำตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนปี พ.ศ. 2517 หรือได้รับการรับรองมาตรฐานจาก สมาคมกรรมการโรงเรียนนานาชาติแห่งยุโรป (The Council of International Schools --CIS) และสมาคมตะวันตกเพื่อรับรองคุณภาพโรงเรียนและคณะกรรมการโรงเรียน (Western Association of Schools and Colleges --WASC)

จากการศึกษาหลักสูตรนานาชาติในประเทศไทย ที่ใช้ภาษาอังกฤษสอนในชั้นเรียนพบว่าหลักสูตรที่ได้รับการยอมรับ โดยอิงหลักสูตรแบบใดแบบหนึ่ง ดังนี้

1. หลักสูตรอเมริกัน (American Curriculum) ซึ่งใช้หนังสือตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ของประเทศสหรัฐอเมริกา ระดับชั้นจะเรียกเป็นเกรด (Grade) ซึ่งเกรด 1 เทียบเท่ากับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของไทย หลักสูตรจะเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียน

ในการสอบ SATs (Standard Assessment Tests) เพื่อศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยของสหรัฐอเมริกา เป็นหลักสูตร 12 ปี แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ Elementary School (Grade 1-5) Middle School (Grade 6-8) และ High School (Grade 9-12) ตัวอย่างของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตรอเมริกันในประเทศไทย เช่น โรงเรียนนานาชาติไอเอสบี (International School of Bangkok-ISB) โรงเรียนนานาชาติร่วมฤดี (Ruamruedee International School) เป็นต้น

2. หลักสูตรสหราชอาณาจักรหรือหลักสูตรอังกฤษ (National Curriculum) โดยหลักสูตรจะถูกกำหนดโดยรัฐบาลของประเทศสหราชอาณาจักร ระดับชั้นจะเรียกเป็น ปี (Year) ซึ่งปี 2 จะเทียบเท่ากับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของไทย แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ระดับ คือ Primary School (Year 1-6) Secondary School (Year 7-10) และระดับ IB Diploma (Year 11-13) ในระดับชั้นปี 10 และ 11 นักเรียนต้องสอบให้ได้ O Level หรือที่เรียกว่า IGCSE (The General Certificate of Secondary Education) ส่วนในระดับชั้น 12 และ 13 ต้องเรียนเพิ่มอีก 3 วิชา เพื่อสอบในระดับ A Level เป็นการเตรียมตัวสำหรับการเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย ตัวอย่างโรงเรียนนานาชาติหลักสูตรแบบอังกฤษ ที่เปิดสอนในประเทศไทย เช่น โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา (Bangkok Patana School-BPS) โรงเรียนนานาชาติใหม่แห่งประเทศไทย (New International School of Thailand-NIST) เป็นต้น

นอกจากนี้ในระดับการเรียนที่สูงขึ้นเพื่อศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย โรงเรียนนานาชาติกำหนดให้นักเรียนเรียนหลักสูตร International Baccalaureate Programme หรือ IB ควบคู่ไปด้วย ซึ่งเป็นหลักสูตรนานาชาติที่ใช้กันแพร่หลายในโรงเรียนประมาณ 3,000 โรงเรียน ใน 139 ประเทศทั่วโลก

โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา (Bangkok Patana School)

ก่อตั้งเมื่อปี ค.ศ. 1957 ในนามมูลนิธิโรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา เป็นโรงเรียนนานาชาติภายใต้สมาคมโรงเรียนนานาชาติแห่งประเทศไทย ใช้ระบบการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสหราชอาณาจักร ซึ่งได้รับการรับรองมาตรฐานจากสมาคมตะวันตกเพื่อรับรองคุณภาพโรงเรียนและคณะกรรมการโรงเรียน (Western Association of Schools and Colleges--WASC) สมาคมนิวอิงค์แลนด์ของโรงเรียนและวิทยาลัย (New England Association of Schools and Colleges--NEASC) และสภาคณะกรรมการโรงเรียนนานาชาติ (The Council International Schools--CIS) ซึ่งเป็นองค์กรที่รับรองมาตรฐานด้านศึกษานานาชาติในระดับโลก ปัจจุบันโรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา ตั้งอยู่ เลขที่ 643 ถ. สุขุมวิท 105 แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพมหานคร

โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนาใช้ระบบการศึกษาและหลักสูตรตามประเทศอังกฤษ ภายใต้วิสัยทัศน์ เพื่อให้เด็กทุกคนจากทุกสัญชาติเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ มีอิสระ และได้รับการดูแลเอาใจใส่เช่นเดียวกับการเรียนที่ประเทศอังกฤษ

ปัจจุบันมีนักเรียนประมาณ 2,100 คน จาก 53 ประเทศทั่วโลก จัดการศึกษาสำหรับเด็กวัย 2-18 ปี ตั้งแต่ระดับอนุบาล จนถึงชั้นปีที่ 13 และหลักสูตร IB เรียกชั้นเรียนว่า Year หรือ ปี โดยแบ่งเป็น ระดับประถมศึกษา 6 ปี (Year 1-6) ระดับมัธยมศึกษา 5 ปี (Year 7-11) และในระดับก่อนเข้ามหาวิทยาลัยหรือ IB (International Baccalaureate) 2 ปี (Year 12-13) ในแต่ละช่วงชั้น เรียกว่า Key Stage แบ่งชั้นเรียนออกเป็น 5 ระดับและอายุ ดังนี้

Key State 1 – ages 5 to 7	Years 1 and 2
Key State 2 – ages 7 to 11	Year 3 to 6
Key State 3 – ages 11 to 14	Years 7 to 9
Key State 4 – ages 14 to 16.	Years 10 and 11
International Baccalaureate	Year 12 and 13

หลักสูตรการอ่าน

หลักสูตรนานาชาติ การสอนอ่านเริ่มตั้งแต่เด็กเข้าโรงเรียน โดยมีครูเป็นผู้นำอ่านและสอนการอ่านในรายวิชาการรู้หนังสือ (Literacy) นักเรียนจะต้องอ่านหนังสือนอกเวลาตามที่หลักสูตรกำหนดตามระดับความยากง่าย อ่านหนังสือพร้อมกับครูและนำหนังสือกลับไปอ่านต่อที่บ้านกับผู้ปกครองทุกวันเป็นกิจวัตร จากนั้นครูหรือพ่อแม่ ผู้ปกครอง จะบันทึกการอ่านในสมุดบันทึกการอ่านของนักเรียน (Reading Log) นอกจากหนังสือที่เด็กต้องอ่านเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโรงเรียนแล้ว ทางโรงเรียนยังจัดให้มีการศึกษาในรูปแบบการส่งเสริมการอ่านตามความสนใจในแต่ละระดับชั้น โดยผ่านรูปแบบห้องสมุดห้องเรียน และส่งเสริมการใช้ห้องสมุด โดยจัดเวลาให้เด็กได้มีโอกาสใช้เวลาว่างก่อนเข้าเรียน ช่วงพักกลางวันและหลังเลิกเรียน นอกจากนี้หลักสูตรยังกำหนดให้นักเรียนมีชั่วโมงการใช้ห้องสมุด สัปดาห์ละ 50 นาที มีครูประจำชั้นทำหน้าที่สอนการอ่าน และอ่านออกเสียงให้เด็กฟัง ตลอดจนแนะนำและช่วยเลือกหนังสือที่เด็กสนใจหรือหนังสือที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เด็กกำลังเรียนในห้องเรียน และให้เด็กเลือกหนังสือตามความสนใจ

ในการจัดการศึกษาด้านการอ่านของโรงเรียนเพื่อให้บรรลุผลและสอดคล้องตรงตามหลักสูตร โรงเรียนได้มีการจัดการศึกษาในรูปแบบการส่งเสริมการอ่านในแต่ละระดับชั้น โดยยึดหลักการแบ่งระดับการอ่านตามแผนแม่บทแห่งชาติ ซึ่งการส่งเสริมการอ่านในรูปแบบนี้เป็นการสนับสนุนให้เด็กใช้หนังสือที่แบ่งระดับความยากง่ายตามหลักเกณฑ์ โดยใช้คู่มือวัดระดับความสามารถในการอ่านของเด็ก (A teacher guide to readability levels for children aged 3-11) ตามหลักศูนย์ภาษาและการรู้หนังสือแห่งชาติ (National Centre for Language and Literacy) และแบ่งระดับการอ่านออกเป็น 13 ชั้น ตามระดับความยากง่าย คือ ระดับ 0 (Stage 0) จนถึงระดับ 12 (Beyond stage 12) เพื่อให้เด็กสามารถรู้ค่าศัพท์และโครงสร้างของประโยคได้ตามเกณฑ์

ความสามารถในการอ่านเป็นส่วนสำคัญของหลักสูตรในระดับปฐมวัยซึ่งหมายความว่า
ความสามารถในการอ่านได้อย่างคล่องแคล่ว เช่นเดียวกับการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และ
หมายรวมถึงทักษะในการอ่าน การแปล การสื่อสาร การตีความ ความสามารถในการอ่าน
วรรณกรรมและการคิดวิเคราะห์ ซึ่งถือว่าการพัฒนาด้านการอ่าน อันเป็นสิ่งสำคัญของการศึกษา
และหลักสูตรในการเรียนการสอน (Cullingford. 2001: 197)

ในชั้นเรียนประถมศึกษา ครูประจำชั้น ครูผู้สอนการอ่าน หรือบรรณารักษ์
จะทำหน้าที่อ่านหนังสือร่วมกับเด็ก อ่านออกเสียง หรือเล่านิทานให้เด็กฟัง พร้อมกับบันทึกในสมุด
บันทึกการอ่าน และในช่วงเวลาพักห้องสมุด เด็ก ๆ จะมีโอกาสเลือกหนังสือจากห้องสมุดตามความ
สนใจด้วยตัวเองเพื่อนำกลับไปอ่านที่บ้านกับผู้ปกครอง ในขณะที่ห้องสมุดโรงเรียนยังให้
ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่านของเด็กด้วยการให้ยืมหนังสือกลับไปอ่านกับเด็กที่
บ้าน จนเมื่อเด็กมีความสามารถด้านการอ่านในระดับที่สูงขึ้นพวกเขาก็จะสามารถเลือกหนังสือที่จะ
อ่านได้เอง ส่วนในระดับชั้นเรียนที่สูงขึ้นครูประจำชั้นหรือครูสอนการอ่านและความร่วมมือกับ
บรรณารักษ์ สอนการใช้ห้องสมุด การเลือกหนังสือ หรืออ่านหนังสือร่วมกับเด็ก ในบางห้องเรียนครู
อ่านหนังสือออกเสียงให้เด็กฟัง เล่านิทานจากหนังสือภาพ หรือการค้นคว้าในหัวข้อเดียวกับที่ศึกษา
อยู่ในห้องเรียน เป็นต้น

ในแต่ละปีการศึกษา โรงเรียนยังได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยเชิญ
นักเขียนหนังสือเด็กจากต่างประเทศที่กำลังเป็นที่นิยม นักเล่านิทานที่มีชื่อเสียง นักเขียนหนังสือเด็ก
ที่ได้รับรางวัลจากสมาคมต่าง ๆ มาถ่ายทอดประสบการณ์ทางด้านงานเขียนเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ
ในการเขียนให้กับเด็ก จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ตลอดจนการเชิญชวนผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วน
ร่วม และจัดกิจกรรมสัมมนาเรื่องการอ่านเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการอ่านของเด็กที่บ้าน ซึ่ง
จากการจัดกิจกรรมดังกล่าวส่งผลให้พ่อแม่ ผู้ปกครองและเด็กเกิดความสนใจในการอ่านเพิ่มมากขึ้น

ห้องสมุดโรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา

ห้องสมุดโรงเรียนในฐานะแหล่งสารสนเทศที่สำคัญในโรงเรียนเป็นปัจจัยหนึ่ง
ที่สำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน มีทรัพยากรสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการ
และสอดคล้องกับหลักสูตรของโรงเรียน ห้องสมุดได้กำหนดนโยบายหลักคือในการจัดหาทรัพยากร
สารสนเทศ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตร สร้างนิสัยรักการอ่าน
นอกจากนี้ยังจัดหาและรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศให้ตรงกับความต้องการและความสนใจใน
การอ่านของทั้งนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และบุคลากรของโรงเรียน และโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริม
การอ่านอย่างต่อเนื่อง

บริการของห้องสมุด

ปัจจุบันห้องสมุดให้การบริการทรัพยากรสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนสอดคล้องตามหลักสูตรของโรงเรียน โดยเปิดบริการในระหว่างเปิดภาคเรียน วันจันทร์ – วันศุกร์ เวลา 07.00 – 15.45 น. สำหรับนักเรียน ครู ผู้ปกครองและพนักงานของโรงเรียน โดยมีบริการต่าง ๆ ดังนี้

1. บริการการอ่าน เป็นบริการพื้นฐานของห้องสมุด มีบริการหนังสือทั่วไป หนังสือสำหรับเด็ก หนังสือนวนิยาย เรื่องสั้น เรื่องแปล วรรณกรรมเยาวชน วารสาร หนังสือพิมพ์ ทีวีดีวีดีสารคดีและภาพยนตร์
2. บริการรับสมัครสมาชิก นักเรียน ครู ถือว่าเป็นสมาชิกของห้องสมุด ส่วนผู้ปกครองสามารถสมัครสมาชิกเพื่อใช้สิทธิในการยืมหนังสือได้เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่บ้าน โดยกำหนดให้แต่ละบ้านและสมาชิกในครอบครัวยืมหนังสือร่วมกันได้โดยใช้รหัสเดียวกัน
3. บริการยืม – คืน ห้องสมุดได้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติซึ่งใช้กันอย่างแพร่หลายในโรงเรียนนานาชาติและในต่างประเทศ คือ ระบบ Destiny สำหรับบริการยืม-คืน ด้วยระบบบาร์โค้ด ทำให้สะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง ซึ่งกำหนดให้นักเรียนยืมได้ครั้งละ 3 เล่ม/2 สัปดาห์ ส่วนผู้ปกครองสามารถยืมได้ 15 เล่ม/ครอบครัว/2 สัปดาห์ ครูยืมได้ครั้งละ 100 เล่ม/ภาคการศึกษา
4. บริการห้องอ่านหนังสือสำหรับเด็กและครู ห้องสมุดได้จัดบริหารห้องสำรองสำหรับครูและนักเรียนในการสอนการอ่าน รวมไปถึงกิจกรรมส่งเสริมการอ่านต่าง ๆ เช่น การเล่านิทาน การวาดภาพระบายสี พร้อมทั้งจัดหาหนังสือภาพ นิทาน และอุปกรณ์ต่างๆ เช่น กระดาษ ดินสอ สี เพื่อพัฒนาทักษะสำหรับเด็กไว้ให้บริการ
5. บริการสืบค้นข้อมูลด้วยระบบห้องสมุดอัตโนมัติและฐานข้อมูลออนไลน์ สมาชิกห้องสมุดสามารถสืบค้นข้อมูลหนังสือ และทรัพยากรของห้องสมุดได้ด้วยตัวเอง
6. บริการจองหนังสือสำหรับใช้ในห้องเรียน
7. บริการหนังสือสำหรับครูและผู้ปกครอง ห้องสมุดมีหนังสือและคอมพิวเตอร์ ที่บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อค้นข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับโรงเรียนและข้อมูลด้านการศึกษาและสารสนเทศออนไลน์

ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด

ห้องสมุดโรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา มีทรัพยากรสารสนเทศและสัดส่วนหนังสืออย่างเพียงพอกับผู้อ่าน โดยใช้หลักเกณฑ์ตามข้อกำหนดของประเทศอังกฤษ โดยองค์กรวิชาชีพสำหรับบรรณารักษ์และนักสารสนเทศ (Chartered Institute of Library and Information Professionals –CILIP) ซึ่งกำหนดจำนวนหนังสือต่อนักเรียนไว้ที่ หนังสือ 13 เล่มต่อนักเรียน 1 คน

มีเนื้อหาหลากหลายครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน

ห้องสมุด มีทรัพยากรสารสนเทศ ประมาณ 43,000 รายการ ได้แก่ หนังสืออ้างอิง หนังสือภาพ หนังสือสารคดี หนังสือบันเทิงคดี หนังสือเด็กและเยาวชน สื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ หนังสือเสียง(Talking Book) หนังสือแปลและหนังสือต่างประเทศ ดีวีดีสารคดีและภาพยนตร์ นอกจากนี้ยังมีคอมพิวเตอร์สำหรับค้นคว้าสารสนเทศออนไลน์ทางอินเทอร์เน็ตและหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุดแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ มุมเด็กเล็ก สำหรับชั้นประถมต้น (Early Year Area) มุมชั้นประถมศึกษา (Primary Area) และมุมสำหรับครูและผู้ปกครอง (Teacher and Parent Area) รวมทั้งหนังสือพิมพ์ วารสารและหนังสือทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

มุมเด็กเล็กนั้น เน้นการใช้ชั้นหนังสือที่มีสีสันสดใส ที่นั่งสะดวกสบายหลากหลาย สีสรร และปูพรมเป็นพื้นที่อ่าน เพื่อดึงดูดความสนใจให้เด็ก ๆ เข้าใช้ห้องสมุด มีการกำหนดพื้นที่ชัดเจนสำหรับชั้นหนังสือภาพและหนังสือสารคดี มีพื้นที่สำหรับการอ่านร่วมกันและสำหรับฟังนิทาน มุมฟังนิทานเสียง เพื่อให้เด็ก ๆ เกิดจินตนาการ จำนวนทรัพยากรสารสนเทศโดยประมาณ มีดังนี้

หนังสือนิทาน/หนังสือภาพ	6,200 เล่ม
หนังสือสารคดี	6,200 เล่ม
หนังสือเล่มใหญ่ และหนังสือป๊อปอัพ	300 เล่ม

มุมชั้นประถมศึกษา มีโต๊ะสำหรับอ่านหนังสือจำนวน 5 โต๊ะ 25 ที่นั่งสำหรับ 1 ห้องเรียน และมีบริเวณ สำหรับอ่านหนังสือ และโต๊ะสำหรับค้นคว้าหนังสืออ้างอิง มีคอมพิวเตอร์ให้นักเรียนสำหรับสืบค้นทรัพยากร จำนวน 8 เครื่อง มีจำนวนทรัพยากรสารสนเทศโดยประมาณ มีดังนี้

หนังสือสารคดี	16,000 เล่ม
หนังสือวรรณกรรมเยาวชน	5,300 เล่ม
หนังสือวรรณกรรมสำหรับหัดอ่าน	2,150 เล่ม
หนังสือสำหรับครู	3,000 เล่ม
หนังสือสำหรับผู้ปกครอง	250 เล่ม
หนังสือการ์ตูน	250 เล่ม
หนังสือภาษาแม่	500 เล่ม
หนังสืออ้างอิง	460 เล่ม
หนังสือเสียง	600 เล่ม
ดีวีดีภาพยนตร์	300 แผ่น

ส่วนมุมครูและผู้ปกครอง ห้องสมุดชั้นให้หนังสือเพื่อพัฒนาด้านการสอนการตามหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียน สื่อการเรียนการสอน หนังสือพิมพ์ วารสารวิชาการ หนังสือสารคดีทั่วไป ตลอดจนมีคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูลออนไลน์ด้านการศึกษา

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

ห้องสมุดโรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนาจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษาเพื่อให้นักเรียน ครู ตลอดจนผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ดังนี้

1. กิจกรรมการจัดป้ายนิเทศ ซึ่งบรรณารักษ์ร่วมมือกับครูผู้สอนในการจัดแสดงข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสนใจของนักเรียนและจัดแสดงหนังสือในหัวข้อที่เกี่ยวข้อง โดยจัดแสดงไว้บริเวณทางเข้าห้องสมุดและมุมอ่านหนังสือ
2. กิจกรรมแนะนำหนังสือใหม่ ห้องสมุดจัดแสดงหนังสือใหม่ทุกสัปดาห์เพื่อให้ นักเรียน ครู ผู้ปกครอง จองหนังสือที่สนใจและจัดทำรายการหนังสือใหม่ออนไลน์ และให้นักเรียนที่สนใจเขียนบทวิจารณ์หนังสือที่ตนเองชอบ
3. กิจกรรมออกจำหน่ายหนังสือ ในแต่ละภาคการศึกษา ห้องสมุดร่วมมือกับทางสำนักพิมพ์ และร้านหนังสือเพื่อมาจำหน่ายหนังสือให้กับนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ตลอดจนบุคลากรของโรงเรียน
4. กิจกรรมวันพบนักเขียน ทางโรงเรียนร่วมกับกลุ่มโรงเรียนนานาชาติ เชิญนักเขียน นักวาดภาพจากต่างประเทศมาเป็นประจำทุกปีเพื่อทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนและครูในโรงเรียน เช่น การอ่านออกเสียง การวาดภาพ การเล่นเกม กิจกรรมการอ่านและการเขียนอื่น ๆ ตลอดจนเป็นแรงบันดาลใจให้เด็ก ๆ มีนิสัยรักการอ่านและการเขียน นักเขียนที่เคยได้รับเชิญมา เช่น Gillian Cross, Morris Gleitzman, Paul Geraghty, Morgan Schatz Blackrose, Bali Rai และ Jack Gantos เป็นต้น
5. กิจกรรมวาดภาพ ห้องสมุดจัดให้กิจกรรมวาดภาพและความคิดสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ เช่น การออกแบบโปสเตอร์ เชิญชวนให้ทุกคนเข้าใช้ห้องสมุด การวาดภาพและออกแบบปกหนังสือที่ชื่นชอบ การทำที่คั่นหนังสือ เป็นต้น
6. สัปดาห์หนังสือ เพื่อส่งเสริมการอ่านห้องสมุดจัดกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ เช่น การอ่านออกเสียงโดยครูหรือบรรณารักษ์ ฟังเล่านิทานให้น้องฟัง การแต่งกายตามตัวละครในหนังสือ ขบวนพาเหรดตัวละคร ละครเวที เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เด็ก ๆ อยากอ่านหนังสือเพิ่มมากขึ้นอันนำไปสู่นิสัยรักการอ่าน
7. กิจกรรมถ่ายภาพส่งเสริมการอ่าน ห้องสมุดโรงเรียนจัดโครงการประกวดภาพถ่ายการอ่านหนังสือในสถานที่ต่าง ๆ และติดภาพถ่ายรูปรอบ ๆ โรงเรียนเพื่อเชิญชวนให้ทุกคนอ่านหนังสือและส่งเสริมการเข้าใช้ห้องสมุด
8. กิจกรรมวันหนังสือโลก (World Book Day) โดยห้องสมุดจัดแสดงหนังสือจากทุกภาษาทั่วโลก ตลอดจนหนังสือภาษาแม่ นอกจากนี้บรรณารักษ์จะติดธงชาติประเทศต่าง ๆ และปกหนังสือหลากหลายประเภท เพื่อสร้างบรรยากาศเชิญชวนให้ทุกคนใช้ห้องสมุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

นิปเปอร์ (Knipper. 2007: Online) ศึกษาเรื่อง ทักษะคิดด้านการอ่านและแนวปฏิบัติ เฉพาะตัวของนักศึกษาศาสตรบัณฑิต โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน เก็บ ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์นักศึกษาศาสตรบัณฑิตเอกปฐมวัย จำนวน 10 คน พบว่าเพียง 5 คนเท่านั้นที่ เชื่อว่าตนเองเป็นนักอ่าน และมีความรู้สึกภาคภูมิใจในตัวเอง โดยอ่านเพื่อความเพลิดเพลินและ ความสนุกสนาน อ่านเป็นกิจกรรมในเวลาว่าง ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญ คือ มีครูเป็นนักอ่าน ต้นแบบ ได้รับคำแนะนำที่ดีเกี่ยวกับการอ่าน อ่านบ่อยและติดเป็นนิสัย นอกจากนี้ยังพบว่าครูเป็นนัก อ่าน อ่านเป็นตัวอย่าง อ่านและแนะนำหนังสือต่อหน้าที่ประชุมนักเรียน ครูจะมีอิทธิพลที่สำคัญต่อ การอ่านของเด็ก ช่วยให้เด็กพัฒนาตนเองเป็นนักอ่านด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ ประเทศสิงคโปร์ (Singapore Government. 2007: Online) วิจัยจากผลการสอบ เรื่องการจัดอันดับการอ่านของนักเรียนสิงคโปร์ในผลการสอบ The Progress in International Reading Literacy Study--PIRL 2006 พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กสิงคโปร์มี นิสัยรักการอ่านและมีผลการอ่านดีอยู่ในอันดับ 4 ของโลก ซึ่งพัฒนาขึ้นจากอันดับที่ 15 ในปี 2001 มีปัจจัยที่สำคัญ คือ โอกาสที่เด็กได้ใช้ภาษาอังกฤษตั้งแต่เด็ก ความพร้อมของสื่อการเรียนการสอน ในโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมโดยรอบ หลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และคุณภาพของครู ระดับประถมศึกษา และเมื่อศึกษาในระบบการศึกษาที่ใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนตาม หลักสูตรแล้ว สิงคโปร์ได้ลำดับรองลงมาจาก แคนาดา สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และนิวซีแลนด์ เท่านั้น ซึ่งชี้ให้เห็นว่าสิงคโปร์ได้จัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษในทิศทางที่ถูกต้อง

เทลลาและออคานเด (Tella; & Akande. 2007: Online) ศึกษาวิจัยเรื่อง นิสัยรัก การอ่านของเด็กและปริมาณหนังสือในโรงเรียนประถมศึกษาในบอสวานา เพื่อวัดคุณภาพของ การศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา นิสัยรักการอ่านของเด็ก เวลาที่เด็กอ่านในแต่ละวัน การเข้าถึง หนังสืออ่านและแหล่งอ่าน และอุปสรรคในการอ่านของเด็กในกลุ่มประเทศทวีปแอฟริกาซึ่งมี วัฒนธรรมการอ่านต่ำ โดยศึกษาจากการสุ่มนักเรียนทั้งหมด 150 คน จากโรงเรียน 10 โรงเรียน และครู 10 คน จากทุกโรงเรียน เก็บข้อมูลครูด้วยการสัมภาษณ์ ส่วนนักเรียนใช้แบบสอบถาม ในกลุ่มนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 10-13 ปี จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังมีนิสัยรัก การอ่านในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับต่ำ เด็กมีความสนใจในวรรณกรรมน้อยและชอบดูโทรทัศน์ มากกว่า ซึ่งเด็กอ่านหนังสือเพียงแค่วัน 1-2 ชั่วโมงต่อวัน และเป็นการอ่านตำราหรือหนังสือเรียนเพื่อ การสอบ ผลการวิจัยยังพบว่า ครูเป็นบุคคลสำคัญในการชี้แนะและกำหนดให้นักเรียนอ่าน ส่วน ห้องสมุดโรงเรียนควรพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้ปกครองและสนใจในการอ่านมากขึ้นเพื่อสร้าง มาตรฐานด้านการศึกษา

ชอร์ (Shaw. 2007: Online) วิจัยเรื่อง การพัฒนาการอ่านสำหรับเด็กที่ได้รับการ สนับสนุนจากผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในเด็กตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงเกรด 2 โดยใช้

แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ และศึกษาจากกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ผลจากการวิจัยและสำรวจพบว่า ผู้ปกครองส่งเสริมให้เด็กอ่านหนังสือที่บ้านและในชีวิตประจำวันเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการด้านการอ่านและทักษะการอ่านผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การเขียนจดหมาย การอ่านป้าย การเล่นเกม การอ่านคำ เป็นต้น ในขณะที่เด็กและผู้ปกครองที่มีลูกมีปัญหาด้านการอ่าน หรือในเกรด 2 ที่อ่านหนังสือไม่คล่องก็จะใช้กิจกรรมเหล่านี้เป็นตัวช่วยเป็นประจำทุกวันทั้งนี้เพื่อเตรียมความพร้อมด้านทักษะการอ่านในระดับที่สูงขึ้น

มาจิดและแทน (Majid; & Tan. 2007: Online) วิจัยเรื่อง ความเข้าใจนิสัยรักการอ่านของเด็กในประเทศสิงคโปร์ เพื่อเสนอแนะการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา นิสัยรักการอ่าน ความชอบ แรงจูงใจในการอ่าน และทัศนคติที่มีต่อการอ่านของเด็ก โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากเด็กจำนวน 440 คน ใน ชั้นระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า เหตุผลหลักในการอ่านของนักเรียน คือ แรงจูงใจ เพื่อการอ่านทางวิชาการและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียน โดยมีเหตุผล เช่น เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษา การได้เกรดดี ๆ ในการสอบ นอกจากนี้การอ่านเพื่อความบันเทิง มีส่วนช่วยพัฒนาความสามารถทางภาษาและเป็นกิจกรรมที่เด็กชอบทำเป็นอันดับที่ 3 รองลงมาจาก งานอดิเรก การเล่นเกมคอมพิวเตอร์หรือการใช้อินเทอร์เน็ตและการวิจัยยังพบว่า เด็กผู้หญิงชอบอ่านมากกว่าเด็กผู้ชาย

จอห์นสันและออลสัน (Jonsson; & Olsson. 2009: Online) วิจัยเรื่อง วัฒนธรรมการอ่านและการรู้หนังสือในประเทศอูกันดา โดยเน้นด้านพฤติกรรมการอ่านของเด็กในค่าย (Children's Reading Tent) มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาวัฒนธรรมการอ่านและการรู้หนังสือในบริบทของประเทศอูกันดา โดยศึกษาจากโครงการค่ายการอ่านของเด็ก ทดสอบและศึกษาความสัมพันธ์กับคนที่ทำงานและมีส่วนร่วมร่วมกับเด็กในค่าย ตามคำบอกเล่าของผู้ใหญ่ โดยใช้วิธีวิจัยด้วยการสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างและการสังเกต เก็บข้อมูลการสัมภาษณ์จากผู้ประสานงานโครงการจำนวน 10 คน เด็ก ๆ ในโครงการ 20 คน และผู้เข้าร่วมสังเกตการณ์ 6 คน และการสังเกตจากบริบทของสังคมและวัฒนธรรมการรู้หนังสือในอูกันดา และจากคำบอกเล่าของผู้ใหญ่ พบว่า เด็กที่มีวัฒนธรรมการอ่านจากบ้าน มีแนวปฏิบัติกรู้หนังสือเช่นเดียวกับในโรงเรียน ทั้งการอ่าน และการเขียน และการรู้หนังสือผ่านกิจกรรม การเล่าเรื่อง นอกจากนี้ยังพบว่า วัฒนธรรมการอ่านในประเทศอูกันดา ชี้ให้เห็นว่าการมีนิสัยรักการอ่านในชีวิตประจำวันเป็นเรื่องปกติที่สำคัญ

ทีเมนสมา (Tiemensma. 2009: Online) วิจัยเรื่อง สิ่งแวดล้อมต่อการรู้หนังสือในการส่งเสริมการอ่านอย่างอิสระ ในเมืองเกอเติงตะวันออก และเมืองไฮวิล ริด ในประเทศสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการรู้หนังสือและปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่บ้าน โรงเรียน และชุมชน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนในเกรด 3-7 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามนักเรียน และแบบสัมภาษณ์ ครู และครูใหญ่ วิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยหลักที่ทำให้นักเรียนมีคะแนนด้านการอ่านต่ำ ได้แก่ นักเรียนไม่มีนิสัยรักการอ่านและไม่มี

สิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนต่อการรู้หนังสือ ทำให้เมื่อจบการศึกษาไปแล้วยังอ่านหนังสือไม่คล่อง ส่วนปัจจัยที่มีผลการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน พบว่า โรงเรียนและชุมชนไม่มีห้องสมุดสำหรับบริการ การเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศเป็นไปอย่างมีข้อจำกัดและเข้าถึงได้ยาก นอกจากนี้ความ หลากหลายทางภาษาซึ่งมีภาษาราชการถึง 11 ภาษา ก็เป็นอีกปัญหาหนึ่ง ทำให้มีการเรียนการสอน ภาษานอกเหนือจากภาษาแม่ ทั้งครูและเด็กต่างก็ต้องเรียนเพิ่มขึ้นในภาษาที่สาม ผลการวิจัยยัง พบว่า ปัญหาของพ่อแม่ที่ไม่รู้หนังสือ ฐานะทางสังคม และการขาดการสนับสนุนจากรัฐบาล ก็เป็น ข้อจำกัดในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการรู้หนังสือของเด็กในประเทศสาธารณรัฐแอฟริกาใต้

ออสตินและแคสเซลเดน (Austin; & Casselden. 2010: 133-135) วิจัยเรื่อง

การสำรวจทัศนคติด้านการอ่านและนิสัยรักการอ่านส่วนบุคคลของนักเรียนชั้นปี 2 ที่มีผลต่อนิสัย รักการอ่านในปัจจัยด้านต่าง ๆ ได้แก่ อายุ เพศ วัสดุที่อ่าน อิทธิพลจากบ้าน และบทบาทของครู เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามจากนักเรียนในชั้นปี 2 ในโรงเรียน ประถมศึกษาทางตะวันออกเฉียงเหนือในประเทศอังกฤษ รวมจำนวนทั้งสิ้น 51 คน เป็นชาย 26 คน และหญิง 25 คน แบบสอบถามประกอบด้วย ทัศนคติในการอ่านที่บ้านและโรงเรียน ความถี่ในการ อ่านหนังสือ วัสดุที่อ่าน การอ่านบนอินเทอร์เน็ต และการสนับสนุนด้านการอ่านจากครูและ ผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ครูประจำชั้นและครูผู้ประสานงานวิชาการรู้ หนังสือนี้อ่าน 3 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงโครงสร้างแบบตัวต่อตัวเพื่อถามความคิดเห็นต่อทัศนคติ ด้านการอ่านและนิสัยรักการอ่านต่อแนวปฏิบัติที่ใช้โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า มีปัจจัยหลักหลาย ประการที่เด็กนักเรียนมีทัศนคติในเชิงบวก ร้อยละ 92.2 มีทัศนคติด้านบวกต่อการอ่านเพื่อความ สนุกสนานและความเพลิดเพลิน ร้อยละ 80.7 อ่านเพื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตร นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์ครู พบว่าครูมีทัศนคติในเชิงบวกต่อนิสัยรักอ่านเท่ากับการพัฒนาทักษะการอ่าน และการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านเป็นปัจจัยสำคัญต่อการรู้หนังสือทั้งในปัจจุบันและอนาคต ครูเป็นผู้ ริเริ่มส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียน โรงเรียนมีอิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่านมากที่สุด และยังไม่พบ ความแตกต่างระหว่างเพศหญิงและชาย แต่ทั้งนี้ครูเชื่อว่าทักษะด้านการอ่านและการส่งเสริมนิสัยรัก การอ่านจะไม่ประสบความสำเร็จถ้าพ่อแม่ไม่ให้ความสำคัญ ส่วนการอ่านที่บ้านพบว่า ร้อยละ 66.7 อ่านทุกวันที่บ้าน ร้อยละ 43.1 ใช้ห้องสมุดและอ่านออนไลน์ นอกจากนี้พบว่า หนังสือที่เด็ก ๆ ชอบ อ่าน ได้แก่ หนังสือนิยาย หนังสือการ์ตูน หนังสือสารคดี วารสาร หนังสือพิมพ์ และบทกวี ตามลำดับ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศพอสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนิสัย รักการอ่านนั้นเกิดจากหลายปัจจัย คือ วัฒนธรรมการอ่าน อิทธิพลจากบ้านและโรงเรียน ซึ่งได้แก่ บทบาทของครูและผู้ปกครอง การพัฒนาการอ่านที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ความร่วมมือ ระหว่างบ้านและโรงเรียน ความเข้าใจนิสัยรักการอ่านของเด็ก สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการรู้หนังสือและ การส่งเสริมการอ่าน นิสัยรักการอ่านของตัวเอง ตลอดจนคุณภาพและปริมาณหนังสือใน โรงเรียน

งานวิจัยในประเทศ

กระทรวงศึกษาธิการ (2545: ออนไลน์) ดำเนินการศึกษาสภาพการอ่านของนักเรียน ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนของครูและครู บรรณารักษ์ จากโรงเรียนตัวแทนใน 4 ภูมิภาค และรวมถึงกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 116 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า สภาพการอ่าน ของนักเรียนประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีความสนใจในการอ่านหนังสือถึงร้อยละ 97 โดยให้เหตุผลใน การอ่าน เรียงจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ ช่วยเพิ่มพูนความรู้ เพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และชอบอ่าน สำหรับหนังสือที่นักเรียนชอบอ่านและอ่านในชีวิตประจำวัน ได้แก่ หนังสือ เรียน หนังสือการ์ตูน นิทาน และหนังสือประเภทศิลปะ กีฬา ดนตรี ตามลำดับ ส่วนสถานที่ที่นักเรียน ชอบอ่านมากที่สุด คือ ห้องสมุดโรงเรียน และบ้าน อุปสรรคในการอ่านของนักเรียนประถมศึกษา ได้แก่ นักเรียนต้องทำงานบ้าน มีการบ้านมาก และหาหนังสือที่ถูกใจอ่านไม่ได้ ห้องสมุดเปิดบริการ ในเวลาที่จำกัด และไม่มีหนังสือที่ตรงตามความต้องการ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจัดใน ช่วงเวลาไม่เหมาะสม และนักเรียนไม่มีส่วนร่วมกิจกรรม ส่วนกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่นักเรียน ประถมศึกษาต้องการให้ครูจัดมากที่สุด คือ การเล่านิทาน และการแนะนำหนังสือ

ถาวร บุปผาวงศ์ (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของเด็ก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาส โดยวิธีการสุ่มแบบสองขั้นตอน จากกลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 605 คน จาก 19 โรงเรียน ใน 11 อำเภอ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของเด็ก คือ การส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครองกับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กันสูงสุด การส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมากที่สุด และปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญเรียงตามลำดับ คือ การส่งเสริมการอ่านที่บ้าน การส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียน การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันของผู้ปกครอง ครูและผู้ปกครองต้องร่วมมือกันในการส่งเสริม นิสัยรักการอ่านและเป็นต้นแบบในการอ่าน ตลอดจนการจัดหาหนังสือที่เหมาะสมสำหรับเด็กทั้งที่ บ้านและโรงเรียน

สุจิตรา จรจิตร (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการอ่านของนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา ภาคใต้ของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการอ่าน ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาในสถาบัน 4 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สถาบันราชภัฏยะลา และสถาบันราชภัฏสงขลา จำนวน 539 คน คัดเลือกโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการอ่านจำนวน 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านชีวสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับคะแนน ศาสนา คณะและสถาบันที่สังกัด ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ของบิดามารดา และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ กลุ่มเพื่อน การส่งเสริมการอ่านจาก

สถาบันการศึกษา และการอ่านของนักศึกษา ผลจากการวิจัยพบว่า ปัจจัยทั้ง 3 ด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ ตัวแปรที่สำคัญที่มีผลต่อการอ่าน 3 ตัวแรก ได้แก่ กลุ่มเพื่อน การส่งเสริมการอ่านที่บ้าน และการส่งเสริมการอ่านทางสถานศึกษา งานวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า บ้านและครอบครัวเป็นตัวกำหนดแบบแผนพฤติกรรมและนิสัยของเด็ก การสร้างนิสัยรักการอ่านจึงต้องทำอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อายุยังน้อยจนเติบโต

นิตยา แฝงสวัสดิ์ (2548: บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการอ่านกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 322 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่นักเรียนมีส่วนร่วมในระดับมาก คือ กิจกรรมจัดป้ายนิเทศ กิจกรรมแนะนำหนังสือใหม่ กิจกรรมแข่งขันเกี่ยวกับหนังสือ กิจกรรมเล่านิทาน กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่นักเรียนมีส่วนร่วมน้อย คือ กิจกรรมรวบรวมผลงานเขียนของนักเรียน นิสัยรักการอ่านของนักเรียนอยู่ในระดับมาก และเรื่องที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ การฟังครูเล่านิทาน การอ่านนิทานที่ครูและเพื่อนนำมาเล่า และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการอ่านแต่ละกิจกรรมมีความสัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่านในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับดังนี้คือ กิจกรรมรวบรวมผลงานเขียนของนักเรียน กิจกรรมแข่งขันเกี่ยวกับหนังสือ กิจกรรมเล่านิทาน กิจกรรมแนะนำหนังสือใหม่ และกิจกรรมจัดป้ายนิเทศ

สุพรรณิ วราทร (2549: ออนไลน์) ศึกษากิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับเยาวชนก่อนวัยรุ่น จากกลุ่มตัวอย่าง 420 คน ซึ่งมีอายุระหว่าง 12-14 ปี จากสถานศึกษา 4 แห่ง และห้องสมุดประชาชน 3 แห่ง ที่ได้รับรางวัลดีเด่นจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของกระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าประเภทของกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เยาวชนก่อนวัยรุ่นสนใจในระดับมาก ได้แก่ กิจกรรมประเภทที่ใช้ทักษะการดู และทักษะการฟัง กิจกรรมที่ตรงกับความสนใจของเยาวชน คือ เรื่องเกี่ยวกับหนังสือโดยเฉพาะหนังสือที่ได้รับความนิยมแพร่หลายและหนังสือที่ได้รับรางวัล และเยาวชนก่อนวัยรุ่นสนใจกิจกรรมที่ส่งเสริมการอ่าน วิชาการแขนงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และคอมพิวเตอร์

อันธิกา วงษ์จำปา (2549: บทคัดย่อ) ศึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยมีขั้นตอนในการพัฒนากิจกรรม 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการ การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรม การทดลองใช้แผนการจัดกิจกรรม และการประเมินผล โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม การสนทนากลุ่ม แผนการจัดกิจกรรม แบบทดสอบ และแบบประเมินผล ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องการพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยมีการจัดกิจกรรมหลาย ๆ รูปแบบ เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง จัดเนื้อหาของกิจกรรมให้ตอบสนองความต้องการ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ซึ่งแผนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย กิจกรรมเล่าข่าว

ให้เพื่อนฟัง กิจกรรมเติมแต่งจินตนาการด้วยนิทานเริงใจ กิจกรรมสารานุกรมพาชมโลกกว้าง กิจกรรมสัมภาษณ์ชาวไทย และกิจกรรมสุทธรรษาพาเพื่อนอ่าน โดยใช้เวลาในการทดลอง 13 ชั่วโมง ผลการจัดกิจกรรมพบว่า นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติได้ในระดับดีมาก ได้แก่ สรุปรายเรื่องนิทานและวาดภาพสำนวน สุภาสิต คำพังเพย นอกจากนี้ นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน มีความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน กระตือรือร้นที่ได้ปฏิบัติกิจกรรม เนื่องจากได้รับความรู้ใหม่ในเรื่องต่าง ๆ โดยใช้การอ่านและการเข้าถึงสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบที่หลากหลาย

ขนิษฐา เปรมพงษ์ (2550: บทคัดย่อ) ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตร โรงเรียนเครือคณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ ผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยที่กำลังศึกษาในโรงเรียนเครือคณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้า จำนวน 4 โรงเรียน จำนวน 871 คน จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก ผู้ปกครองได้จัดหาหนังสือภาพให้เด็กดู มากที่สุด รองลงมาเป็นการอ่านหนังสือให้เด็กฟังก่อนนอน และการพาเด็กไปห้องสมุด การมีส่วนร่วมในการเสริมความรู้ให้สอดคล้องกับสิ่งที่เด็กเรียนรู้จากโรงเรียนและการเรียนรู้ของเด็กที่บ้าน พบว่า ผู้ปกครองได้ดูแลทำการบ้าน มากที่สุด รองลงมา เป็นการสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กเรียนมา และการจัดหาสื่อการเรียนให้ การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็ก พบว่า ผู้ปกครองสนใจในการอ่านและการเขียนของลูกมากที่สุด รองลงมาเป็นการสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กสนใจและช่วยค้นแหล่งเรียนรู้

เพ็ญพันธ์ เพชรตร และนิตยา เปลื้อง मुख (2550: 1-3) ศึกษาการพัฒนาคุณภาพของการรณรงค์ให้รักการอ่านในสถานศึกษา ตักยภาพครูในการรณรงค์ให้รักการอ่านในสถานศึกษา จากครู จำนวน 38 คน ใน 19 โรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถของครู เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ กลุ่มตัวอย่างคือ ครูจากโรงเรียนประถม 10 โรงเรียน และโรงเรียนมัธยมศึกษา 9 โรงเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มพร้อมการอบรมเชิงปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ ในโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ การเล่านิทานในรูปแบบต่าง ๆ ประกวดการอ่าน เสียงตามสาย กิจกรรมประกวดแข่งขัน ภาษาไทยวันละคำ ถามตอบปัญหาพจนานุกรม คาราโอเกะเพื่อการอ่าน ส่วนในระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ การอ่านร้อยแก้ว ร้อยกรอง จัดนิทรรศการ เสียงตามสาย เล่าเรื่องหนังสือเล่มโปรด ทำวารสารโรงเรียน ส่วนปัจจัยสนับสนุนการรณรงค์รักการอ่านให้ประสบความสำเร็จเรียงตามลำดับ คือ การให้ความสำคัญของผู้บริหาร ตัวครู และถัดมาคือตัวนักเรียน ครูได้พัฒนาทักษะในการรณรงค์ให้รักการอ่านและจัดกิจกรรมตามแบบแผน ได้นำกิจกรรมหลังจากการอบรมมาใช้ ได้แก่ การเล่านิทาน การประกวดแข่งขัน การอ่านให้ฟัง และสามารถสร้างนวัตกรรมในการจัด

กิจกรรมได้โดยทักษะที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ การจัดบรรยากาศ มุมรักการอ่าน ตะกร้าหนังสือ การเล่า นิทาน การเขียนภาพประกอบ การวางแผนจัดกิจกรรมและการประชาสัมพันธ์

ชัยภพ เสรีผล (2550: บทคัดย่อ) ศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของ โรงเรียนนานาชาติเซนต์สตีเฟนส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพการอ่าน ความต้องการ ทรัพยากรสารสนเทศและการจัดกิจกรรมในห้องสมุด ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการเข้าร่วม กิจกรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียนตามเพศและอายุ กลุ่มตัวอย่างคือ คือ นักเรียนชั้นปี 3-9 จำนวน 234 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการวิจัยพบว่าผู้ตอบ แบบสอบถามส่วนใหญ่มีความถี่ในการเข้าห้องสมุด 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ โดยเข้าใช้ตามตารางที่จัดให้ วัตถุประสงค์ในการอ่านส่วนใหญ่เพื่อความบันเทิง และใช้ทรัพยากรประเภทหนังสืออ่านนอกเวลา มากที่สุด ด้านความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการอ่านส่วนใหญ่ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมโดยครูประจำชั้น และมีความต้องการกิจกรรมประเภทนิทรรศการมากที่สุด รองลงมา คือ กิจกรรมแนะนำหนังสือและจัดทำบรรณานุกรม ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมกิจกรรม ส่งเสริมการอ่าน ส่วนใหญ่เห็นว่า ไม่มีของรางวัล หรือของรางวัลที่ไม่ดึงดูดใจ รองลงมาคือกิจกรรม ไม่น่าสนใจ

หทัยรัตน์ ศรีวรเดชไพศาล (2550: บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมการส่งเสริมนิสัยรัก การอ่านของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ในจังหวัดนนทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ พฤติกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของผู้ปกครอง ที่มีปัจจัยทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมและ จิตวิทยาที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นอนุบาล 1-2 จำนวน 405 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านกับ ทางโรงเรียนมีพฤติกรรมการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแก่เด็กมากที่สุด และเมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่าพฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติมากที่สุด 4 อันดับแรก ได้แก่ การใช้ให้เด็กเก็บหนังสือ ที่อ่านหรือหนังสือส่วนตัว การรับฟังเด็กเล่าเรื่อง การเป็นตัวอย่างอ่านหนังสือให้เด็กเห็น และการ เสริมแรงด้วยการชมเชยเมื่อเด็กอ่าน ส่วนพฤติกรรมที่ปฏิบัติกันน้อย เช่น การพาเด็กไปห้องสมุด เพื่ออ่านหรือยืมหนังสือ การบอกรับวารสารที่บ้าน การพกหนังสือเมื่อเดินทาง เป็นต้น และเมื่อ จำแนกตามปัจจัยทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม พบว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพหลัก สถานะทาง ครอบครัวที่มั่นคง มีเวลา ระดับการศึกษาที่สูงกว่า เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านกับทาง โรงเรียน มีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

เบญจางค์ ปันคล้าย (2550: บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในกรุงเทพมหานคร จากนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 339 คน ปัจจัยที่ ศึกษาแบ่งเป็น 3 ด้าน คือปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และการสนับสนุนด้านการอ่านของ ผู้ปกครอง ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของห้องสมุดและ

ห้องเรียน และการสนับสนุนด้านการอ่านของครู เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อนิสัยรักการอ่าน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การสนับสนุนด้านการอ่านของผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพของห้องสมุดและห้องเรียน การสนับสนุนด้านการอ่านของครู ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและระดับการศึกษาของผู้ปกครองต่ำกว่าปริญญาตรี ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มี 3 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การสนับสนุนด้านการอ่านของผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพของห้องสมุดและห้องเรียน

อาทิตยา เผ่าพงษ์คล้าย (2553: บทคัดย่อ) ศึกษานิสัยรักการอ่าน สภาพแวดล้อมทางการอ่านที่โรงเรียนและที่บ้านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียน 696 คน คัดเลือกโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยใช้โควตา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า นิสัยรักการอ่านของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านตามตัวแปร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและระดับชั้นเรียน ไม่พบความแตกต่าง ในขณะที่สภาพแวดล้อมที่โรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพแวดล้อมที่บ้านอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยรักการอ่านของนักเรียนกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพและกิจกรรม มีความสัมพันธ์กันในทางบวก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยรักการอ่านของนักเรียนกับสภาพแวดล้อมด้านกายภาพมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ และสภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศมีการพัฒนา ศึกษาและวิจัยอย่างต่อเนื่องทั้งในระดับครอบครัวซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานจนถึงระดับโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่นักวิจัยให้ความสำคัญยังคงเป็น พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครู และนักเรียน ซึ่งจำเป็นต้องมีความร่วมมือกัน ให้มีนิสัยรักการอ่านที่ได้ผลจนนำไปสู่นิสัยรักการอ่านที่มีคุณภาพ โดยภาพรวมพอสรุปได้ว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านนั้นเกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ สภาพการอ่านของนักเรียน การจัดกิจกรรมการอ่านในโรงเรียนและสถานศึกษาของครูและครูบรรณารักษ์ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน คุณภาพของการบรรณคดีให้รักการอ่านในสถานศึกษา นิสัยรักการอ่าน พฤติกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและบทบาทของผู้ปกครอง ครูและผู้ปกครองอ่านเป็นต้นแบบ การใช้ห้องสมุดตลอดจนสภาพแวดล้อมและการส่งเสริมการอ่านที่บ้านและโรงเรียน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งที่บ้านและโรงเรียนจำเป็นต้องร่วมมืออย่างใกล้ชิดเพื่อปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านตั้งแต่เยาว์วัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดปรากฏการณ์ที่ศึกษาและผู้ให้ข้อมูลหลัก
2. ขั้นตอนการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดปรากฏการณ์ที่ศึกษาและผู้ให้ข้อมูลหลัก

ปรากฏการณ์ที่ศึกษา

ปรากฏการณ์ที่ศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในโรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา โดยผู้วิจัยศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เก็บข้อมูลด้วยการสังเกต และการสัมภาษณ์นักเรียน ครู และผู้ปกครอง ในโรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของครูและผู้ปกครองต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ศึกษารูปแบบความร่วมมือระหว่างครูกับผู้ปกครองต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ซึ่งจะเป็นแนวทางสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการการปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของไทย

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. นักเรียนชั้นปีที่ 4-6 ที่มีนิสัยรักการอ่าน ชั้นละ 4 คน รวม 12 คน นักเรียนเหล่านี้ได้รับการคัดเลือกจากครูประจำชั้น เพราะครูเป็นผู้รู้จักนักเรียนดีที่สุด และครูเป็นผู้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือก
2. ครูจำนวน 12 คน เป็นครูประจำชั้น 6 คน และครูสอนการอ่าน 6 คน
3. ผู้ปกครอง 12 คน เป็นผู้ปกครองของนักเรียน 12 คน ที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ให้ข้อมูล

ขั้นตอนการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การศึกษาและค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือ ตำรา บทความวารสาร งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวกับการอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน

2. เข้าร่วมประชุมวิชาการ เรื่อง การรู้เรื่องการอ่านเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (International Conference: Reading Literacy for Quality Education) จัดขึ้นโดยสมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย เมื่อเดือนตุลาคม 2552

3. สังเกตสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการสร้างนิสัยรักการอ่านโดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาใช้ประกอบในการสร้างข้อคำถามในการสัมภาษณ์

4. สร้างแบบสัมภาษณ์ภาษาไทยเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมปริญญาบัตรเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา สำนวนภาษา การใช้ถ้อยคำ และความชัดเจนในข้อคำถาม แล้วดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะและเสนอพิจารณาอีกครั้ง

5. แปลแบบสัมภาษณ์เป็นภาษาอังกฤษ เสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมปริญญาบัตรเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการแปลและดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วเสนอต่อประธานเพื่อพิจารณาอีกครั้ง

6. ส่งแบบสัมภาษณ์ให้คณะกรรมการที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่าน จำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบและรับรองคุณภาพเครื่องมือ โดยส่งแบบสัมภาษณ์ฉบับภาษาไทยให้ผู้เชี่ยวชาญชาวไทย 3 คน และส่งแบบสัมภาษณ์ฉบับภาษาอังกฤษให้ผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศ 2 คน ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร. ถนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล
2. รองศาสตราจารย์ เกริก ยุ้นพันธ์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. รองศาสตราจารย์ เจลีเยว พันธุ์สีดา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. Ms. Staphanie Wallis from New International School of Thailand
5. Ms. Carol Battram from Bangkok Patana School

7. ปรับปรุงและแก้ไขแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และเสนอให้ประธานและกรรมการควบคุมปริญญาบัตรตรวจสอบก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

8. เก็บข้อมูลด้วยวิธีสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งได้แก่ นักเรียน ครู และผู้ปกครองของนักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่าน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ฉบับภาษาอังกฤษกับผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 33 คน ได้แก่ นักเรียน ครู และผู้ปกครอง และใช้แบบสัมภาษณ์ฉบับภาษาไทยกับผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้ปกครองคนไทยจำนวน 3 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติ

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี ได้แก่

1. การสังเกต ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อการสังเกต คือ สภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการสร้างนิสัยรักการอ่าน ได้แก่ การสอนทักษะการอ่าน กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน บริการห้องสมุดที่สนับสนุนการเรียนการสอน การเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศ ทรัพยากรสารสนเทศ และสภาพทางกายภาพของโรงเรียนและห้องสมุด เช่น มีที่นั่งอ่านที่สะดวกสบายอย่างพอเพียง มีสถานที่จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เป็นต้น โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) ผู้วิจัย ซึ่งทำงานเป็นบรรณารักษ์ในห้องสมุดประถมศึกษาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น การเล่านิทาน การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง การยืม คืนหนังสือ การศึกษาค้นคว้าของนักเรียนร่วมกับครู ตลอดจนการพูดคุยเรื่องหนังสือและการเลือกหนังสือสำหรับผู้ปกครอง จึงทำให้มีโอกาสสังเกตสภาพการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่เกิดขึ้นจริง

2. การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) ซึ่งเป็นวิธีการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยกำหนดประเด็นข้อคำถามต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างจะทำให้ผู้วิจัยไม่หลงประเด็น เนื่องจากได้กำหนดแนวคำถาม ซึ่งช่วยให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการเก็บข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แนวคำถามนี้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนนานาชาติ ทั้งนี้ แบบสัมภาษณ์มีจำนวน 3 ชุด ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์สำหรับครูประจำชั้นและครูสอนการอ่าน แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา วิชาที่สอน ประสบการณ์ในการสอน ฯลฯ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่ประกอบไปด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ปกครอง แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ อาชีพ ระดับการศึกษา ที่อยู่ และหมายเลขโทรศัพท์ ฯลฯ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่ประกอบไปด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ชุดที่ 3 แบบสัมภาษณ์สำหรับนักเรียน แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา ฯลฯ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่ประกอบไปด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยมีขั้นตอน ดังนี้

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ครู ผู้ปกครองและนักเรียน ในโรงเรียน นานาชาติบางกอกพัฒนา รวมทั้งสิ้น 36 คน มีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อออกหนังสือถึงครูใหญ่ฝ่ายประถมศึกษา โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา เพื่อขอความอนุเคราะห์ขอสัมภาษณ์ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษาในระดับชั้นปี 4-6

2. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ครู นักเรียน และผู้ปกครองด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2553 –31 มกราคม 2554 รวมทั้งสิ้น 36 คน ทั้งนี้ใช้ภาษาอังกฤษ เป็นภาษาหลักในการสัมภาษณ์ 33 คน และใช้แบบสัมภาษณ์ภาษาไทย 3 คน ในการสัมภาษณ์ ครั้งนี้สัมภาษณ์รายละ 1 ครั้ง โดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ ครั้งละประมาณ 15-30 นาที และใช้เทปบันทึกเสียงเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์

การจัดการทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาได้จากการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง ผู้วิจัยจะฟังคำให้สัมภาษณ์ จากเครื่องบันทึกเสียงทันที เพื่อประเมินว่าข้อมูลที่ได้รับขณะสัมภาษณ์นั้นมีความครบถ้วนและมีคุณภาพตามวัตถุประสงค์และตรงกับประเด็นปัญหาที่ต้องการวิจัยหรือไม่ ถ้าปรากฏว่าได้ข้อมูลไม่เพียงพอ ผู้วิจัยจึงติดต่อขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเฉพาะรายเพิ่มเติม

2. ถอดความโดยละเอียดภายหลังการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง โดยนำเทปบันทึกเสียง คำสัมภาษณ์มาถอดเทปแบบคำต่อคำ แล้วจัดพิมพ์ด้วยโปรแกรมประมวลคำให้เป็นเนื้อหาในรูปแบบแฟ้มเอกสาร

3. ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา หลังจากที่ได้ผู้วิจัยถอดคำสัมภาษณ์แล้วได้สรุปและส่งให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาชาวอังกฤษตรวจสอบและรับรองความถูกต้องของภาษาก่อนที่จะข้อมูลไปวิเคราะห์

4. เข้ารหัสข้อมูล โดยลดทอนข้อมูลที่ซ้ำซ้อน เพื่อเลือกเฉพาะข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับประเด็นปัญหาการวิจัย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวอักษรและตัวเลขแทนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ S แทน นักเรียน T แทน ครู และ P แทนผู้ปกครอง ส่วนตัวเลข [1-12] แทนตำแหน่งผู้ให้ข้อมูลตามลำดับที่

5. แปลผลข้อมูล โดยวิเคราะห์และตีความข้อมูลจากรหัสข้อมูลด้วยวิธีอุปนัยเพื่อสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

6. เรียบเรียง แล้วนำเสนอข้อมูลโดยการเขียนสรุปผลแบบบรรยาย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในบทนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการสัมภาษณ์ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในโรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา จำนวน 36 คน โดยวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษาตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ คือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในโรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา ก่อนการรายงานผลการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอบริบททั่วไปของโรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา ดังต่อไปนี้

บริบททั่วไปของโรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา

โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา เป็นโรงเรียนนานาชาติที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับว่าเป็นโรงเรียนนานาชาติชั้นนำในประเทศไทยและในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภายใต้การรับรองของสมาคมโรงเรียนนานาชาติ ปัจจุบันโรงเรียนจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของประเทศสหราชอาณาจักรและหลักสูตร IB (International Baccalaureate) ซึ่งถือว่าเป็นหลักสูตรมาตรฐานในการเตรียมนักเรียนให้เข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย และเป็นที่ยอมรับใช้ในหลายประเทศทั่วโลก หลักสูตรนี้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการเรียนการสอน

ในการสนับสนุนการเรียนการสอนตามหลักสูตร โรงเรียนจัดบริการห้องสมุดให้แก่ นักเรียนและครู 2 แห่ง คือ ห้องสมุดประถมศึกษาและห้องสมุดมัธยมศึกษาซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่สะดวกสบาย และบรรยากาศในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้า ห้องสมุดประถมศึกษาให้บริการทรัพยากรสารสนเทศหลากหลายประเภท มีบริการพื้นฐานต่าง ๆ ได้แก่ บริการยืม-คืน บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการฐานข้อมูลออนไลน์ บริการด้านการอ่าน เช่น การอ่านออกเสียง และการอ่านให้ฟังในชั่วโมงการใช้ห้องสมุด ซึ่งได้กำหนดไว้ในหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนได้รับฟังการอ่านหนังสือ หรือยืมหนังสือกลับบ้านเพื่ออ่านกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรืออ่านด้วยตัวเอง ขึ้นอยู่กับช่วงอายุและระดับการอ่าน นอกจากนี้ห้องสมุดส่วนกลาง โรงเรียนยังจัดให้มีห้องสมุดห้องเรียนในทุกระดับชั้นด้วย โดยจัดหาหนังสือที่สอดคล้องกับหลักสูตรตามระดับชั้นในปริมาณและคุณภาพที่เพียงพอ นอกจากนี้ห้องสมุดยังให้บริการทรัพยากรสารสนเทศสำหรับผู้ปกครอง และหนังสือภาษาแม่สำหรับนักเรียนและครอบครัวที่มาจากหลากหลายประเทศ

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งได้แก่ นักเรียน พ่อแม่ และครู จำนวน 36 คน มีดังนี้

1. นักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านในชั้นปีที่ 4-6 จำนวน 12 คน ที่ได้รับคัดเลือกมาเป็นผู้ให้ข้อมูล เป็นเพศหญิงมากกว่าเป็นชาย มีหลายสัญชาติ ดังนี้ สหรัฐอเมริกา 2 คน อังกฤษ 2 คน จีน 1 คน ออสเตรเลีย 2 คน อินเดีย 1 คน เดนมาร์ก 1 คน บราซิล 1 คน และไทย 2 คน
2. นักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านมีความเชี่ยวชาญในการอ่านหนังสือภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาแม่ เนื่องจากเป็นภาษาหลักที่ใช้ในหลักสูตรการเรียนการสอนและใช้สื่อสารในโรงเรียน
3. นักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่าน ได้รับการยืนยันจากครูประจำชั้นว่าเป็นเด็กเรียนดี มีความสามารถด้านการเรียนมากกว่าเพื่อนร่วมชั้น และมีพัฒนาการด้านการเขียนเป็นที่ยอมรับ
4. ครูประจำชั้นและครูผู้สอนการอ่าน เป็นครูเจ้าของภาษา ส่วนใหญ่จะมีสัญชาติอังกฤษ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการสอนในโรงเรียนนานาชาติที่ใช้หลักสูตรการเรียนการสอนตามแบบประเทศอังกฤษ เคยสอนในหลายประเทศทั่วโลก ทั้งในยุโรป และเอเชีย จบการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยชั้นนำในต่างประเทศ และมีวุฒิบัตรทางด้านการศึกษาเฉพาะทาง เช่น การศึกษาปฐมวัย การประถมศึกษา ครอบครัวยุติธรรม จิตวิทยาเด็ก เป็นต้น
5. พ่อแม่ผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีจนถึงปริญญาเอก บางคนทำงานประจำ บางคนเป็นเจ้าของธุรกิจส่วนตัว หรือทำงานอิสระ แต่ครอบครัวส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในโรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

- 1) ปัจจัยเกี่ยวกับตัวนักเรียน
- 2) ปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง และ
- 3) ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการอ่านในโรงเรียน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยเกี่ยวกับตัวนักเรียน

การสัมภาษณ์นักเรียน ผู้ปกครอง และครูทำให้สามารถกำหนดคุณลักษณะของนักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านในบริบทของ โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา ได้ดังนี้

1.1 นักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านเป็นเด็กฉลาด รอบรู้ อ่านด้วยความความสนุกสนาน มีความเป็นอิสระในการอ่าน มีทักษะการอ่านที่ดี สื่อสารได้ดี และใช้ห้องสมุดเสมอ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับเกณฑ์การคัดเลือกนักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่าน จำนวน 12 คน จากชั้นปีที่ 4-6 ในระดับประถมศึกษาเพื่อเป็นผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ พบว่านักเรียนเหล่านี้มีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ เป็นเด็กฉลาด รอบรู้ อ่านด้วยความความสนุกสนาน กระตือรือร้นที่จะอ่านเองโดยไม่ต้องบังคับให้อ่าน สามารถอ่านออกเสียงและเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านตามระดับชั้นหรือมีความสามารถใน

การอ่านสูงกว่าระดับของตน และอ่านหนังสือหลากหลายประเภท เป็นนักอ่านที่เก่งและมีทักษะการอ่าน ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“A student who enjoys reading without being made to read.” [T1]

“A student who is bright, intelligent, all round students.” [T3]

“A good reader is a student who is enthusiastic about reading and who can read aloud and comprehend at or above grade level.” [T4]

“Students who read widely and have a passion for reading.” [T5]

“A good communicator and enthusiastic independent reader.” [T7]

“Students who were keen and skilled reader and usually used the library frequently.” [T9]

1.2 นักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านหนังสือมักจะเลือกอ่านหนังสือที่ตนเองชอบหรือสนใจ เช่น เรื่องพาฝัน เวทมนตร์ นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ การผจญภัย เรื่องลึกลับ สยองขวัญ หนังสือการ์ตูน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียนยังชี้ให้เห็นว่านักเรียนอ่านหนังสือหลากหลายประเภททั้งนวนิยายและสารคดี ตลอดจนหนังสืออ้างอิง และหนังสือพิมพ์ ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“I like fantasy or magic or kind of history fiction, and cooking books and I also like a series such as *Alex Rider Series* [by Anthony Horowitz] which I can't put it down. It makes me want to read it again and again.” [S3]

“I read both fiction and nonfiction novels, and can vary genres. Or sometimes I read encyclopaedia or even read newspaper.” [S5]

“I read *Harry Potter* by [J.K. Rowling] *The Diary of Wimpy Kids* [by Jeff Kinney] and some non-fiction books like origami and comics.” [S4]

“The genres I most enjoy are adventure, fantasy and investigative mystery also nonfiction.” [S9]

“I read adventure and mystery and some nonfiction books like horrible stories.”

[S7]

นอกจากนี้ การสัมภาษณ์พ่อแม่ ผู้ปกครองยังให้ข้อมูลที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ นักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านชอบอ่านหนังสือหลากหลายประเภท ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“She likes most the fantasy and dragons. But she does love anything, also newspapers or comics. She loves a book of 200-300 pages.” [P2]

“She loves adventure and non-fiction books.” [P4]

“She enjoys a very wide range of books. In the beginning she actually preferred non-fiction books on the natural world--dinosaurs, marine life, books of interesting facts, Almanacs etc. and then has only recently begun to develop a real interest in fiction. Independently she reads comics and books of myths, fables and fairytales, plus books that she's picked up from the library. We've read all the *Roald Dahl* books together, we just started the *Harry Potter* books, when she was younger we read all the *Dr Seuss*, and *Julia Donaldson* books.” [P6]

“She enjoys fiction books with a variety of themes such as real life, adventures, girl type fantasy.” [P12]

อย่างไรก็ตาม มีนักเรียนบางคนที่ยากอ่านเฉพาะหนังสือที่ตนชอบ ในขณะที่พ่อแม่ ผู้ปกครองต้องการให้เด็กอ่านหนังสือหลายประเภท และสนับสนุนให้อ่านตามคำแนะนำของครู ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“He enjoys the fantasy and mystery genre and usually sticks to those types of books. I am trying to have him read a more varied genre with encouragement from his teachers.” [P1]

1.3 นักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านอ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ การสัมภาษณ์ผู้ปกครองแสดงให้เห็นว่าบุตรหลานของตนที่เป็นนักอ่านมักอ่านโดยสม่ำเสมอ อ่านมาก อ่านด้วยความสุข เพลิดเพลิน อ่านจนลืมเวลา ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“She takes out 3-4 books and within one week she finished them.
She reads a lot.” [P2]

“She can read non-stop if not reminded.” [P3]

“She probably reads about 3 to 6 books a week at home.” [P4]

“She reads all the time. In the morning she’s having breakfast she has a book in her hand to read while eating, when she gets home she reads. After work she reads so she reads like 2-3 hours per day. And on the bus to school and on the way home she reads she has 2-3 books in her bags. Sometimes I have to tell her to stop reading.” [P9]

“Normally he reads every day. He can take a book and read at any time, no matter in the car or on toilet. He keeps reading at least half an hour every school day. But on holidays, he will read more than one or two hours. If that is his favorite book, he will read until he finishes the book.” [P8]

“She usually reads for pleasure everyday.” [P12]

1.4 นักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านมักจะเลือกหนังสืออ่านด้วยตัวเอง แต่ในบางครั้งผู้ปกครองหรือเพื่อนเป็นผู้เลือกหรือแนะนำให้อ่าน ซึ่งก็เป็นหนังสือที่นักเรียนอ่านได้สนุก ข้อมูลการสัมภาษณ์ยังชี้ให้เห็นบทบาทของครูในการเลือกหนังสือให้นักเรียนอ่าน โดยมีวัตถุประสงค์ในการสร้างนิสัยการอ่านที่หลากหลาย ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“I chose for myself but sometimes my friends help me find another book.” [S1]

“Sometimes my parents choose for me, sometimes I do by myself.” [S2]

“My mum recommended books for me such as *Harry potter* Series [by J.K. Rowling] which I usually enjoy.” [S3]

“I chose it by myself but sometimes my teacher chooses it for me because she wants me to read widely.” [S4]

นักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านกล่าวถึงวิธีการในการเลือกหนังสือว่า โดยทั่วไปจะอ่านเรื่องย่อจากปกหน้าหรือปกหลังหนังสือก่อนเป็นอันดับแรก บางคนเลือกหนังสือของนักเขียนที่ตัวเองชื่นชอบ บางคนใช้วิธีค้นหาจากโอแพ็กในห้องสมุด บางคนเดินสำรวจหาจากชั้นหนังสือในห้องสมุดแล้วยืมกลับไปอ่านที่บ้าน ในขณะที่บางคนอาจได้ยินคนอื่น ๆ พูดกันเรื่องหนังสือที่ชอบ จึงลองอ่านตาม และเลือกซื้อจากร้านหนังสือ คำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้แสดงให้เห็นว่านักเรียนเลือกหนังสืออ่านด้วยวิธีหลากหลายนับตั้งแต่วิธีธรรมดา เช่น สำรวจหาหนังสือตามชั้น การได้ยินได้ฟังคนพูดเกี่ยวกับหนังสือ ไปจนถึงการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยค้นหาหนังสือที่ตนสนใจ ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“I read the blurb or may choose from authors whom I like.” [S1]

“I use computer very often when I want or browse for books. I read blurb first and if I like it then I choose.” [S3]

“I just wonder around and browse from shelf then I borrow the titles from the library.” [S4]

“At school or outside, I may hear people talking about books they like and try them out, but mostly I keep up to date because my parents take me to Kinokuniya [bookstore] every weekend.” [S5]

1.5 นักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านเข้าใช้ห้องสมุดเป็นประจำ นักเรียนชอบห้องสมุดเลือกหาหนังสือจากห้องสมุด และยืมหนังสือกลับไปอ่านที่บ้าน นอกจากนี้นักเรียนยังไปร้านหนังสือกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ และมีหนังสือเป็นของตัวเอง โดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง หรือเพื่อน ซื้อหรือมอบให้เป็นของขวัญ และมักจะได้รับหนังสือเป็นของขวัญหรือของรางวัลเมื่อถึงโอกาสพิเศษเช่น วันเกิด วันคริสต์มาส หรือวันปีใหม่ เป็นต้น ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“I like library and I choose many books from library. I have a lot of books at home too. I have comics, magazines, adventure books, Cats books and many other books. Sometimes my parents buy books for me as presents. [S1]

“Sometimes I borrow from the school library. Anyway I have so many books at home. My mum bought them for me or sometimes I get them as presents for my birthday or my friend gives it for me. [S3]

“My mother encourages me to borrow books from the school library because if I buy too many books, I will not have enough room in my house to put them.” [S4]

“Me and my mum bought books from Kinokuniya [Bookstore] She usually buys when I finished a book, when I finished reading I put it back on the shelf, then we go to bookshops or sometimes she gives me her books to read.” [S3]

1.6 นักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านเริ่มอ่านแต่เยาว์วัย จากการสัมภาษณ์ นักเรียนกล่าวว่าตนเองชอบอ่านหนังสือตั้งแต่เด็กหรือตั้งแต่จำความได้ก็รู้ตัวว่าชอบอ่านหนังสือแล้ว และจำได้ว่าแม่อ่านหนังสือให้ฟังตั้งแต่เด็ก และมีสมาชิกในครอบครัวชอบอ่านหนังสือ เป็นแบบอย่างและสนับสนุนให้อ่าน เช่น พ่อแม่ พี่ น้อง คุณย่าคุณยาย ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“I think when I was 7 years old. My mum used to read for me. Everyone in my family, my brothers, father, mother, reads especially my grandma she has a lots of books.” [S3]

“I think when I was young it was my mum who read for me.” [S5]

“Ever since I can remember, I have loved reading. My mother started reading and singing to me when I wasn't even born yet!” [S4]

“I think when I was about 4 or 5 years old, my mum read to me and I remember I read baby books with my little sister and played word cards.” [S8]

1.7 นักเรียนที่มีนิสัยรักอ่านไม่ประสบปัญหาใด ๆ ในการอ่าน นักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านระบุว่าพวกเขาไม่มีปัญหาในการแบ่งเวลาสำหรับการอ่านหนังสือ เทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ วีดีโอเกมส์ หรือโทรศัพท์มือถือ ไม่ได้ทำให้พวกเขาอ่านหนังสือน้อยลง บางคนเลือกที่จะอ่านหนังสือมากกว่าดูทีวี บางคนไม่ชอบดูทีวีเพราะเห็นว่าไม่มีรายการที่ตัวเองชอบ นักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านบางคนใช้เทคโนโลยีในการอ่าน เช่น ไอแพด (iPad) แต่กลับรู้สึกชอบอ่านหนังสือเป็นเล่มมากกว่า ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“I don't like watching TV. I think there is no program which I like. I love reading.” [S3]

“I don't watch much TV. I prefer reading book.” [S5]

“I have my own iPad so sometimes I read on them but I prefer print books.”
[S8]

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่าเมื่อนักเรียนกลับบ้าน ผู้ปกครองมักจะดูแลให้ทำการบ้านให้เสร็จก่อนแล้วจึงให้อ่านหนังสือ แต่ในบางรายผู้ปกครองก็อนุญาตให้อ่านหนังสือก่อนในช่วงเวลาสั้น ๆ แล้วจึงทำการบ้าน ดูทีวีหรือทำกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การเล่นเกม หรือทำกิจกรรมในครอบครัว การอ่านหนังสือเพื่อความเพลิดเพลินถือว่าเป็นกิจกรรมหลักในบ้าน บางคนพ่อแม่จะอ่านหนังสือให้ฟัง บางคนอ่านหนังสือด้วยกันกับพ่อแม่ หรือพ่อแม่ผลัดกันอ่านกับลูก เด็กที่มีนิสัยรักการอ่านบางคนไม่ชอบดูโทรทัศน์ และในบางครอบครัวพ่อแม่ไม่อนุญาตให้ดูโทรทัศน์ ใช้คอมพิวเตอร์ หรือเล่นเกมในวันที่ต้องไปโรงเรียน แต่จะอนุญาตให้ดูภาพยนตร์หรือดูโทรทัศน์ในวันหยุดเสาร์อาทิตย์ ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“She does her homework as soon as she's back home so she can be free to do other activities she chooses. Usually she reads or plays with her sister and friends, uses the computer or joins family activities mostly on weekends. Reading takes most of her time by her choice. We do not watch TV at home. I don't like TV and I believe the girls are just used to not to watch TV, so they don't even think about it. During weekends they can watch a movie or DVD, but usually they don't watch more than one movie, if they watch it at all.” [P5]

“When she gets home, first thing she does is reading for half an hour just for pleasure. She does not watch TV during the week. No computer. I don't allow it. I give her time to read then she can make her homework done.” [P2]

“During the weekdays she is not allowed to watch TV or play video games that are not school related. She is usually involved in an ECA [Extra Curricular Activity] after school, so gets home around 4.00 p.m. She starts her homework around 4.15/4.30 and finishes it by around 5.00/5.30 depending on how much work she has to do. After this she can do as she wants until dinner time, which is usually at 7.00pm. It is during this time when she either reads or plays. She is supposed to do 20 minutes of independent reading everyday for homework, so this is usually when she does this. After dinner she has bedtime and I read

to her for around 20 minutes, or sometimes we take turns reading to each other.” [P6]

1.8 นักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านอ่านหนังสืออย่างหลากหลายในแต่ละเดือน โดยจำนวนของหนังสือที่อ่านขึ้นอยู่กับประเภทของหนังสือ ถ้าเป็นหนังสือภาพบางคนก็สามารถอ่านได้อย่างรวดเร็ว ถ้าเป็นหนังสือนวนิยายเล่มหนาก็อาจใช้เวลานานขึ้น แต่ถ้ามีการบ้านมากก็ทำให้มีเวลาอ่านน้อยลง ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“I used to read about 20 books per day for picture books. For fiction I think I read about 20 books per month because I borrow 3 books from library every week.” [S5]

“In a month I read about 30 books or more. I keep reading everyday. Everyday before I go to bed my mum or dad read a book for me but when they go out I read by myself.” [S4]

“For a thick book, I read about 3 books or maybe I think 7-8 books. If I have more homework I read less. So it depends” [S8]

ข้อมูลจากการวิจัย แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านตระหนักถึงคุณค่าของการอ่าน เช่น ทำให้รู้คำศัพท์มากขึ้น มีทักษะในการเขียนเพิ่มขึ้น หรือเรียนรู้เทคนิคการเขียนจากนักเขียน และบางคนเกิดแรงบันดาลใจและใฝ่ฝันที่จะเป็นนักเขียน ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“Reading makes good in writing and I learn more words” [S1]

“Reading is very good for writing. We can use more vocabularies in my writing.” [S2]

“Reading is very good for me. I learn many vocabularies to write in my writing style. I learn different styles of authors.” [S5]

“My inspiration comes with the dream to become like the famous authors, and everyone says to achieve well in writing, you must read. Now I enjoy both thoroughly. I am in the middle of writing my own novel.” [S6]

1.9 นักเรียนที่มีนิสัยรักอ่านมักชักชวนให้ผู้อื่นอ่านด้วย โดยส่วนมากนักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านจะแนะนำให้เพื่อน พี่น้อง อ่านหนังสือที่ตัวเองชอบ ด้วยการเล่าให้ฟัง แนะนำหนังสือง่าย ๆ ให้สำหรับเริ่มอ่าน เช่น หนังสือการ์ตูน เรื่องตลกขำขัน หรืออ่านเรื่องย่อจากปก แนะนำให้เพื่อนอ่านหนังสือจากนักเขียนที่ตัวเองชอบ หนังสือที่เหมาะสมกับวัย และเลือกอ่านในที่สะดวกสบาย ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“For techniques, maybe I think, just choose any book and let see how you like it. Like try *Harry Potter*, read at the blurb or just read one page and if good you choose it.” [S2]

“I’ll tell them about the books that I like. Maybe ask them to start with easy books like funny books, or jokes.” [S3]

“For example, my brother, he doesn’t love reading, he prefers watching TV. But when I know some TV [programs] that come from books then I tell him to read and now he really enjoys [reading].” [S5]

“I advise my friend to read *Roald Dahl’s* books, like *Matilda*. He is my favorite author. I have advised her to lie on her bed with toys and relax in comfortable place, and start sit down read a book. I think lying on your own bed is relaxing and comfortable. And make sure you read appropriate books, if not appropriate with your age you may get bored.” [S4]

1.10 นักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านสามารถแบ่งเวลาสำหรับการอ่านและการทำกิจกรรมอื่น ๆ ได้อย่างดี การทำกิจกรรมอื่น ๆ ในโรงเรียน เช่น ดนตรี หรือกีฬาไม่มีผลกระทบต่อ การอ่านของนักเรียน จากการสัมภาษณ์พบว่า ดนตรีและกีฬา ก็ไม่ได้ทำให้พวกเขาอ่านน้อยลง นักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านสามารถแบ่งเวลาได้ดี เมื่อว่างจากดนตรีและกีฬาก็จะอ่านหนังสือ บาง คนเล่นกีฬาในวันหยุดสุดสัปดาห์ อย่างไรก็ตาม พ่อแม่บางคนกลับเห็นว่าพ่อแม่ ผู้ปกครองควรช่วย บุตรหลานจัดการเรื่องเวลา โดยกำหนดกฎเกณฑ์ วินัย ตลอดจนทำตัวเป็นตัวอย่าง จนกว่าพวกเขา จะโตขึ้นและจัดการเวลาได้ด้วยตัวเอง ผู้ปกครองของนักเรียนบางคนก็ยังคงช่วยในการจัดสรรเวลา ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“Music lessons for me only last about an hour, and do not disrupt any of my quiet reading time, because I have a plan of what to do, and I usually follow

the same plan every day. My sports lessons only take place in the holidays, so I have plenty of spare time.” [S5]

“I think children all need help in time management. Parents should set rules, discipline and good example for children to follow. When children are old enough or desired habits have formed, parents can step aside to monitor, but not necessarily help managing time with them.” [P2]

“That is no problem for him to manage his time. Normally he is not allowed to watch TV and play computer on weekdays. So he has enough time to do homework and reading. He knows he needs to finish homework first. He is very busy after school sports. He will spend at least an hour in sports every day. But he still has time to read. I think time is not a problem for the kids in reading. The most important thing is they need to enjoy reading. If they want to do, they will find time themselves.” [P6]

“We definitely need to help him manage his time to get everything done. He can't do it independently.” [P5]

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยแรกที่ทำให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านนั้น เกิดจากตัวนักเรียนเอง ซึ่งนักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านมีคุณลักษณะสำคัญ คือ เป็นเด็กฉลาด รอบรู้ เริ่มอ่านหนังสือตั้งแต่เยาว์วัย อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอด้วยความเพลิดเพลิน อ่านหนังสืออย่างหลากหลาย สามารถเลือกอ่านหนังสือที่ตนเองชอบหรือสนใจได้ด้วยตัวเอง และตระหนักถึงคุณค่าของการอ่าน นอกจากนี้ยังชอบห้องสมุด เข้าใช้และยืมหนังสืออย่างสม่ำเสมอ สามารถจัดสรรเวลาสำหรับการอ่าน แบ่งเวลาสำหรับการอ่านและการทำกิจกรรมอื่นได้เป็นอย่างดีรวมทั้งแนะนำให้ผู้อื่นอ่านหนังสือได้

ตอนที่ 2 ปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าครอบครัวมีบทบาทและมีอิทธิพลต่อการสร้างและพัฒนานิสัยรักการอ่านในเด็ก โดยจะนำเสนอใน 8 ประเด็น ดังนี้ 1) ผู้ปกครองตระหนักใน ความสำคัญของการอ่าน 2) เจตคติเชิงบวกของผู้ปกครองที่มีต่อการอ่าน 3) บทบาทในส่งเสริม การอ่านของบุคคลในครอบครัว 4) บทบาทของผู้ปกครองในการดูแลแนะนำ และช่วยเลือกหนังสือ ที่มีคุณภาพให้เด็กอ่าน 5) การจัดสรรเวลาสำหรับการอ่าน 6) เจตคติเชิงบวกของผู้ปกครอง เกี่ยวกับผลกระทบของเทคโนโลยีต่อการอ่าน 7) ผู้ปกครองเป็นต้นแบบในการอ่าน และ 8) การสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการอ่านในบ้าน

2.1 ผู้ปกครองตระหนักในความสำคัญของการอ่าน ผู้ปกครองของเด็กที่มีนิสัยรักการอ่านเห็นคุณค่าของการอ่าน และเห็นว่านิสัยรักการอ่านจำเป็นต้องปลูกฝังตั้งแต่เล็ก เพราะจะทำให้นิสัยรักการอ่านและการใฝ่รู้ติดตัวเด็กไปอย่างยาวนาน ทำให้เด็กเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ และยังมีส่วนสำคัญต่อการรู้หนังสือและการศึกษาในอนาคต การอ่านจะช่วยให้เด็กมีจินตนาการ รู้จักแสวงหา วิเคราะห์ เปรียบเทียบ หาเหตุผล มีสมาธิ มีความมั่นใจ และมีความพอใจในตนเอง การอ่านมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาตนเอง ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“Reading habit should be guided and built up early in life as it is keen to stay with children and create impact on their learning and knowledge acquisition for a long time.” [P3]

“Reading is a great gift. It allows you to access information, to use your imagination to picture characters, people, places that are only described on the paper. Reading allows you to be anywhere, to find out anything, to compare different points of view, to question, to reason, to concentrate, to be content with yourself. Reading is crucial for our development.” [P5]

“I think reading is very important for children to make them become successful in education and her future. Reading is very important. It's wonderful that she can read and very confident, school is very easy for her because she can read.” [P2]

2.2 เจตคติเชิงบวกของผู้ปกครองที่มีต่อการอ่าน ผู้ปกครองต่างเห็นพ้องต้องกันว่า การอ่านเป็นสิ่งสำคัญ เพราะช่วยให้เด็กมีความรู้และขยายความรู้ที่มีอยู่ พัฒนาทักษะด้านการรู้หนังสือ ช่วยพัฒนาคำศัพท์และทักษะทางภาษา ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ พัฒนาทักษะทางสังคม ช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จด้านการศึกษาและมีอนาคตที่ดี ดังนั้น นิสัยรักการอ่านควรได้รับการปลูกฝังตั้งแต่เยาว์วัย เพราะจะนำไปสู่การหาความรู้ที่ไม่มีที่สิ้นสุด ทำให้เด็กมีความมั่นใจในตัวเอง สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อตกอยู่ในสถานการณ์ลำบาก ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“I think it's incredibly important for children to learn to love to read. Highly developed literacy skills mean that a whole world of imaginative literature is open to them to explore and enjoy. Perhaps even more importantly, the ability to read widely and comprehend and compare different texts is a skill that will assist her in life and in all her further education.” [P6]

“Reading can enlarge their knowledge and develop their language skill. Children can learn a lot of things from books themselves even in social skill.” [P8]

“I feel that reading opens so many doors for children to enrich their lives. Not only does it boost the child's imagination and creativity, it also helps to develop a child's vocabulary and language skills. They become more resourceful and knowledgeable.” [P1]

2.3 บทบาทในการส่งเสริมการอ่านของบุคคลในครอบครัว พ่อแม่และสมาชิกทุกคนในครอบครัว ล้วนมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและเริ่มต้นปลูกฝังนิสัยรักการอ่านในเด็ก เช่น เลือกหนังสือ ดีมีคุณภาพที่เหมาะสมกับเพศและวัย สนับสนุนการซื้อหนังสือ พาลูกไปร้านหนังสือ หรือเป็นสมาชิกห้องสมุดโรงเรียน จัดมุมหนังสือหรือห้องสมุดในบ้านเพื่อสนับสนุนให้อ่าน ให้คำชมเชย ให้กำลังใจเมื่อเด็กอ่าน ในบางครอบครัวพบว่าทั้งพ่อและแม่เป็นนักอ่านและอ่านเป็นแบบอย่าง ซึ่งมีอิทธิพลต่อตัวเด็กในการสร้างนิสัยรักการอ่าน การอ่านจึงเป็นกิจกรรมสำคัญในบ้าน ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“We continue to encourage him to read now although we don't have to as he already enjoys reading. I feel that we all in the family, myself, his father, his grandmother or his brother-- had an influence on his reading habit but I chose all the books I felt were suitable for his age when he was younger.” [P1]

“I also believe our family supports her love to read by buying books, subscribing to magazines, discussing what she is reading, searching for good books and by giving the example. [P5]

“I have probably been the single most important influence on my child's reading in that she sees me read all the time, but the whole family has been supportive in terms of giving her books as gifts and praising her for her vocabulary and reading which has in turn encouraged her to work even harder on her reading. Her father has always been very encouraging of her as well” [P6]

“We have books all around the house. We go to bookstores and library to read. We buy books for our children. The children see us read also. Both of

us I and his father, we spend time reading to him a lot when he was young. We give him a lot of positive reinforcement and time to read.” [P7]

“In my opinion, family plays a more important role than school in developing the reading habit of the children. In school, children are exposed with the reading skills and material under teacher’s guidance, but children need to practice and reinforce these skills at home. Parents provide assistance and support in shaping the children’s reading habit. Reading together, being an audience, re-creating a play based on books, asking questions, praising, rewarding, and patience are all essential elements in developing a healthy reading habit.” [P3]

2.4 บทบาทของผู้ปกครองในการดูแล แนะนำและช่วยเลือกหนังสือที่มีคุณภาพ ให้เด็กอ่าน นักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านมักจะเลือกหนังสืออ่านด้วยตัวเอง อย่างไรก็ตามพ่อแม่ก็มีบทบาทสำคัญในการช่วยเลือกเพื่อให้เด็กได้อ่านหนังสือดีมีคุณภาพ ตรงกับความสนใจ มีความเหมาะสมในด้านเนื้อหาทั้งกับเพศและวัย ทั้งนี้เพื่อเพิ่มพูนความรู้คำศัพท์และพัฒนาด้านการเขียน การแนะนำหนังสือดีให้เด็กอ่าน เช่น วรรณกรรมคลาสสิก และการเลือกหนังสือตามรายการหนังสือที่ครูกำหนดให้อ่านจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“She chooses her own books. Sometimes I pick out some nonfiction books to broaden her knowledge and vocabulary for her to work well at school.” [P2]

“She chooses her own books and I would check the title and flip a few pages to see if the books are appropriate. Very often, I choose books that I think should be of good interest and let my children read a few pages. If they like it, they continue reading, but if not, no big deal, just move on to pick the next one. Some world famous classic are a must read and fortunately these are usually the books they like.” [P5]

“Sometimes he chooses by himself, but sometimes I will choose for him. Yes, the teacher has a recommended book list for us.” [P9]

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองรายหนึ่งชี้ให้เห็นว่าในขณะที่พ่อแม่พยายามมีบทบาทในการเลือกหรือกำหนดหนังสือที่ลูกควรอ่าน ลูกก็มีรสนิยมในการอ่านของตนเองที่พ่อแม่อาจไม่ชอบ อย่างไรก็ตามพ่อแม่ได้เรียนรู้ว่าเมื่อเด็กเริ่มต้นอ่าน ไม่ใช่เรื่องสำคัญที่เด็กจะอ่านอะไร

เพราะเมื่อนิสัยรักอ่านเกิดขึ้นแล้ว การชักจูงเด็กให้อ่านหนังสือดี ๆ ก็ไม่เป็นปัญหาแต่อย่างใด ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“In choosing books we try and share our taste, which works out quite well. Often she will have her heart set on a book I don't like or don't want to read such as comics or the sort of pink sparkly princess books aimed at her age group which I find to be badly written and irritating! She is allowed to have them on the understanding that these are books she reads to herself. It took me a long time to come around to the idea that it didn't matter what she was reading to begin with, just as long as she was reading something! Then we will agree on something that might be a bit more advanced to be our bedtime reading book. Quite often she will then become so caught up in that book that she will not want to wait until the next night and read that book independently, which is what happened with most of the Roald Dahl books and is what she is currently doing with the Harry Potter books which we have just begun. I am not sure if the school librarians recommend anything directly to her, but she often comes home with library books.” [P6]

บทบาทของผู้ปกครองในการดูแล แนะนำ และช่วยเลือกหนังสือที่มีคุณภาพให้เด็กอ่านยังรวมไปถึงการส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ห้องสมุด และยืมหนังสือจากห้องสมุดโรงเรียน การซื้อหนังสือให้ลูกอ่านอย่างสม่ำเสมอ หรือซื้อให้เป็นของขวัญในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันเกิด โดยพาเด็ก ๆ ไปเลือกซื้อจากร้านหนังสือ ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“She usually borrows from the school library or I think she borrows some from her friends. When I buy her presents, she always wants books, no toys, or I give her a voucher from Kinokuniya. [Bookstore]” [P2]

“We borrow books from library. Sometimes we buy books from Asia Books, Kinokuniya. [Bookstore] She goes and selects books. We go to bookshops 2 times per month.” [P5]

“I place a premium on reading because I read so much myself, and therefore don't mind buying her books quite often - we usually make a trip to the book store a couple of times a month. She also borrows books from the Library and she gets books for presents.” [P10]

2.5 การจัดสรรเวลาสำหรับการอ่าน ผู้ปกครองเห็นว่าการจัดการเรื่องเวลาเป็นสิ่งสำคัญ โดยกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ และปฏิบัติตนเป็นตัวอย่าง เป็นการฝึกให้เด็กมีระเบียบวินัย และปฏิบัติตามเป็นกิจวัตร ผู้ปกครองบางคนก็เห็นว่าเด็กจำเป็นต้องได้รับการฝึกให้จัดการเวลา สำหรับการอ่านอย่างเหมาะสม ไม่อ่านมากหรือน้อยเกินไป ควรมีเวลาได้เล่นและทำกิจกรรมอย่างอื่นด้วย เพราะเด็กบางคนก็อ่านหนังสือมากเกินไปจนพ่อแม่ต้องบอกให้หยุดอ่าน พ่อแม่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าเป็นเมื่อเด็กโตขึ้นจัดการได้ด้วยตัวเองแล้ว จึงคอยเฝ้าดูอยู่ห่าง ๆ อย่างไรก็ตาม เด็กบางคนก็สามารถจัดสรรเวลาได้ด้วยตัวเอง ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“I think children all need help in time management. Parents should set rules, discipline and good example for children to follow. When children are old enough or desired habits have formed, parents can step aside to monitor, but not necessarily help managing time with them.” [P2]

“I definitely manage time for my child. She has poor organizational skills, and while she likes to read, she also adores computer games. If left to her own devices, she would probably spend a far larger proportion of her time playing computer games. What I find interesting is that when she gets bored and sees reading a book as a solitary pursuit I can encourage her by getting her to read with me. We sit together on the couch with our respective books and read, making it a sort of communal activity.” [P4]

“She can manage herself. She reads all the time. In the morning when having breakfast she has a book in her hand to read while eating. When she gets home she reads. After work she reads so she reads like 2-3 hours per day. And on the bus to school and on the way home she reads. She has 2-3 books in her bags. Sometimes I have to tell her to stop reading.” [P2]

“We definitely need to help him manage his time to get everything done.” [P5]

อย่างไรก็ดีการอ่านยังเป็นกิจกรรมหลักที่เกิดขึ้นที่บ้าน ซึ่งนักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านจะอ่านหนังสือเป็นประจำทุกวันหลังจากที่ทำการบ้านเสร็จ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ยังชี้ให้เห็นว่าการอ่านหนังสือเป็นกิจกรรมสำคัญมากกว่ากิจกรรมอื่นที่เกิดขึ้นที่บ้าน เช่น การดูโทรทัศน์ หรือเล่นเกมส ในบางครอบครัว พ่อแม่ ไม่อนุญาตให้ดูทีวี หรือใช้คอมพิวเตอร์ ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“When she gets home, first thing she does is reading for half an hour just for pleasure. She does not watch TV during the week. No computer. I don't allow it. It gives her time to read then she can make her homework done.”

[P2]

“That is no problem for him to manage his time. Normally he is not allowed to watch TV and play computer on weekdays. So he has enough time to do homework and reading. He knows he needs to finish homework first. He is very busy in afterschool sports. He will spend at least 3 hours in sports every day. But he still has time to read. I think time is not problem for the kids in reading. The most important thing is they need to enjoy reading. If they want to do, they will find time themselves.” [P5]

“Normally he reads every day. He can take a book and read at any time, no matter in the car or on toilet. He keeps reading at least half an hour every school day. But on holidays, he will read more than one or two hours. If that is his favorite book, he will read until he finishes the book.” [P7]

2.6 เจตคติเชิงบวกของผู้ปกครองเกี่ยวกับผลกระทบของเทคโนโลยีต่อการอ่าน

ผู้ปกครองมีความเห็นว่าเทคโนโลยีมีผลกระทบทั้งในเชิงบวกและเชิงลบต่อการส่งเสริมการอ่าน ดังนั้น จึงขึ้นอยู่กับวิธีการเลือกใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ปัจจุบันเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการอ่าน เช่น การซื้อหนังสือออนไลน์ การอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ การใช้เกมคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา การอ่านหนังสือที่นำมาสร้างภาพยนตร์ การสั่งซื้อหนังสือผ่านทางอินเทอร์เน็ต การอ่านบทวิจารณ์หนังสือ การดาวน์โหลดหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ลงในเครื่องอ่านอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ไอแพด หรือ คินเดิล เป็นต้น เทคโนโลยีจึงเป็นประโยชน์และเครื่องมืออำนวยความสะดวกต่อการอ่าน ดังจะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“I think technology does affect reading but you can choose to let it affect reading positively or negatively for instance some computer games involve quite a great deal of reading and problem solving and can be a great way to almost 'trick' children into reading if they have a negative attitude towards books. I use Amazon to both read book reviews online and also to order books that aren't available in shops here in Thailand. My husband and I also read newspapers online and I'm hoping to get an iPad so I can have a whole

library at my disposal without having to lug them around in my bag. In the end I think technology is just a tool, you can use it how you wish.” [P6]

“We do purchase book online. Scrabble online, on her iPad but educational things. I can control what she has. She loves movies and fantasy kind of movies. We read a book then we watch movie because we do talk about it. The movie doesn’t give much detail like books.” [P2]

“I purchased books, DVD/ CD's then from Amazon. There are also some very good reading websites for young readers that we used to play around with which was a lot of fun for him.” [P1]

“Technology certainly influences the reading habits, from disputing available time to read books, to presenting more material very quickly, to presenting inappropriate material. We use the internet to order books, read reviews and to download books through Amazon to our Kindle.” [P5]

“She has a limit of US\$50 per month for buying new books on her Kindle [e-books]. I also buy her new books, but that has a limit, as I control how many books I buy--different from the Kindle that has my Amazon account in it with my credit card. She has her Kindle, which she has a limit per month to buy books, I buy books for her, she borrows from the library, very rarely from friends and she buys from the book shop as well.” [P8]

2.7 พ่อและแม่เป็นต้นแบบในการอ่าน บุคคลสำคัญที่เป็นต้นแบบการอ่านในครอบครัว คือ พ่อแม่ซึ่งเป็นนักอ่านเช่นกัน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า การอ่านให้ลูกเห็น การทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีในการอ่าน การอ่านอย่างมีความสุข มีอิทธิพลต่อการสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับลูก

“ My husband and I both enjoy reading and act as role model for our children but I probably have the most influences as I spend more time with the children and I am always happy to read to them.” [P12]

“Children need to see you model good reading habit which both of us do. Reading was always a time when we would all sit down together. His father is

particularly still reads with the girls to ensure they see Dad as enjoying reading too.” [P10]

“The role we play is by showing by example, that is we are reading. Also we buy books for presents as do other relatives for my son. In term of who has the most influence, it is probably me, but only because I will tend to get books for him. However, my wife gets Thai books that have amusing stories and he enjoys those also. I would say both my wife and I have the same amount of influence overall.” [P8]

2.8 การสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการอ่านในบ้าน จากข้อมูลการสัมภาษณ์พบว่า ปัจจัยสำคัญทางครอบครัวที่ช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอีกประการหนึ่งคือ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการอ่าน เช่น บ้านที่เต็มไปด้วยหนังสือที่เด็กสามารถหยิบอ่านได้ทุกเมื่อ สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและสะดวกสบาย มีความเป็นส่วนตัว เช่น ห้องนอน หรือสถานที่ที่เด็กโปรดปราน ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“In my bed room I have a little bean bags which is comfortable.” [S4]

“I think I can read everywhere. But the best place I like is my bedroom.” [S7]

“I love to read in my living room at home. It's very comfortable.” [S10]

“I like to read but prefer on the Sofa in my living room. It's very comfortable.” [S2]

“We have more than 2000 books at home located in many rooms so children can always pick up a book whether they are in their playroom, bedroom, bookroom, living room, parent bedroom.” [P12]

ตอนที่ 3 ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการอ่านในโรงเรียน

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าโรงเรียนสามารถกำหนดปัจจัยต่าง ๆ ในการปลูกฝังและพัฒนานิสัยรักการอ่านในเด็กต่อจากครอบครัว ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนนั้นมีหลายด้าน ได้แก่ หลักสูตรการอ่าน บทบาทของครูในการส่งเสริมการอ่าน ห้องสมุดโรงเรียนที่มีคุณภาพ ความร่วมมือของครูกับบรรณารักษ์วิชาชีพ ความร่วมมือระหว่างครูกับพ่อแม่และผู้ปกครอง เจตคติเชิงบวกของครูที่มีต่อเทคโนโลยี และการสร้างวัฒนธรรมการอ่าน

3.1 หลักสูตรการอ่าน ตามหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนนานาชาติ วิชาการรู้หนังสือเป็นวิชาพื้นฐานที่สอนให้เด็กเรียนรู้การผสมตัวอักษรกับพยัญชนะ การสะกดคำ การอ่านออกเสียง ทำให้เด็กเกิดทักษะในการอ่านออกเขียนได้เมื่อเด็กเริ่มเรียนวิชาต่าง ๆ และเป็นจุดเริ่มต้นสำหรับการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“For a start Bangkok Patana School taught her the basics of reading, something I could never have done. She also gets introduced to all sorts of new books and areas of reading that I could not have provided at home.” [P6]

“I find the guided reading sessions and the literacy program at BPS [Bangkok Patana School] very important in developing and enriching my child's reading skills.” [P1]

“I try to promote reading with the parents. It is a main focus when I speak to parents about improving literacy skills. I have recommended books/authors/genres to families to help motivate the child.” [T10]

“หลักสูตรของโรงเรียนทำให้ลูกต้องอ่านหนังสือทุกวันตั้งแต่เด็ก ๆ โดยลูกจะมีหนังสือมาจากโรงเรียนทุกวัน คุณพ่อคุณแม่ต้องอ่านกับลูก ฟังเขาอ่าน และลงชื่อในสมุดบันทึกการอ่านแล้วส่งคืนไปให้ครูที่โรงเรียน” [P10]

อย่างไรก็ดีการสอนการอ่านวิชาการรู้หนังสือนั้นเป็นวิชาพื้นฐานที่ทำให้นักเรียนอ่านหนังสือได้ โดยมีครูเป็นผู้สอน ผ่านรูปแบบกิจกรรมการอ่านต่าง ๆ ในชั้นเรียน โดยเฉพาะการอ่านเป็นกลุ่ม (Guided Reading) การใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น บันทึกการอ่าน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือที่อ่าน ทำให้นักเรียนและครูได้รับทั้งความรู้และเพลิดเพลิน และมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“When we have Guided Reading session on Friday. I and my friends pick up a book and read aloud together in group.” [S5]

“The Guided Reading sessions in class, and many more fun, educational activities that provide an excellent source for learning at Bangkok school. Truthfully, I enjoy my Guided Reading sessions with my class teacher

because her classes propose more challenging tasks than the ones given in normal lessons.” [S6]

“In class through Guided Reading times. I teach strategies for comprehension ranging from vocabulary attack skills to author’s intention/purpose. In Y6 we use the Reading Diary to engage with the children about their private reading. They share with us their home novels and their thoughts about the book, plot, characters etc. On an enjoyment level, I have informal chats with students about books, I read to the class and I regularly engage them in the library to help support their reading choices or habits.” [T9]

3.2 บทบาทของครูในการส่งเสริมการอ่าน การวิจัยพบว่าครูตระหนักถึงบทบาทสำคัญของตนในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เกื้อกูลการอ่านของนักเรียน เข้าใจความต้องการของเด็กแต่ละคนจากการฟังและสังเกตการอ่าน เข้าใจวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนที่แตกต่างกัน และสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน สนับสนุนและให้โอกาสนักเรียนในการอ่านและพัฒนาทักษะการอ่านอย่างเหมาะสม ตลอดจนช่วยให้พ่อแม่ได้เข้าใจความต้องการของลูก และเข้าใจว่าการอ่านนั้นไม่ได้หมายถึงเฉพาะการอ่านออก แต่หมายถึงความเข้าใจในเนื้อหาที่อ่านด้วย

“I believe that teachers play a vital role in providing a ‘safe’ environment in which children can read and explore reading. My role is to see each child as an individual, to understand their needs through listening and observing their reading, learning styles and learning environment both at home and school. I then need to provide encouragement and opportunities to read and develop the skills appropriately. My role is also to help parents to understand their children’s needs; to understand that reading is not only about reading the words but comprehending the text as well.” [T1]

“My role includes reading a part of a novel everyday in class and discussing and predicting, checking that each child borrows 3 books from the library and checking if books are suitable for reading level and interest.” [T8]

“Skill work is done in class through Guided Reading times. I teach strategies for comprehension ranging from vocabulary attack skills to author’s intention/purpose. In Y6 we use the Reading Diary to engage with the children about their private reading. They share with us their home novels and their

thoughts about the book, plot, characters etc. On an enjoyment level, I have informal chats with students about books, I read to class and I regularly engage them in the library to help support their reading choices/habits.” [T3]

3.3 ห้องสมุดโรงเรียนที่มีคุณภาพ ข้อมูลการสัมภาษณ์ชี้ให้เห็นว่าห้องสมุดโรงเรียนที่มีคุณภาพมีบทบาทต่อการสร้างและสนับสนุนนิสัยรักการอ่านของเด็ก ผู้ปกครองมีความเห็นว่าห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา มีบรรยากาศที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเชิญชวนให้เด็กเข้าใช้ห้องสมุดเมื่อมีเวลาว่าง นอกจากนี้ การจัดให้เด็กเข้าใช้ห้องสมุดโดยสม่ำเสมอ การจัดเวลาสำหรับอ่านหนังสือในห้องเรียน หรือช่วงพักกลางวัน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การตกแต่งห้องสมุดด้วยภาพการอ่านหนังสือของเด็ก กิจกรรมการแข่งขันด้านการอ่าน การเชิญนักเขียนมาพบปะกับเด็กเป็นครั้งคราว ช่วยกระตุ้นให้เด็กอ่านหนังสือ และส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็ก อย่างไรก็ตาม ผู้ปกครองบางคนมีความเห็นว่าแม้ห้องสมุดโรงเรียนจะมีคุณภาพดี ช่วยให้เกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน แต่ก็สามารถปรับปรุงบริการให้ดียิ่งขึ้น เช่น จัดให้ผู้ปกครองยืมหนังสือทางออนไลน์ และให้นักเรียนนำกลับบ้าน ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“In terms of skills, obviously the school needs to teach him to read. They can also re-enforce the habit of reading by regularly visiting the library and having reading time in class which I know they do.” [P12]

“The Primary library has a very kid-friendly layout and organization that is very inviting for the kids. Lunch time reading time is an excellent way to encourage kids to spend their time reading. Occasional visiting authors to school has given motivation for kids to read and reinforced the love of books.” [P9]

“The school has a very good library and I am sure it helps children to enjoy reading. There are a few things that could improve, such as allow parents to borrow books online and the children to bring them home.” [P3]

“I think the library is excellent—well stocked and has a large range of other resources. The library does quite a lot to promote student reading habits from the way they promote reading, through images, competitions, posters, visiting authors etc. Also, they help the children find books easily and quicker. The new library is going to be big and will be a place students will go to in order to work.” [P10]

“The librarians sometimes make recommendations but mostly offer an efficient service in returning, finding and taking out books and for me that is a big advantage.” [P9]

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครู แสดงถึงความประทับใจของครูที่มีต่อบริการห้องสมุด ครูมีความเห็นว่าห้องสมุดมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่าน ประกอบด้วยทรัพยากรที่มีความหลากหลายและปริมาณดีเยี่ยม ช่วยให้เด็กเข้าถึงหนังสือประเภทต่าง ๆ ในขอบเขตที่กว้างขวาง โดยมีบุคลากรห้องสมุดคอยช่วยเหลือแนะนำการอ่านตามความสนใจของเด็ก อีกทั้งยังส่งเสริมให้เด็กได้เลือกหนังสือเองจากการแนะนำของเพื่อนร่วมชั้น ครูเห็นคุณค่าของห้องสมุดซึ่งมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการอ่านของเด็ก ตลอดจนสนับสนุนการสอน และการพัฒนาทางวิชาชีพของครู ดังจะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“I am very impressed by the facilities so far. The staff provided a good atmosphere in which to read and the variety and quantity of reading materials is excellent. The materials for teachers are also good. I have taken large quantities of books out of the library for my topics of WWII and also hill tribes—books to demonstrate how to present written work in a variety of ways.” [T1]

“We have had a library information session which told us how to best use the library. I would be keen to use the library staff more to support the topic work we are doing in class and to further foster and develop a love for learning within every child.” [T7]

“The children have access to a very wide range of books from lots of different genres which is brilliant. The library staffs are also very helpful and will recommend books for children based on their interests and favorite types of text.” [T2]

“Bangkok Patana School Library has played a significant role by providing advice and support to student’s in their text choices and in generating and setting up schemes such as peer recommendations, so children recommend books to their classmates giving reasons why, so children are able to make an informed choice.” [T9]

“The role the Library plays is important. I often take out books for my own professional development and these books inform my teaching. I think the children also learn a lot from the books provided.” [T10]

“The library offers texts to support topics. Without the library many children would not have access to books” [T4]

3.4 ความร่วมมือของครูกับบรรณารักษ์วิชาชีพ ในวิชาการใช้ห้องสมุดครูจะเป็นผู้ดูแลและจัดกิจกรรมการอ่านในห้องสมุดด้วยตนเอง โดยครูบางคนก็ร่วมมือกับบรรณารักษ์ในการแนะนำเรื่องการใช้ประโยชน์จากห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพ การแนะนำรายการหนังสือและนักเขียนที่เหมาะสมกับนักเรียน การช่วยนักเรียนค้นหาหนังสือ หรือใช้คอมพิวเตอร์เพื่อสืบค้นรายการหนังสือ รวมทั้งขอข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดของนักเรียนเพื่อที่ครูจะได้ตรวจตราพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน นอกจากนี้ ครูยังมีความสนใจที่จะร่วมมือกับบรรณารักษ์ให้มากขึ้นในการสนับสนุนงานที่ทำในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรักการเรียนรู้ ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“I have worked with the librarians. I have asked librarian to give the children an introduction to some of the authors and genres available in the library that they might like. I found this very helpful in motivating some of my poorer readers especially.” [T1]

“We have had a library information session which told us how to best use the library. I would be keen to use the library staff more to support the topic work we are doing in class and to further foster and develop a love for learning within every child.” [T6]

“I have at times used the library staff to help students locate books, use the computers [for searching], etc. I also ask for help getting information about student’s usage so I can monitor their reading habits” [T9]

“Finding out children about what they are interested in. I then use my own knowledge, the library staff’s help, to choose books that the children should enjoy and that are at the right academic ability for them. I also speak to my class often about reading and the different books available. We do this weekly when I hand back their Reading Diaries and when we visit the library.” [T10]

อย่างไรก็ดีครูในบางระดับชั้นมีส่วนร่วมกับการบรรณารักษ์วิชาชีพค่อนข้างน้อย เนื่องจากไม่ได้พาเด็กไปห้องสมุดด้วยตัวเองด้วยข้อจำกัดเรื่องเวลา ขณะที่ครูบางคนก็ต้องการร่วมงานใกล้ชิดกับบรรณารักษ์ให้มากขึ้นในการจัดกิจกรรมด้านการอ่าน ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“Speaking with the librarians on advice on what to encourage children to read. I would like to work with the Librarians more and would love to have a list of what activities they could offer to encourage the children's reading further.”

[T3]

“Time constraints do prevent me from working more closely with librarians but I know that the head of the Primary Library does keep us informed of developments that may affect/support us concerning reading.” [T9]

“I do not take my class to the library and therefore do not work directly with the librarians. I have devised and compiled a Year Six Recommended Reading List for the students which are on display in the library.” [T4]

“It would be nice if we could borrow some librarians for guided reading or sharing stories more. I should think through. I use library time to look through children reading records.” [T10]

3.5 ความร่วมมือระหว่างครูกับพ่อแม่และผู้ปกครอง การวิจัยครั้งนี้พบว่า ครูได้ส่งเสริมการอ่านของนักเรียน โดยร่วมมือพ่อแม่และผู้ปกครองด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ การพูดคุยกับพ่อแม่เกี่ยวกับทักษะการรู้หนังสือ การยกตัวอย่างให้พ่อแม่เข้าใจว่าจะสนับสนุนการอ่านของลูกได้อย่างไรบ้าง เช่น การตั้งคำถามเพื่อให้เด็กคิดหาเหตุผล พ่อแม่ควรถามคำถามเกี่ยวกับหนังสือที่ลูกอ่าน เพื่อให้แน่ใจว่าลูกเข้าใจเรื่องที่ได้เป็นอย่างดี พ่อแม่ควรอ่านหนังสือกับลูกและสนับสนุนให้ลูกได้อ่านหนังสือที่บ้านอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ ครูยังเชิญพ่อแม่มาร่วมกิจกรรมการอ่านในชั้นเรียน ตลอดจนแนะนำหนังสือที่จะช่วยกระตุ้นให้เด็กอ่าน ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“I provide parents with examples of how they can support their children with their reading. The development of inference type question answering is very important. I encourage every parent to ask their child lots of questions about

what it is they have read and to ensure that the child has a good comprehension of what they have read.” [T7]

“I have liaised with parents with regard to reading lists and encouraging them to read with their children and the children to read regularly at home. I also invite parents into school to work as part of our guided reading group.” [T4]

“I try to promote reading with the parents. It is a main focus when I speak parents about improving literacy skills. I have recommended books/authors/genres to families to help motivate the child.” [T9]

“When I know the parents are supportive I set up ‘Paired reading’ courses to develop the children reading and enjoyment. I have found this works very well and have a pupil and his mother doing this at the moment which is working well.” [T1]

“We sometimes get advice from the teacher on books that are suitable for my son to read. The class teacher has assigned me to read with a group of Year 6 children during their guided reading session once a week.” [P7]

“When she was first learning to read (K2 and Year1) she seemed to be lagging behind her classmates so I spent some more time talking to her teachers about what I could do to support her at home and seeking recommendations for appropriate children’s literature for her age group. I also try to attend the seminars that the school holds whenever there are visiting educational specialists and I’ve found these to be very useful.” [P5]

“ดิฉันจะติดต่อกับครูประจำชั้นสม่ำเสมอ เพื่อปรึกษาเรื่องการอ่าน ครูเป็นคนที่มียุทธวิธีมากในการแนะนำหนังสือ ลูกจะเชื่อฟังครู เมื่อครูเลือกหนังสือให้อ่าน หรือแนะนำนักเขียน ลูกก็จะอ่านตามที่ครูแนะนำ ในขณะที่เดียวกันดิฉันคิดว่าถ้าเด็กมีความสามารถทางภาษาดีและแน่นไวยากรณ์ ก็จะทำให้เขาอ่านหนังสือคล่อง” [P11]

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูไม่เพียงแต่ชี้ให้เห็นถึงปัจจัยที่ส่งเสริมการอ่านเท่านั้น แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรคอีกหลายประการในการส่งเสริมนิสัยการอ่าน เช่น การถูกบังคับให้อ่าน การอ่านหนังสือที่ไม่เหมาะกับระดับความสามารถ หรือการอ่านหนังสือเล่ม

หนาเกินไป ความคาดหวังของผู้ปกครองที่สร้างความกดดันให้เด็กและทำให้เด็กมีทัศนคติในด้านลบต่อการอ่าน การขาดการสนับสนุนจากครอบครัว การไม่เห็นความสำคัญของการอ่านและขาดการแนะนำที่เหมาะสม ตลอดจนผลกระทบและอิทธิพลของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และสังคมออนไลน์ รวมทั้งการดูทีวีและการเล่นเกมส์มากเกินไปล้วนส่งผลต่อการอ่านทั้งสิ้น ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“I think being forced to read can hinder the development of student reading habits. Being forced to read material that the adult thinks the child should be reading, not the child’s choice For instances, I get a lot of parents asking me to encourage, or even force, their child to read narratives, thicker / longer books, etc. This doesn’t work from my experience. I have just had an e-mail from the parent of a pupil I taught last year. His reading material was limited in Year 6 but he could read well. I refused to make him change and now she tells me that he is reading all types of genre and avidly consuming books! Children will develop at their own pace. A parent this year wanted me to stop her child reading vampire books. Again I refused and I pointed out that the child will not read these all her life but at the moment she loves them and while she is reading I am happy. Other parents asked how they could get their children to read long books with chapters. Again I explained that this will develop as the child does.” [T1]

“Students who consistently try to read above their reading level may feel unnecessary stressed, which will cause them to develop a negative attitude about reading and therefore hinder the development of good reading habits. Students who are expected to read a lot on topics that don’t appeal to them will also hinder their growth; they should be offered things that appeal to them at their own level. Students who are not expected to read on a regular basis will not become strong readers, either.” [T4]

“Modern day distractions like computer games, on-line socializing, and high tech gadgets can cause great impact on student’s reading habit. Other factors include books that are too hard for the student’s reading level, lack of family support and encouragement, lack of proper guidance can be other commonly seen factors that hinder student’s reading development.” [T5]

“Factors can include too much Television and computer games and not receiving encouragement to read at home.” [T3]

3.6 เจตคติเชิงบวกของครูที่มีต่อเทคโนโลยี การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แสดงถึงทัศนคติเชิงบวกของครูที่มีต่อเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับทัศนคติของผู้ปกครอง ครูมีความเห็นว่าเทคโนโลยีในปัจจุบันมีบทบาทสำคัญต่อหลักสูตรและการเรียนการสอน เป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีปฏิสัมพันธ์ และมีส่วนช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยเทคโนโลยีดึงดูดความสนใจของเด็กและเชื่อมโยงไปสู่การอ่าน เช่น การอ่านข้อมูลการเล่นเกมส์ช่วยให้เด็กหันมาสนใจการอ่านเพิ่มขึ้น ผลการวิจัยยังพบว่าครูใช้คอมพิวเตอร์ในห้องเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนและพัฒนาการอ่าน ครูใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสอน การค้นคว้า การอ่านเรื่องบนอินเทอร์เน็ต การมอบหมายงาน และพบว่า เด็ก ๆ เองก็ชอบเทคโนโลยี นอกจากนี้เครื่องช่วยอ่านอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ไอแพด หรือ คินดิล ก็ทำให้เด็กหันมาสนใจอยากอ่าน และยังสะดวกต่อการพกพาได้ด้วย นับว่าเป็นทางเลือกใหม่ในการสร้างนิสัยรักการอ่าน ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“Technology is another way to try and capture the interest of children in reading. Interactive resources or games where the children have to read to progress or win help children to be more interested in reading. We use laptops within the year group but do not specifically use these as an aid to develop reading, they support the curriculum. I think technology is going to become more and more important however with the further development and use of devices such as iPad, etc.” [T2]

“Book readers such as kindle are promoting reading by allowing many titles to be carried around easily.” [T4]

“I occasionally use story books on the computer and the children read News on the internet as part of the guided reading group.” [T7]

“I believe that new technology such as the Kindle allows reading to keep up with technology and could be a good way of encouraging children to read using a new tool.” [T9]

“I use the Internet a lot for the children to research both in class and for homework. They love using computers so this is a good way to encourage

reading as long as they are not allowed to print or copy and paste texts as often these are not read just handed in to me.” [T1]

3.7 การสร้างวัฒนธรรมการอ่าน ครูและผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า ปัจจัยต่าง ๆ ที่โรงเรียนสร้างขึ้นในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน เช่น การมีครูเป็นต้นแบบของนักอ่าน ปริมาณหนังสือที่หลากหลายที่เด็กเข้าถึงได้ การที่นักเรียนได้อ่านหนังสือทุกวัน กิจกรรมส่งเสริมการอ่านต่าง ๆ เช่น การแข่งขันด้านการอ่าน ได้แก่ การออกแบบปกหนังสือ การอ่านในห้องเรียน การให้เวลาสำหรับอ่านเพื่อเป็นรางวัลและการเชิญผู้ปกครองมาอ่านหนังสือภาษาอื่น ๆ ตลอดจนการมีห้องสมุดที่ดี แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนสร้างวัฒนธรรมการอ่านที่ดี ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งในการสร้างนิสัยรักการอ่านในเด็ก ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“I think the school has a good culture towards reading. All teachers’ model good reading habits and the library support this with a wide range of books and resources which the children can access. Competitions such as the design a book cover or the children taking pictures of themselves reading in funny locations all add to this.” [T2]

“As children come to MFL [Modern Foreign Language] from different classrooms, very often they arrive at different time. Some arrive early most arrives within 3 minutes of each other. While waiting for the class to start, children are encouraged to grab a book and start reading as soon as they arrive in the classroom. Reading is strongly encouraged in my classroom. When students are well behaved, they are rewarded 5-10 minutes of story reading time which they enjoy in a great degree. For MFL, reading can be individual reading for easy level or having a teacher to read in the case of more difficult story. Either way, students are engaged with and exposed to books and reading either in English or target language.” [T3]

“I have helped in the classroom with reading groups on a weekly basis to read to younger children at story-time but on the occasions when help has been asked for teachers who have wanted stories to be read in a language other than English to expose the children to other cultures.” [P12]

“The school makes her read. They encourage children to read even the little ones, make children go to library, arrange library sessions make books available, and guide reading in the classroom.” [P5]

“Also the school encourages the culture of reading, which is fantastic. I also appreciate that they make reading for 20 minutes a day compulsory and makes them accountable through their reading logs. I like the fact that reading logs encourage the children to think about what they’ve read by asking them to comment on what they’ve read.” [T5]

ผลการวิจัยข้างต้นชี้ให้เห็นว่าการที่เด็กคนหนึ่งจะมีนิสัยรักการอ่าน และพัฒนาไปสู่การเป็นนักอ่าน สามารถอ่านต่อเนื่องไปตลอดชีวิตนั้นไม่ได้อยู่ที่ปัจจัยอย่างเดียวอย่างหนึ่ง หากต้องอาศัยปัจจัยหลักสองประการ คือ ปัจจัยทางครอบครัว และปัจจัยทางโรงเรียน ตลอดจนสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทางสังคมที่สนับสนุนการอ่าน ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“I don’t think there is one factor – I believe a combination of family and social environments are the most important factors.” [T1]

“It should be a combination of many factors such as being a fluent reader and growing up in a family where people read. It should be a combination of many factors. Family, friends, parents, school and availability of reading materials all their play part in effectively helping motivate life-long a reading habit of students.” [T3]

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา ในบทนี้ ผู้วิจัยนำเสนอความมุ่งหมายของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปและอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ คือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในโรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การกำหนดประชากรที่ศึกษาและผู้ให้ข้อมูลหลัก

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ โดยผู้วิจัยศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และสังเกตนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ในโรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา

ผู้ให้ข้อมูลหลัก แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. นักเรียนชั้นปีที่ 4-6 ชั้นละ 4 คน รวม 12 คน นักเรียนเหล่านี้ได้รับการคัดเลือกจากครูประจำชั้นเพราะครูเป็นผู้ที่รู้จักนักเรียนดีที่สุด
2. ครูจำนวน 12 คน เป็นครูประจำชั้น 6 คน และครูสอนการอ่าน 6 คน
3. ผู้ปกครอง 12 คน เป็นผู้ปกครองของนักเรียน 12 คน ที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ให้ข้อมูล

2. ขั้นตอนการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การศึกษาและค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือ ตำรา บทความวารสาร งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวกับการอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน

2. เข้าร่วมประชุมวิชาการ เรื่อง การรู้เรื่องการอ่านเพื่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา (International Conference: Reading Literacy for Quality Education) จัดขึ้นโดย สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย เมื่อเดือนตุลาคม 2552

3. สังเกตสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการสร้างนิสัยรักการอ่านโดย นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาใช้ประกอบในการสร้างข้อคำถามในการสัมภาษณ์

4. สร้างแบบสัมภาษณ์ภาษาไทยเสนอต่อประธานและกรรมการที่ควบคุมปริญญา นิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา สำนวนภาษา การใช้ถ้อยคำ และความชัดเจนในข้อ คำถาม แล้วดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะและเสนอพิจารณาอีกครั้ง

5. แปลแบบสัมภาษณ์เป็นภาษาอังกฤษ เสนอต่อประธานเพื่อตรวจสอบความ ถูกต้องของการแปลและดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วเสนอต่อประธานเพื่อพิจารณาอีกครั้ง

6. ส่งแบบสัมภาษณ์ให้คณะกรรมการที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่าน จำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบและรับรองคุณภาพเครื่องมือ โดยส่งแนวคำถามฉบับภาษาไทยให้ ผู้เชี่ยวชาญชาวไทย 3 คน และส่งแนวคำถามฉบับภาษาอังกฤษให้ผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศ 2 คน

7. ปรับปรุงและแก้ไขแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และเสนอ ให้ประธานและกรรมการที่ควบคุมปริญญา นิพนธ์ตรวจสอบก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

8. เก็บข้อมูลด้วยวิธีสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งได้แก่ นักเรียน ครู และ ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่าน โดยใช้แนวคำถามในการสัมภาษณ์ฉบับภาษาอังกฤษกับ ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 33 คน ได้แก่ นักเรียน ครู และผู้ปกครอง และใช้แนวคำถามในการสัมภาษณ์ ฉบับภาษาไทยกับผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้ปกครองคนไทยจำนวน 3 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล มีทั้งฉบับ ภาษาอังกฤษและฉบับภาษาไทย จำนวน 3 ชุด ได้แก่ แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสัมภาษณ์ครู และแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองด้วยการสัมภาษณ์นักเรียน ครู และผู้ปกครองจำนวน 36 คน ด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2553 – 31 มกราคม 2554 ทั้งนี้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษา หลักในการสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่รายละเอียด 1 ครั้ง ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ครั้ง ละประมาณ 15-30 นาที และใช้เทปบันทึกเสียงเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์

5. การจัดการทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

5.1 เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาได้จากการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง ผู้วิจัยจะฟังคำสัมภาษณ์ จากเครื่องบันทึกเสียงทันทีเพื่อประเมินว่าข้อมูลที่ได้รับขณะสัมภาษณ์นั้น มีความครบถ้วนและมี

คุณภาพตามวัตถุประสงค์และตรงกับประเด็นปัญหาที่ต้องการวิจัยหรือไม่ ถ้าปรากฏว่าได้ข้อมูลไม่เพียงพอ ผู้วิจัยจึงติดต่อขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเฉพาะรายเพิ่มเติม

5.2 ถอดความโดยละเอียดภายหลังการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง โดยนำเทปบันทึกเสียงคำสัมภาษณ์มาถอดเทปแบบคำต่อคำ แล้วจัดพิมพ์ด้วยโปรแกรมประมวลคำให้เป็นเนื้อหาในรูปแบบแฟ้มเอกสาร

5.3 ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา หลังจากที่ได้ผู้วิจัยถอดคำสัมภาษณ์แล้ว ได้ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาชาวอังกฤษตรวจสอบและรับรองความถูกต้องของภาษา ก่อนที่จะข้อมูลไปวิเคราะห์

5.4 เข้ารหัสข้อมูล โดยลดทอนข้อมูลที่ซ้ำซ้อน เพื่อเลือกเฉพาะข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับประเด็นปัญหาการวิจัย

5.5 แปลผลข้อมูล โดยวิเคราะห์และตีความข้อมูลจากรหัสข้อมูลด้วยวิธีอุปนัยเพื่อสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

5.6 เรียบเรียง แล้วนำเสนอข้อมูลโดยการเขียนสรุปผลแบบบรรยาย

สรุปและอภิปรายผล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย 3 ประเด็น ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับตัวนักเรียน ปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง และปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการอ่านที่โรงเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ปัจจัยเกี่ยวกับตัวนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านในชั้นปีที่ 4-6 ที่คัดเลือกมาเป็นผู้ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเป็นชาย มีหลายสัญชาติ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา 2 คน อังกฤษ 2 คน ออสเตรเลีย 2 คน จีน 1 คน อินเดีย 1 คน เดนมาร์ก 1 คน บราซิล 1 คน และไทย 2 คนมีคุณลักษณะสำคัญ คือ เป็นเด็กฉลาด รอบรู้ ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากผู้ปกครองตั้งแต่เยาว์วัย อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอด้วยความเพลิดเพลิน สามารถเลือกอ่านหนังสือที่ตนเองชอบหรือสนใจได้ด้วยตัวเอง และตระหนักถึงคุณค่าของการอ่าน นอกจากนี้ยังชอบห้องสมุด เข้าใช้และยืมหนังสืออย่างสม่ำเสมอ สามารถจัดสรรเวลาสำหรับการอ่าน แนะนำให้ผู้อื่นอ่านหนังสือได้ ไปร้านหนังสือกับพ่อแม่สม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนักวิชาการหลายคน (ถาวร นุปวงศาต์, 2546: บทคัดย่อ และปราณี รัตนัง, 2541: บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า คนที่มีนิสัยรักการอ่านนั้นได้รับการฝึกฝนตั้งแต่เยาว์วัย สนใจในการอ่านและอ่านอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย เมื่อมีเวลาว่างจะอ่านหนังสืออ่านได้ในทุกโอกาสและสถานที่ที่อำนวย รู้จักเลือกหนังสือดี ๆ อ่าน อีกทั้งยังเสาะแสวงหาหนังสือมาอ่าน ไม่ว่าจะเป็นการยืมจากห้องสมุด ซื้อหนังสืออ่าน หรือยืมยืมผู้อื่น และมีทัศนคติเชิงบวกต่อการอ่าน นอกจากนี้ งานวิจัยของ คลาร์กและฟอสเตอร์ (Clark; & Foster, 2005: Online) ยังรายงาน ว่า เด็กที่มีนิสัยรักการอ่านจะอ่านหนังสือทุกวันอย่างน้อยหนึ่งครั้ง และจะอ่านมากขึ้นเมื่อมีเวลา

โดยเฉพาะถ้าเป็นเรื่องที่พวกเขาชอบหรือมีความสนใจ เมื่ออ่านแล้วรู้สึกสนุก มีความเพลินเพลินในการอ่าน ก็ทำให้อยากอ่านอีก ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ยังพบว่าเด็ก ๆ อ่านหนังสืออย่างหลากหลาย เช่นเดียวกับที่เมย์นาร์ด แมคเคย์ และสมิท (Maynard; Mackay; & Smyth. 2008: Online) ศึกษาพบว่า หนังสือที่เด็ก ๆ ชอบอ่านมีหลายประเภท ได้แก่ หนังสือนวนิยาย หนังสือสารคดี วารสาร หนังสือพิมพ์และบทกวี

2. ปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง

2.1 ผู้ปกครองตระหนักในความสำเร็จของการอ่าน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองของเด็กที่มีนิสัยรักการอ่านเห็นคุณค่าของการอ่าน และเห็นว่านิสัยรักการอ่านจำเป็นต้องปลูกฝังตั้งแต่เล็ก เพราะจะทำให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านและการใฝ่รู้จะติดตัวเด็กไปอย่างยาวนาน ทำให้เด็กเข้าถึงข้อมูล สารสนเทศ และยังมีส่วนสำคัญต่อการรู้หนังสือและการศึกษาในอนาคต การอ่านจะช่วยให้เด็กมีจินตนาการ รู้จักแสวงหา วิเคราะห์ เปรียบเทียบ หาเหตุผล มีสมาธิ มีความมั่นใจ และมีความพอใจในตนเอง การอ่านมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาตนเอง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของชอว์ (Shaw. 2007: Online) ซึ่งศึกษาการพัฒนาด้านการอ่านสำหรับเด็กที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน พบว่า ผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านและส่งเสริมให้เด็กอ่านที่บ้านในชีวิตประจำวันตั้งแต่เด็กอยู่ในวัยอนุบาลเพื่อให้เด็กมีความพร้อมด้านทักษะการอ่าน เช่นเดียวกับ การศึกษาของออสตินและแคสเซลเดน (Austin; & Casselden. 2010: 131-135) ที่พบว่าครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการอ่านของเด็กโดยเริ่มต้นปลูกฝังนิสัยรักการอ่านตั้งแต่เยาว์วัย และให้เด็กอ่านทุกวันที่บ้าน

2.2 เจตคติเชิงบวกของผู้ปกครองที่มีต่อการอ่าน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองต่างเห็นพ้องต้องกันว่า การอ่านเป็นสิ่งสำคัญ เพราะช่วยให้เด็กมีความรู้และขยายความรู้ที่มีอยู่ ช่วยพัฒนาคำศัพท์และทักษะทางภาษา ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ พัฒนาทักษะทางสังคม ช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จด้านการศึกษาและมีอนาคตที่ดี นิสัยรักการอ่านควรได้รับการปลูกฝังตั้งแต่เยาว์วัย เพราะจะนำไปสู่การหาความรู้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ทำให้เด็กมีความมั่นใจในตัวเอง สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อตกอยู่ในสถานการณ์คับขัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของออสตินและแคสเซลเดน (Austin; & Casselden. 2010: 131-135) ที่ศึกษาและสำรวจทัศนคติด้านการอ่านและนิสัยรักการอ่านพบว่า เจตคติเชิงบวกของพ่อแม่ที่มีต่อการอ่านมีผลต่อเจตคติเชิงบวกของเด็กที่มีต่อการอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่านในเด็ก เด็กที่เห็นพ่อแม่อ่านอย่างสม่ำเสมอก็จะอ่านเช่นกัน

2.3 ผู้ปกครองมีบทบาทในการส่งเสริมการอ่านแก่เด็ก

2.3.1 การจัดมุมหนังสือในบ้าน ผลการวิจัยพบว่า พ่อแม่และสมาชิกทุกคนในครอบครัว ล้วนมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและเริ่มต้นปลูกฝังนิสัยรักการอ่านในเด็ก เช่น จัดมุมหนังสือหรือห้องสมุดในบ้านเพื่อสนับสนุนให้อ่าน เลือกหนังสือที่เหมาะสมกับเพศและวัย หาหนังสือที่ดีมีคุณภาพ สนับสนุนการซื้อหนังสือ พาลูกไปร้านหนังสือ หรือเป็นสมาชิกห้องสมุดโรงเรียน ในบางครอบครัวพบว่าทั้งพ่อและแม่เป็นนักอ่านและอ่านเป็นแบบอย่างซึ่งมีอิทธิพลต่อตัวเด็กในการสร้างนิสัยรักการอ่าน การอ่านจึงเป็นกิจกรรมสำคัญในบ้าน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตรา จรจิตร (2546: บทคัดย่อ) ที่พบว่าบ้านและครอบครัวเป็นตัวกำหนดแบบแผนพฤติกรรมและนิสัยของเด็ก การสร้างนิสัยรักการอ่านต้องทำอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อายุยังน้อยจนเติบโต อย่างไรก็ตามภาระหน้าที่ในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน บุคคลในครอบครัวต้องร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมการอ่านให้เด็กตั้งแตที่บ้าน ได้แก่ การอ่านหนังสือให้ฟัง อ่านหนังสือเป็นแบบอย่างให้หนังสือเป็นรางวัล และพาไปห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชอว์ (Shaw, 2007: Online) ที่พบว่า การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากผู้ปกครองนั้นเกิดจากกิจกรรมการอ่านที่หลากหลาย ในขณะที่เฮอริสและฮับเบอร์สเทย์ (Hurst and Hubberstey, 2001: Online) มีความเห็นว่าถ้าพ่อแม่ทำตัวอย่างให้เห็นว่าผู้ใหญ่รักการอ่าน เด็ก ๆ ก็จะรักการอ่านเหมือนกัน วิธีการที่ง่ายที่สุด คือ ครอบครัวต้องร่วมอ่านหนังสือกับเด็กเป็นกิจวัตร หาบทกลอนสนุก ๆ หรือนิทานที่เขียนเป็นคำคล้องจอง แล้วชวนลูกอ่านออกเสียงดัง ๆ การอ่านคำคล้องจองที่เข้าใจง่ายเป็นเรื่องที่สนุกสนาน และดึงดูดใจ ทั้งยังช่วยพัฒนาทักษะการอ่านแก่เด็ก และทำให้เด็กมีความภูมิใจในตนเองและอ่านหนังสือเก่ง เรียนดี

2.3.2 บทบาทของผู้ปกครองในการดูแล แนะนำและช่วยเลือกหนังสือที่มีคุณภาพให้เด็กอ่าน ผลจากการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านมักจะเลือกหนังสืออ่านด้วยตัวเอง อย่างไรก็ตามพ่อแม่ก็มีบทบาทสำคัญในการช่วยเลือกเพื่อให้เด็กได้อ่านหนังสือที่ดีมีคุณภาพตรงกับความสนใจ มีความเหมาะสมในด้านเนื้อหาทั้งกับเพศและวัย ทั้งนี้เพื่อเพิ่มพูนความรู้คำศัพท์ และพัฒนาด้านการเขียน การแนะนำหนังสือดีให้เด็กอ่าน เช่น วรรณกรรมคลาสสิก และการเลือกหนังสือตามรายการหนังสือที่ครูกำหนดให้อ่านจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น อย่างไรก็ตามข้อมูลจากการสัมภาษณ์ยังพบว่าบทบาทของผู้ปกครองในการดูแล แนะนำ และช่วยเลือกหนังสือที่มีคุณภาพให้เด็กอ่านยังรวมถึงการส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ห้องสมุดและยืมหนังสือจากห้องสมุดโรงเรียน การซื้อหนังสือให้ลูกอ่านอย่างสม่ำเสมอ หรือซื้อให้เป็นของขวัญในโอกาสต่าง ๆ เมย์นาร์ด แมคเคย์ และสมิท (Maynard; Mackay; & Smyth, 2008: Online) รายงานผลการสำรวจด้านการอ่านเกี่ยวกับการเลือกหนังสือของนักเรียนในประเทศอังกฤษ พบว่า บุคคลในครอบครัวคือ แม่ หรือสมาชิกในครอบครัวที่เป็นผู้หญิงมีบทบาทสำคัญในการแนะนำหนังสือสำหรับเด็ก อย่างไรก็ตามเด็ก ๆ ชอบที่จะให้สมาชิกในครอบครัวที่เป็นเพศเดียวกันกับตนเป็นคนแนะนำหรือเลือกหนังสือให้ เด็กผู้หญิงชอบที่จะให้แม่หรือพี่สาวเป็นคนแนะนำหรือเลือกให้ สำหรับเด็กผู้ชาย

ก็อยากให้พ่อหรือพี่ชายเป็นคนเลือกหรือแนะนำ แต่ก็พอใจเช่นกันถ้าแม่จะเป็นผู้เลือกให้ส่วนแหล่งที่สมาชิกในครอบครัวเลือกหนังสืออ่านนั้น พบว่าห้องสมุดโรงเรียนเป็นสถานที่นิยมมากที่สุดในการยืมหนังสืออ่าน ในทำนองเดียวกัน ซัยภพ เสรีผล (2550: บทคัดย่อ) และ ถาวร บุปผาวงศ์ (2546: บทคัดย่อ) อธิบายว่า ในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับเด็กนั้น ผู้ปกครองต้องเลือกหนังสือที่ดีและเหมาะสม เพื่อให้เด็กมีความรู้ที่มีขอบเขตที่กว้างขึ้น

2.3.3 การจัดสรรเวลาสำหรับอ่าน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองเห็นว่าการจัดการเรื่องเวลาเป็นสิ่งสำคัญ โดยกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ และปฏิบัติตนเป็นตัวอย่าง เป็นการฝึกให้เด็กมีระเบียบวินัย และปฏิบัติตามเป็นกิจวัตร การเข้ามาช่วยจัดการทำให้เด็กมีทักษะในการบริหารและจัดการ บางคนก็เห็นว่าเด็กจำเป็นต้องได้รับการจัดการเวลาที่เหมาะสม ไม่อ่านมากหรือน้อยเกินไป แต่ควรจะมีเวลาได้เล่นและทำกิจกรรมอย่างอื่นด้วย ในขณะที่เด็กที่มีนิสัยรักการอ่าน บางคนก็อ่านหนังสือมากเกินไปจนพ่อแม่ต้องบอกลให้หยุดอ่าน พ่อแม่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าเป็นเมื่อเด็กโตขึ้นจัดการได้ด้วยตัวเองแล้ว จึงคอยเฝ้าดูอยู่ห่าง ๆ ในขณะเดียวกันเด็กบางคนก็สามารถจัดสรรเวลาได้ด้วยตัวเองการจัดสรรเวลาสำหรับสำหรับการอ่านจึงเป็นเรื่องจำเป็น ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ชี้ให้เห็นว่า การจัดการเวลาอ่านอย่างเหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญที่เด็กจะใช้ชีวิตอย่างสมดุลในการดำเนินชีวิตประจำวันทั้งการเรียน การเล่นกีฬา หรือดนตรีซึ่งถือว่าเป็นทักษะชีวิตที่จำเป็นเช่นเดียวกัน จากการศึกษาจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จันทิศา พุทธานานนท์ (2553: ออนไลน์) พบว่าการสร้างนิสัยรักการอ่านให้ลูกเป็นการลงทุนที่คุ้มค่ามากในเรื่องเวลา การใช้เวลาเพียง 10 นาทีต่อวันในการอ่านหนังสือกับลูก สามารถที่จะช่วยให้เด็ก ป. 5 มีคะแนนการอ่านเอาเรื่องอยู่ในระดับต้น ๆ ได้ และในรายที่พ่อแม่ ใช้เวลาประมาณ 20 นาทีต่อวันในการอ่านหนังสือกับลูกสามารถทำให้เด็กได้คะแนนอยู่ในอันดับสูงสุดของห้องได้ ดังนั้น ผู้ปกครองสามารถช่วยเด็กจัดสรรเวลาได้ เช่น ในระหว่างที่กำลังรอขึ้นรถไปโรงเรียน หรือเวลาที่รถติดมาก หรือก่อนเข้านอน ผู้ปกครองควรหาช่วงเวลาประมาณ 15-20 นาที อ่านหนังสือกับลูก นอกจากนี้ การอ่านโดยการจัดเวลาไว้โดยเฉพาะและเหมาะสม ยังเป็นการวางแผนเวลาในการอ่านว่าเราจะต้องใช้เวลาอ่านเท่าใดสำหรับการอ่านอะไรในแต่ละครั้ง การจัดสรรเวลาในการอ่านยังทำให้เด็กและสมาชิกในครอบครัวได้มีโอกาสอ่าน และใช้เวลาร่วมกันในการอ่าน เชพพาร์ด (Sheppard. 2011: Online) ยังได้แสดงความคิดเห็นว่า การจัดสรรเวลาสำหรับการอ่านในครอบครัวสามารถทำได้โดยสมาชิกในครอบครัวพูดคุยกันและตกลงกันว่า จะใช้เวลาไหนสำหรับการอ่าน เช่น อาจวางแผนว่าในแต่ละสัปดาห์มีเวลาไหนบ้างที่สมาชิกในครอบครัวมีเวลาอ่านร่วมกันได้ ซึ่งอาจใช้เวลาสั้น ๆ แค่ 15 นาที ครึ่งชั่วโมง หรือนานกว่านั้น ตั้งเวลาเริ่มต้นและเวลาสำหรับเสร็จสิ้นการอ่าน ในการอ่านร่วมกันอาจมีข้อตกลงร่วมกัน เช่น ทุกคนในครอบครัวอ่านหนังสือเล่มเดียวกันซึ่งแต่ละคนแยกกันอ่านเงียบ ๆ หรือทุกคนในครอบครัวอ่านหนังสือเล่มเดียวกันแต่ผลัดกันอ่านออกเสียง หรือพ่อแม่เป็นผู้อ่านให้สมาชิกในครอบครัวกัน หรืออาจมีวิธีอื่น ๆ ที่ทุกคนเห็นตรงกัน เวลาในการอ่านสำหรับครอบครัวควรเป็นเวลาของเด็ก ๆ รู้สึกว่าพวกเขามีความสุขและได้รับความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่

2.3.4 เจตคติเชิงบวกของผู้ปกครองเกี่ยวกับผลกระทบของเทคโนโลยีต่อการอ่าน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความเห็นว่าเทคโนโลยีมีผลกระทบทั้งในเชิงบวกและเชิงลบต่อการส่งเสริมการอ่าน ดังนั้น จึงขึ้นอยู่กับทางเลือกใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสม ปัจจุบันเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการอ่าน เช่น การซื้อหนังสือออนไลน์ การอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา การอ่านหนังสือที่นำมาสร้างภาพยนตร์ การสั่งซื้อหนังสือผ่านทางอินเทอร์เน็ต การอ่านบทวิจารณ์หนังสือ การดาวโหลดหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ลงในเครื่องสำหรับอ่าน เช่น ไอแพด หรือ คินเดิล เป็นต้น เป็นต้น เทคโนโลยีจึงเป็นประโยชน์และช่วยอำนวยความสะดวกต่อการอ่าน ผลงานวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับที่ สเกลดอน (Skeldon. 2011: Online) ได้รายงานว่าการอ่านสมัยใหม่ได้ช่วยให้พ่อแม่สามารถเล่นิทานให้ลูกฟัง แม้ว่าพ่อแม่จะอยู่คนละประเทศกับลูก โดยการใช้เทคโนโลยีเครื่องช่วยอ่าน เช่น ไอแพด และ ไอโฟน ซึ่งคล้ายกับการใช้โทรศัพท์เห็นภาพผ่านระบบอินเทอร์เน็ต นับว่าเป็นการใช้ภาพเคลื่อนไหวในการอ่านอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งปัจจุบันนักพัฒนาโปรแกรมต่างก็พัฒนาโปรแกรมต่าง ๆ ออกมามากขึ้น ทำให้พ่อแม่อ่านหนังสือให้ลูกฟังก่อนนอนได้เหมือนเดิม ในทำนองเดียวกัน วอล์กเกอร์ กรีเวส (Walker-Gleaves. 2011: Online) ได้รายงานว่าการช่วยอ่านอย่างไอแพด ที่คนส่วนใหญ่เข้าใจว่าจะทำให้เด็กขาดจินตนาการ แต่ในความจริงแล้ว กลับช่วยสนับสนุนด้านการอ่าน เช่น การอ่านและการเขียนที่เป็นเรื่องยากในวิชาการรู้หนังสือ นั้น เทคโนโลยีก็ช่วยให้เด็กเข้าถึงหนังสือได้มากกว่าเดิม นอกจากนี้ เทคโนโลยียังช่วยเด็กที่มีปัญหาด้านการอ่าน ในการฝึกออกเสียง ตรวจสอบการสะกดคำ และให้ความหมายด้วย อีกทั้งยังดึงดูดให้เด็กหันมาสนใจในการอ่านมากขึ้นกว่าเดิม เด็กที่เรียนรู้และเข้าถึงเทคโนโลยีเป็นประจำ จะทำให้มีทักษะดีและใช้เทคโนโลยีได้อย่างรวดเร็ว

2.3.5 ผู้ปกครองเป็นต้นแบบในการอ่าน ผลการวิจัยพบว่า บุคคลสำคัญที่เป็นต้นแบบการอ่านในครอบครัว คือ พ่อแม่ ซึ่งเป็นนักอ่านเช่นกัน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่าการอ่านให้ลูกเห็น การทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี การอ่านอย่างมีความสุข เป็นต้นแบบสำคัญในการสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับลูก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ถาวร บุปผางศ์ (2546: บทคัดย่อ) และ หทัยรัตน์ ศรีวรรเดชไพศาล (2550: บทคัดย่อ) ต่างชี้ให้เห็นว่าการเป็นตัวอย่างในการอ่าน ตลอดจนการส่งเสริมกิจกรรมด้านการอ่าน เช่น การเสริมแรงด้วยการชมเชยเมื่อเด็กอ่าน การพกหนังสือเมื่อเดินทาง เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เด็กทำตาม จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า เด็ก ๆ สามารถเลียนแบบผู้ใหญ่ได้ในหลาย ๆ อย่าง ทั้ง การเดิน การพูด และชิมซัปล้างต่าง ๆ ที่ผู้ใหญ่ปฏิบัติ ดังนั้น การเป็นต้นแบบในการอ่านของผู้ปกครองจึงมีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็ก เช่น อ่านหนังสือให้ลูกเห็นทุกวัน สมัครเป็นสมาชิกวารสาร จัดหาหนังสือไว้รอบ ๆ ตัวในบ้าน ไม่ว่าจะปวารสารหรือหนังสือพิมพ์ การให้หนังสือเป็นรางวัลในโอกาสต่าง ๆ การอ่านหนังสืออย่างตั้งใจและอธิบายสิ่งสำคัญต่าง ๆ ให้แก่เด็กว่าการอ่านเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันอย่างไร การเลือกซื้อหนังสือจากร้านหนังสือ การยืมหนังสือจากห้องสมุด การอ่านหนังสือเป็นงานอดิเรก การพกหนังสือติดตัวไปเสมอไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน ทั้งที่บ้านหรือที่ทำงาน ในห้องรับแขก ห้องนอน จะทำให้เด็ก ๆ เห็นว่าการอ่านเป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์และสนุก ตลอดจนชี้แนะให้เด็กเห็นว่าการอ่านเป็นเรื่องสำคัญ

สำหรับทุกคนในสังคมเพราะว่าบุคคลทุกสาขาอาชีพต่างก็ต้องอ่านหนังสือ เมื่อเด็กเห็นแบบอย่างพวกเขาจะซึมซับไปอย่างช้า ๆ จนติดตัวจนเป็นนิสัย งานวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าพ่อแม่ที่อ่านหนังสือให้ลูกฟังทุกวันเป็นการสร้างเจตคติที่ดีและมีอิทธิพลต่อเด็ก เช่นเดียวกับนิปเปอร์ (Knipper. 2007: Abstract) ที่กล่าวถึงอิทธิพลที่สำคัญนอกเหนือจากการเป็นต้นแบบว่า การที่เด็กได้รับการอ่านให้ฟังตั้งแต่ที่บ้าน ได้รับคำแนะนำที่ดี จนอ่านบ่อยจะเกิดเป็นนิสัยรักการอ่านเช่นเดียวกัน

2.3.6 การสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการอ่านในบ้าน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสำคัญทางครอบครัวที่ช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอีกประการหนึ่งคือ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการอ่าน เช่น บ้านที่เต็มไปด้วยหนังสือที่เด็กสามารถหยิบอ่านได้ทุกเมื่อ สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและสะดวกสบาย มีความเป็นส่วนตัว เช่น ห้องนอน หรือสถานที่ที่เด็กโปรดปราน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเทลลาและอคานเด (Tella; & Akande. 2007: Online) ศึกษาวิจัยพบว่า สิ่งแวดล้อมที่ บ้านมีส่วนสำคัญมากต่อการรู้หนังสือและการอ่านของเด็ก การพัฒนาทักษะทางด้านภาษา เช่น ภาษาพูด และประสบการณ์จากการได้ฟังเรื่องเล่าจากการอ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์ในวัยเยาว์ เป็นทักษะสำคัญขั้นพื้นฐานซึ่งพ่อแม่และบุคคลในครอบครัวสามารถสร้างบรรยากาศและจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่านที่บ้าน เช่น การมีชั้นหนังสือในบ้าน การเล่นกับหนังสือ การพูดคุยและสนทนากับเด็ก ๆ ทำให้เด็ก ๆ เรียนรู้หนังสือเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในชีวิตและสิ่งแวดล้อมของพวกเขา ส่วนอาทิตยา เผ่าพงษ์คล้าย (2553: บทคัดย่อ) อธิบายว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการอ่านที่บ้าน เป็นสิ่งสำคัญต่อการสร้างนิสัยรักการอ่านในเด็ก โดยครอบครัวต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้สัมผัสกับการอ่านอยู่เสมอ โดยเริ่มต้นจากการอ่านหนังสือสำหรับเด็ก หรือ หนังสือนิทานให้เด็กฟัง จัดเตรียมสถานที่สำหรับการอ่าน ตกแต่งสถานที่อ่านในบ้าน มีมุมหนังสือที่ที่เก้าอี้นั่งสะดวกสบาย ตลอดจนการเตรียมหนังสือที่เด็ก ๆ ชอบวางไว้และหยิบอ่านได้ตลอดเวลา ในขณะที่งานวิจัยของทีเมนสมา (Tiemensma. 2009: Online) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมที่มีผลการรู้หนังสือและปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่บ้าน โรงเรียน และชุมชน และพบว่า นักเรียนที่ไม่มีนิสัยรักการอ่านเพราะขาดสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุน เช่น พ่อแม่ไม่รู้หนังสือ และฐานะทางสังคมของครอบครัว ในทำนองเดียวกัน วิลเลียมส์และเลวิส (Williams; & Lewis. 2004: 45) ได้อธิบายว่าบ้านที่สนับสนุนให้ลูกรักการอ่านเท่ากับช่วยสนับสนุนให้เด็กประสบความสำเร็จในชีวิต การอ่านหนังสือร่วมกัน และแลกเปลี่ยนหนังสือเรื่องที่อ่านกับเด็ก ๆ หรือผลัดให้เด็ก ๆ เล่าเรื่องที่เขารับฟังเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันยังเป็นการสร้างบรรยากาศดีสำหรับนักอ่าน พ่อแม่และผู้ปกครองจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการสนับสนุนการอ่านของเด็กโดยตรง กล่าวได้ว่าบ้านที่มีสภาพแวดล้อมในการส่งเสริมการอ่าน และมีวัฒนธรรมการอ่านที่บ้าน นำไปสู่นิสัยรักการอ่านของเด็กอย่างยั่งยืน

3. ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการอ่านที่โรงเรียน

3.1 หลักสูตรการอ่าน

ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนนานาชาติ วิชาการรู้หนังสือ เป็นวิชาพื้นฐานที่สอนให้เด็กเรียนรู้การผสมตัวอักษรกับพยัญชนะ การสะกดคำ การอ่านออกเสียงทำให้เด็กเกิดทักษะในการอ่านออกเขียนได้เมื่อเด็กเริ่มเรียนวิชาต่าง ๆ และเป็นจุดเริ่มต้นสำหรับการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน เนื่องจากการเรียนการสอนในโรงเรียนนานาชาติใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก นักเรียนทุกคนซึ่งไม่ว่าสัญชาติใดจำเป็นต้องมีพื้นฐานด้านการรู้หนังสือตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ คือ ฟัง พูด อ่านและเขียน ซึ่งเป็นพื้นฐานในการเรียนทุกวิชา และเป็นพื้นฐานในการเรียนต่อขั้นสูงขึ้น ทั้งนี้หลักสูตรด้านการอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็น จากการศึกษาจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง นฤมล เนียมหอม (2553: ออนไลน์) รายงานว่า ในการสอนวิชาการรู้หนังสือโรงเรียนต้องจัดหลักสูตรแบบบูรณาการโดยตระหนักถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม ใช้วิธีการสอนต่าง ๆ และจัดกลุ่มเด็กด้วยรูปแบบที่หลากหลาย จัดวัสดุอุปกรณ์ส่งเสริมการรู้หนังสือต่าง ๆ ในห้องเรียน เช่น พจนานุกรม แผนที่ บัญชีคำศัพท์ นิตยสารสำหรับเด็ก อุปกรณ์เครื่องเขียน และวรรณกรรมสำหรับเด็กที่มีคุณภาพ เด็กที่ได้อยู่ในห้องเรียนที่มีวรรณกรรมสำหรับเด็กมีแนวโน้มที่จะรักการอ่าน และการอ่านวรรณกรรมที่ดีจะกลายเป็นส่วนสำคัญของชีวิตเด็กในอนาคต ทั้งยังเป็นส่วนกระตุ้นให้เด็กมีความต้องการอ่านบ่อยครั้ง ซึ่งส่งผลต่อการประสบความสำเร็จในการเรียนในระดับที่สูงขึ้น เช่นเดียวกับที่ สจ๊วตและวิลเลียม (Stewart; & Williams. 2010: Online) ศึกษาพบว่า หลักสูตรการรู้หนังสือจะต้องทำให้เด็กเรียนรู้ที่จะอ่าน และอ่านเพื่อที่จะเรียนรู้ โดยโรงเรียนจะต้องเตรียมหนังสือ และสื่อการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้อง และจัดกิจกรรมการอ่านอย่างหลากหลายตามกลุ่มอายุและความสนใจ เพื่อให้พวกเขาได้เรียนรู้เพิ่มเติมมากขึ้นมากกว่าที่ครูสอนและนอกเหนือตำราเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ วิทยากร เชียงกูร (2552: 1-7) ที่กล่าวว่า ระบบการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะหลักสูตรจะต้องส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการสอนนิทานวรรณกรรมตั้งแต่เด็ก

3.2 บทบาทของครูในการส่งเสริมการอ่าน

ผลการวิจัยพบว่า ครูตระหนักถึงบทบาทสำคัญของตนในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เกื้อกูลการอ่านของนักเรียน เข้าใจความต้องการของเด็กแต่ละคนจากการฟังและสังเกตการอ่าน เข้าใจวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนที่แตกต่างกัน และสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน สนับสนุนและให้โอกาสนักเรียนในการอ่านและพัฒนาทักษะการอ่านอย่างเหมาะสม ตลอดจนช่วยให้พ่อแม่ได้เข้าใจความต้องการของลูก และเข้าใจว่าการอ่านนั้นไม่ได้หมายถึงเฉพาะการอ่านออก แต่หมายถึงความเข้าใจในเนื้อหาที่อ่านด้วย ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยหลายชิ้น เช่น ออสตินและแคสเซนเดน (Austin; & Casselden. 2010: 131-135) พบว่า ครูเป็นผู้ริเริ่มส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนและโรงเรียนมีอิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่านมากที่สุด มอร์โรว์ (Morrow. 1982: Online) เสนอแนะว่าครูทุกคนควรสร้างแบบอย่างที่ดีในการอ่าน เพราะเด็กจะอ่านมากขึ้นเมื่อเห็นครูอ่าน ส่วนเทลลาและอากันเด (Tella; & Akande. 2007: Online) พบว่าบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการชี้แนะและกำหนดให้อ่านคือ ครู ในขณะที่ เพ็ญพันธ์ เพชรศร และ นิตยา เปลื้อง मुख (2550: บทคัดย่อ) วิจัยศักยภาพครูในการณรงค์ให้รักการอ่านในโรงเรียนนั้น พบว่า ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในรูปแบบและวิธีต่าง ๆ

อย่างไรก็ตามครูผู้สอนควรรู้ถึงความสนใจและรสนิยมในการอ่านของเด็กในระดับชั้นที่สอนอยู่เพื่อให้ได้แนะนำและส่งเสริมให้เด็กอ่านหนังสือได้ตามความเหมาะสมและความสนใจ ซึ่งความสนใจในการอ่านจะมีผลต่อการคัดเลือกหนังสืออ่านและนำไปสู่นิสัยรักการอ่านในที่สุด นอกจากนี้งานวิจัยของ นิปเปอร์ (Knipper. 2007: Online) ยังพบว่าถ้าครูเป็นนักอ่าน อ่านเป็นตัวอย่าง รวมทั้งการอ่านและแนะนำหนังสือต่อหน้าที่ประชุมนักเรียน ครูจะมีอิทธิพลที่สำคัญต่อการอ่านของเด็ก ช่วยให้เด็กพัฒนาตนเป็นนักอ่านด้วย

3.3 ห้องสมุดโรงเรียนที่มีคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุดโรงเรียนที่มีคุณภาพมีบทบาทต่อการสร้างและสนับสนุนนิสัยรักการอ่านของเด็ก ผู้ปกครองมีความเห็นว่าห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา มีบรรยากาศที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเชิญชวนให้เด็กเข้าใช้ห้องสมุดเมื่อมีเวลาว่าง นอกจากนี้ การจัดให้เด็กเข้าใช้ห้องสมุดโดยสม่ำเสมอ การจัดเวลาสำหรับอ่านหนังสือในห้องเรียน หรือช่วงพักกลางวัน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ภาพการอ่านหนังสือของเด็ก กิจกรรมการแข่งขันด้านการอ่าน การเชิญนักเขียนมาพบปะกับเด็กเป็นครั้งคราว ช่วยกระตุ้นให้เด็กอ่านหนังสือ และส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็ก อย่างไรก็ตาม ผู้ปกครองบางคนมีความเห็นว่าแม้ห้องสมุดโรงเรียนจะมีคุณภาพดี แต่ก็สามารถปรับปรุงบริการให้ดียิ่งขึ้น เช่น จัดให้ผู้ปกครองยืมหนังสือทางออนไลน์ และให้นักเรียนนำกลับบ้าน แสดงให้เห็นว่าห้องสมุดโรงเรียนที่มีคุณภาพเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องให้เกิดนิสัยรักการอ่านของเด็กในโรงเรียน

นอกจากนี้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูแสดงถึงความประทับใจของครูที่มีต่อบริการห้องสมุด ครูมีความเห็นว่าห้องสมุดมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่าน ประกอบด้วยทรัพยากรที่มีความหลากหลายและปริมาณดีเยี่ยม ช่วยให้เด็กเข้าถึงหนังสือประเภทต่าง ๆ ในขอบเขตที่กว้างขวาง โดยมีบุคลากรห้องสมุดคอยช่วยเหลือแนะนำการอ่านตามความสนใจของเด็ก อีกทั้งยังส่งเสริมให้เด็กได้เลือกหนังสือเองจากการแนะนำของเพื่อนร่วมชั้น ครูเห็นคุณค่าของห้องสมุดซึ่งมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการอ่านของเด็ก ตลอดจนสนับสนุนการสอน และการพัฒนาทางวิชาชีพของครู

ผลการวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจางค์ บันคล้าย (2550: บทคัดย่อ) พบว่า ลักษณะทางกายภาพของห้องสมุด เป็นปัจจัยด้านบวกที่ทำให้เด็กอยากเข้าห้องสมุดและอ่านหนังสือ นอกจากนี้ คราเชน (Krashen. 2004: 53) ได้รายงานวิจัยด้านห้องสมุดในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านคือ การที่เด็กสามารถเข้าถึงหนังสือ ห้องสมุดมีความสะดวกสบายและเงียบ เหมาะกับการอ่าน ห้องสมุดที่มีปริมาณหนังสือดีที่เพียงพอ เจ้าหน้าที่หรือบรรณารักษ์ที่มีความสามารถทางวิชาชีพย่อมส่งผลต่อการพัฒนาการอ่านและการรู้หนังสือของนักเรียน นักเรียนสามารถเลือกหาวัสดุการอ่านได้อย่างหลากหลายและครอบคลุม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาทิตยา เผ่าพงษ์คล้าย (2553: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า ห้องสมุดที่ได้มาตรฐาน ควรมีบรรณารักษ์ที่มีความรู้ทางวิชาชีพ บริการทรัพยากรสารสนเทศที่ได้มาตรฐาน ส่งเสริมการอ่านของนักเรียนในทุกระดับตลอดจนสร้างสภาพแวดล้อมที่เชิญชวนครูและนักเรียนเข้ามาใช้ห้องสมุด ส่วน มอร์โรว์ (Morrow. 1983: Online) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมทางกายภาพก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะ

สำหรับเด็กอนุบาล ซึ่งใช้มุมห้องสมุดในห้องเรียน นักเรียนจะใช้ห้องสมุดมากขึ้น ถ้ามีหมอน มีเก้าอี้
นั่งที่สบาย ปูพรม และเงียบ

3.4 ความร่วมมือของครูกับบรรณารักษ์วิชาชีพ

ผลการวิจัยพบว่า ในวิชาการใช้ห้องสมุด ครูประจำชั้นจะเป็นครูดูแล และจัดกิจกรรม
การอ่านในห้องสมุดด้วยตนเอง โดยครูบางคนก็ร่วมมือกับบรรณารักษ์ในการแนะนำเรื่องการใช้
ประโยชน์จากห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพ การแนะนำรายการหนังสือและนักเขียนที่เหมาะสมกับ
นักเรียน การช่วยนักเรียนค้นหาหนังสือ หรือใช้คอมพิวเตอร์เพื่อสืบค้นรายการหนังสือ รวมทั้งขอ
ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดของนักเรียนเพื่อที่ครูจะได้ตรวจตราพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน
นอกจากนี้ ครูยังมีความสนใจที่จะร่วมมือกับบรรณารักษ์ให้มากขึ้นในการสนับสนุนงานที่ทำในชั้น
เรียนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรักการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม ในด้านความร่วมมือของครูกับบรรณารักษ์
วิชาชีพ ความร่วมมือระหว่างครูกับบรรณารักษ์วิชาชีพยังไม่เป็นทางการ บรรณารักษ์มีหน้าที่
สนับสนุน เตรียมหนังสือสำหรับใช้ในห้องเรียน เป็นผู้ช่วยในการจัดหาหนังสือตามที่ครูกำหนดให้
อ่าน และช่วยหาหนังสือในชั่วโมงการใช้ห้องสมุด ครูในบางระดับชั้นมีส่วนร่วมกับบรรณารักษ์
วิชาชีพค่อนข้างน้อยเนื่องจากไม่ได้พาเด็กไปห้องสมุดด้วยตัวเองด้วยข้อจำกัดเรื่องเวลา ขณะที่ครู
บางคนก็ต้องการร่วมงานใกล้ชิดกับบรรณารักษ์ให้มากขึ้นในการจัดกิจกรรมด้านการอ่านได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ และจัดหาทรัพยากรสารสนเทศได้อย่างเหมาะสมกับหลักสูตร และสามารถแนะนำ
หนังสือให้นักเรียนได้อย่างหลากหลาย ในขณะที่เดียวกันบรรณารักษ์ก็ต้องเป็นนักอ่านเช่นเดียวกัน

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับบทความของเวนเดอร์สตีท (Vandersteen. 2011:
Online) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า บรรณารักษ์สามารถร่วมมือกับครูในการส่งเสริมการอ่าน โดยผ่านกิจกรรม
ต่าง ๆ ได้แก่ โครงการอ่านภาคฤดูร้อน การเชิญชวนนักเขียนมาอ่านหนังสือหรือพูดคุยกับนักเรียน
บรรณารักษ์ยังสามารถร่วมมือกับครูสำรวจความต้องการหนังสือสำหรับเด็ก เช่น ประเภทของ
หนังสือที่นักเรียนควรอ่าน การมีกล่องสำหรับเสนอแนะรายชื่อหนังสือ ส่วน แมท (Matt. 1995: 14)
อธิบายว่า ครูและบรรณารักษ์ควรตระหนักถึงความสำคัญในการศึกษาว่าสิ่งใดที่อยู่ในความสนใจ
ของเด็กเพื่อจูงใจให้เด็กอ่าน และจัดหมวดหมู่หนังสือและอุปกรณ์ส่งเสริมการอ่านให้ตรงกับความ
สนใจของเด็ก จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดอยรอนและเดวีส์ (Doiron; & Davies. 1998:
Online) อธิบายว่า ความร่วมมือของครูและบรรณารักษ์ เป็นกุญแจสำคัญในการบูรณาการการสอนให้
บรรลุผล โดยครูเป็นผู้สอนการอ่าน วางแผน สอนตามหลักสูตรและตามความสามารถของเด็ก ส่วน
บรรณารักษ์ใช้ความเชี่ยวชาญด้านสื่อการอ่าน และบริการด้านการอ่าน เตรียมหนังสือ ความรู้และ
ทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนตามหลักสูตร นอกจากนี้ บรรณารักษ์ยังมีบทบาทสำคัญ
ในการสอนการใช้อินเทอร์เน็ต การสร้างเว็บไซต์เพื่อส่งเสริมการอ่าน โดยเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์
นักเขียน รวมทั้งบล็อกเกี่ยวกับหนังสือ เชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่ครูใช้อยู่ในห้องเรียนด้วย
กล่าวได้ว่า ครูที่มีประสบการณ์และวางแผนการเรียนการสอนร่วมกับบรรณารักษ์นำมาซึ่งการ
ส่งเสริมการอ่านและการรู้หนังสือ และพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่สำคัญคือ การเรียนรู้ตลอดชีวิต

สมาคมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนอเมริกันได้กำหนดบทบาทของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนที่มีต่อการอ่าน ดังนี้ (American Association of School Librarians. 2011: Online) บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนต้องเป็นผู้นำ เป็นต้นแบบ สอนทักษะและกลยุทธ์ในด้านต่างๆ ที่จะสนับสนุนให้เด็กเข้าถึงสิ่งพิมพ์และการอ่านออนไลน์ บรรณารักษ์ต้องร่วมมือกับครูประจำชั้น และผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านในการเลือกทรัพยากรสารสนเทศเพื่อสนับสนุนหลักสูตรการเรียนการสอน และการใช้แหล่งสารสนเทศของนักเรียนอย่างอิสระ รวมทั้งวางแผนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งในระดับชั้นเรียน กลุ่ม และรายบุคคลเพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือเชิงบูรณาการ นอกจากนี้ห้องเรียนและห้องสมุดยังสามารถร่วมมือกันในการทำวิจัยเพื่อสนับสนุนการสอน โดยการใช้การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ การอ่าน ภาษาอังกฤษ ศิลปะ และเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อขยายการเรียนรู้ของนักเรียน บรรณารักษ์ยังสามารถร่วมงานกับครูประจำชั้น นักวิชาการเฉพาะ และครูผู้สอนในโรงเรียนในการวางแผนการสอนการอ่าน พัฒนาความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน และส่งเสริมการเข้าถึงสื่อสารสนเทศในทุกรูปแบบอย่างเหมาะสม

3.5 ความร่วมมือระหว่างครูกับพ่อแม่และผู้ปกครอง

ผลการวิจัยพบว่า ครูประจำชั้นได้ส่งเสริมการอ่านของนักเรียน โดยร่วมมือพ่อแม่และผู้ปกครองด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การพูดคุยกับพ่อแม่เกี่ยวกับทักษะการรู้หนังสือ การยกตัวอย่างให้เห็นว่าพ่อแม่เข้าใจจะสนับสนุนการอ่านของลูกได้อย่างไรบ้าง เช่น การตั้งคำถามเพื่อให้เด็กคิดหาเหตุผล พ่อแม่ควรถามคำถามเกี่ยวกับหนังสือที่ลูกอ่าน เพื่อให้แน่ใจว่าลูกเข้าใจเรื่องที่อ่านได้เป็นอย่างดี พ่อแม่ควรอ่านหนังสือกับลูกและสนับสนุนให้ลูกได้อ่านหนังสือที่บ้านอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ ครูยังเชิญพ่อแม่มาร่วมกิจกรรมการอ่านในชั้นเรียน ตลอดจนแนะนำหนังสือที่จะช่วยกระตุ้นให้เด็กอ่าน

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัยรัตน์ ศรีวรเดชไพศาล (2550: บทคัดย่อ) พบว่า ผู้ปกครองที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านกับทางโรงเรียนมีพฤติกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแก่เด็กมากที่สุด โดยเฉพาะผู้ปกครองที่มีสถานะทางครอบครัวที่มั่นคง มีเวลาและระดับการศึกษาที่สูงกว่า อย่างไรก็ตามในปัจจุบันนี้พ่อแม่ผู้ปกครองมีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกับการศึกษาของเด็กมากขึ้น ครูและพ่อแม่เชื่อว่าการอ่านเป็นทักษะสำคัญสำหรับเด็กในการเรียนรู้เพื่อให้ได้ประสบความสำเร็จในด้านการศึกษา จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสมาคมนานาชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเยาวชน (National Association for Education of Young Children. 2009: Online) พบว่ามีกิจกรรมต่าง ๆ มากมายที่ครูและพ่อแม่ร่วมมือระหว่างกัน เช่น จัดการประชุมสัมมนาด้านการอ่าน โครงการพ่อแม่ช่วยสอนในชั้นเรียน กิจกรรมส่งเสริมการอ่านโดยชักจูงให้พ่อแม่มาอ่านหนังสือ เล่านิทานในห้องเรียน การอ่านหนังสือภาษาแม่ เป็นต้น ซึ่งถ้าทุกครอบครัวและทุกโรงเรียนกระตือรือร้นและร่วมมืออย่างจริงจัง ก็จะสามารถทำให้เด็ก ๆ ทุกคนกลายเป็นนักอ่านได้ และสอดคล้องกับ ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์ (2542: 56) ที่ชี้ให้เห็นว่าพ่อแม่ผู้ปกครองสามารถร่วมมือกับครูในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านได้ เช่น อ่านหนังสือที่ครูกำหนดให้เด็กอ่านเป็นหนังสือนอกเวลา แล้วหาโอกาสสนทนาถึงหนังสือนั้น ๆ กับเด็ก ๆ ซึ่งจะทำให้เด็กรู้สึก

สนุกสนานกับการอ่านหนังสือที่ครูมอบหมายให้อ่าน การรายงานผลการอ่านของเด็กให้ครูทราบเพื่อครูจะได้แก้ไขปรับปรุงหรือแนะนำหนังสือที่เหมาะสมกับเด็ก การที่พ่อแม่ผู้ปกครองไปพบครูประจำชั้นที่โรงเรียนเมื่อมีการประชุม หรือพบปะกับพ่อแม่ ผู้ปกครองคนอื่น ๆ เพื่อปรึกษาและเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน รวมทั้งการบริจาคหนังสือที่เหมาะสมกับเด็กให้กับทางโรงเรียนก็เป็นความร่วมมือระหว่างครูกับพ่อแม่อีกวิธีหนึ่งที่ได้

3.6 เจตคติเชิงบวกของครูที่มีต่อเทคโนโลยี

การวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์แสดงถึงเจตคติเชิงบวกของครูที่มีต่อเทคโนโลยี และเห็นว่าเทคโนโลยีในปัจจุบันมีบทบาทสำคัญต่อหลักสูตรและการเรียนการสอน เป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีปฏิสัมพันธ์ และมีส่วนช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยเทคโนโลยีดึงดูดความสนใจของเด็กและเชื่อมโยงไปสู่การอ่าน เช่น การอ่านข้อมูลการเล่นเกมส์ช่วยให้เด็กหันมาสนใจการอ่านเพิ่มขึ้น ผลการวิจัยยังพบว่าครูใช้คอมพิวเตอร์ในห้องเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนและพัฒนาการอ่าน ครูใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสอน การค้นคว้า การอ่านเรื่องบนอินเทอร์เน็ต การมอบหมายงาน และพบว่า เด็ก ๆ เองก็ชอบเทคโนโลยี นอกจากนี้เครื่องช่วยอ่านทางเทคโนโลยี เช่น ไอแพด หรือ คินดิล ก็ทำให้เด็กหันมาสนใจอยากอ่าน และยังสะดวกต่อการพกพาได้ด้วย นับว่าเป็นทางเลือกใหม่ในการสร้างนิสัยรักการอ่าน อย่างไรก็ตามเทคโนโลยีในปัจจุบันได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว และกระทบกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมทุกด้าน เช่นเดียวกับการอ่าน เครื่องมือด้านการอ่านจึงเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่เปลี่ยนรูปแบบการอ่านแบบเดิม ข้อมูลจากสัมภาษณ์ชี้ให้เห็นว่าเทคโนโลยีด้านการอ่านและการใช้เครื่องอ่านอิเล็กทรอนิกส์ เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ดึงดูดความสนใจของเด็กให้หันมาสนใจการอ่านเพิ่มมากขึ้นได้ นอกจากนี้ การศึกษาจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โฮลัม (Holum, 2011: Online) อธิบายว่า เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ซึ่งส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนนั้น ประกอบด้วย หนังสือเสียง หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ตำราออนไลน์ และโปรแกรมแนะนำการอ่านต่าง ๆ ในอินเทอร์เน็ต ข้อมูลจากการวิจัยชี้ให้เห็นว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นสิ่งที่ดึงดูดให้เด็กสนใจ การใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีผลเชิงบวกและช่วยให้เด็กเข้าใจเนื้อหาได้เร็วขึ้น นอกจากนี้โปรแกรมการส่งเสริมการอ่านต่าง ๆ ยังถูกนำมาใช้ในวิชาการรู้หนังสืออย่างหลากหลาย เด็กในปัจจุบันมีความสนใจในเทคโนโลยีทั้ง โทรศัพท์มือถือ ทีวีไอ อีเมลล์ เกมคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต ซึ่งสามารถเป็นแรงจูงใจในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยการใช้กิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การโฆษณาผ่านทีวีไอ โดยการให้นักเรียนหรือครูพูดถึงหนังสือที่ชอบอ่าน การถ่ายทอดออนไลน์เมื่อมีกิจกรรมพบนักเขียน การแสดงภาพถ่ายดิจิทัล และการพัฒนาเว็บไซต์ ในขณะเดียวกัน เด็กสามารถเข้าถึงหนังสือในรูปแบบดิจิทัลมีเดียทางอินเทอร์เน็ต ทำให้เด็กได้รับความเพลิดเพลิน นอกจากนี้เด็ก ๆ ยังสามารถเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการรักการอ่านผ่านอินเทอร์เน็ตด้วย เช่น การอ่านออนไลน์ การเขียนบทวิจารณ์หนังสือ การทำที่คั่นหนังสือ การแสดงหนังสือเกี่ยวกับเกมส์ การพูดคุยกับกลุ่มนักอ่าน และการเขียนอีเมลล์ถึงนักเขียน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การทำกิจกรรมเหล่านี้ โรงเรียนควรกำหนดนโยบาย และให้คำแนะนำแก่นักเรียน

3.7 การสร้างวัฒนธรรมการอ่าน

ผลการวิจัยพบว่า วิธีการต่าง ๆ ในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน การมีครูเป็นต้นแบบของนักอ่าน ปริมาณหนังสือที่หลากหลายที่เด็กเข้าถึงได้ การได้อ่านหนังสือทุกวัน กิจกรรมการแข่งขันด้านการอ่าน เช่น การออกแบบปกหนังสือ การอ่านในห้องเรียน การให้เวลาสำหรับอ่านเพื่อเป็นรางวัล การมีห้องสมุดที่ดี และการเชิญผู้ปกครองมาอ่านหนังสือภาษาอื่น ๆ แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนสร้างวัฒนธรรมการอ่านที่ดี ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งในการสร้างนิสัยรักการอ่านในเด็ก ทั้งนี้ในประเทศที่พัฒนาแล้วจะเป็นที่รับรู้กันว่า การอ่านเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน สำคัญและจำเป็นจนการอ่านกลายเป็นวัฒนธรรม ดังที่ ชนะใจ เดชวิทยาพร และคณะ (2552: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า ในประเทศที่พัฒนาแล้ว การอ่านเป็นกิจกรรมที่สอดแทรกอยู่ในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้คนในสังคม จนกล่าวได้ว่า การอ่านเป็นวัฒนธรรม แม้ว่าประชาชนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนไปแล้วก็ยังอ่านหนังสือเป็นกิจวัตร เช่น การอ่านหนังสือพิมพ์ การอ่านติดตามข่าวสารประจำวัน การอ่านในอินเทอร์เน็ต และการอ่านเอกสารต่าง ๆ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของจอห์นสันและออลสสัน (Johnson; & Olsson. 2009: Abstract) ซึ่งศึกษาการอ่านในบริบททางสังคมและวัฒนธรรม ระบุว่าวัฒนธรรมการอ่านเกิดจากการอ่านเป็นประจำทุกวันในชีวิตประจำวัน เด็กที่มีวัฒนธรรมการอ่านจากบ้านก็จะมีแนวปฏิบัติเช่นเดียวกับที่โรงเรียน เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2553: Online) กล่าวว่า การให้คำแนะนำด้านการอ่านพร้อม ๆ กับการรณรงค์ค่านิยมให้คนรักการอ่านเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะช่วยให้มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างวัฒนธรรมการอ่านและสร้างนักอ่านที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในขณะที่งานวิจัยของเทลลาและอากันเด (Tella; & Akande. 2007: Online) พบว่า การขาดวัฒนธรรมการอ่านเกิดจากการไม่มีนิสัยรักการอ่านของประชาชน ตลอดจนอุปสรรคด้านต่าง ๆ เช่น เวลาสำหรับอ่านที่ไม่เพียงพอ ไม่มีแหล่งอ่าน การเข้าไม่ถึงหนังสือ นอกจากนี้ แบริตต์ และดักลาส (Barrett; & Douglas. 2004: Online) ยังอธิบายว่า การสร้างวัฒนธรรมการอ่านในโรงเรียน สามารถทำได้โดยร่วมกันผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ เช่น การแนะนำหนังสือแบบปากต่อปาก การจับคู่การอ่าน การอ่านเป็นกลุ่ม การจัดป้ายแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เหตุการณ์นักเขียนมาเยี่ยม การอ่านกลอนและการเล่าเรื่อง การโฆษณาผ่านระบบพักหน้าจอคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่ายในโรงเรียนเกี่ยวกับการแนะนำหนังสือและกิจกรรมห้องสมุด อาสาสมัครนักอ่าน ตลอดจนการทำปฏิทินวางแผนการอ่านเพื่อสร้างประสบการณ์การอ่านและเจตคติในเชิงบวก เช่น วันหนังสือโลก วันกลอนนานาชาติ วันแลกเปลี่ยนหนังสือ การอ่านภาคฤดูร้อน เป็นต้น นอกจากนี้การสร้างวัฒนธรรมการอ่านในโรงเรียนยังทำได้โดยการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดึงดูดด้วยวิธีใหม่ ๆ การทำป้ายที่มีสีสันสดใส การพูดคุยกันเรื่องหนังสือ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา

1. ปัจจุบันห้องสมุดได้จัดบริการในระดับที่ดีมากอยู่แล้ว แต่ทั้งครูและผู้ปกครองต่างก็คาดหวังว่าห้องสมุดมีศักยภาพที่จะให้บริการที่ดียิ่งขึ้นไปอีก เพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้ทุกกลุ่ม ดังนั้นห้องสมุดโรงเรียนจึงควรดำเนินการเพิ่มเติม ดังนี้

- 1.1 การบริการยืม-คืน ผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งผู้ปกครองสามารถยืมหนังสือทางออนไลน์และให้นักเรียนนำกลับบ้านได้
- 1.2 จัดหาและบริการหนังสือที่ตรงกับที่ครูแนะนำสำหรับนักเรียนอย่างเพียงพอ
- 1.3 สร้างความร่วมมือกันอย่างเป็นทางการระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และบรรณารักษ์เพื่อพัฒนานิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กทั้งที่บ้านและโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- 1.4 จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเชิงรุกและเชิญชวนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในทุกระดับชั้น
- 1.5 บรรณารักษ์ร่วมมือกับครูในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่ตรงกับหลักสูตรในทุกวิชาและทุกระดับเพื่อสนับสนุนการอ่าน การเขียน และการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน
- 1.6 ควรใช้เครื่องอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ เช่น ไอแพด คินเดิล หนังสือเสียง และแท็บเล็ต (Tablet) เป็นต้น เพื่อดึงดูดให้นักเรียนที่มีทักษะด้านเทคโนโลยีหันมาสนใจการอ่านและสร้างนิสัยรักการอ่าน

2. โรงเรียนไทยควรนำเอาผลการวิจัยนี้ไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในด้านการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน เช่น สร้างความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน ส่งเสริมและเชิญชวนให้ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทด้านการอ่านในโรงเรียน ครูเสนอแนะหนังสือหรือวรรณกรรมให้นักเรียนอ่าน เชิญชวนบรรณารักษ์ที่มีความรู้ทางวิชาชีพในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ส่วนห้องสมุดควรจัดหาและบริการหนังสือที่ตรงกับที่ครูแนะนำให้อ่าน ตรงกับความสนใจและความต้องการของเด็ก และจัดหาหนังสือที่ดีมีอย่างคุณภาพและเพียงพอ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการวิจัยเชิงปริมาณด้านการอ่านของโรงเรียนนานาชาติทั้งระบบ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างนิสัยรักการอ่านของเด็กในระดับต่าง ๆ

บรรณานุกรม

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2533). การอ่าน สู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต. กรุงเทพฯ: กรมฯ.
- กรองแก้ว ฉายสภาวะธรรม. (2550?). พัฒนาเด็กเล็กด้วยการอ่าน. กรุงเทพฯ: ต้นธรรม
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). การศึกษาสภาพการอ่านของนักเรียนและการจัดกิจกรรมส่งเสริม
การอ่านในโรงเรียน. สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2553, จาก <http://www.thaiedresearch.org>
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2551, พฤษภาคม). ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ต้องอาศัยความร่วมมือ.
การศึกษาวรรณคดี. 7(334): 24-31.
- (2552). เมืองกรุง รักการอ่าน ต้นแบบวัฒนธรรมชาติ. สืบค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2552,
จาก <http://www.drdancando.com>
- ขนิษฐา เปรมพงษ์. (2550). การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการ
เรียนรู้ ของบุตรโรงเรียนเครือข่ายภาคนี้พระฤทธิของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพ.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- คณิตรา จันทวงศ์. (2549). พฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์ทิศา พฤกษานานนท์. (2543). การสร้างนิสัยรักการอ่านให้ลูก. สืบค้นเมื่อ 16 เมษายน 2554
จาก <http://www.doctor.or.th>
- จิตรลดา ไมตรีจิตต์. (2549). การศึกษานิสัยรักการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สำนักงานเขตบางพลัด. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ
- ชนะใจ เดชวิทยาพร และ คนอื่น ๆ. (2552). การศึกษานโยบายส่งเสริมการอ่านของไทย :
ศึกษาเปรียบเทียบกับต่างประเทศ. กรุงเทพฯ: สำนักงานอุทยานการเรียนรู้.
- ชัยภพ เสรีผล. (2550). การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนนานาชาติเซนต์สตีเฟนส์.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงพร พวงเพ็ชร. (2541). การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากครอบครัวของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม.
(บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ถาวร บุปผาวงศ์. (2546). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในจังหวัดสระบุรี. ปรินทิพนิพนธ์
ศศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทรงพันธ์ เจิมประยงค์. (2552). ใครอ่านอะไร อ่านทำไม อ่านแล้วได้อะไร. สืบค้นเมื่อ 29
กรกฎาคม 2553, จาก <http://www.onopen.com/songphan/09-03-17/4670>
- ธงชัย สมบูรณ์. (2552). โรงเรียนนานาชาติ: มุมมองของพหุวัฒนธรรมทาง. สืบค้นเมื่อ 10
พฤษภาคม 2553, จาก http://www.edu.ru.ac.th/aspfile/knowledge_research
- นพพร ชูเกียรติศิริชัย. (2552). ความรู้สำหรับขาย [Knowledge for sale] (2): โอ้ว่ากรุงเทพฯ
เมืองหนังสือของโลก. สืบค้นเมื่อ 18 พฤษภาคม 2552, จาก <http://www.pracathai.com>
- นฤมล เนียมหอม. ห้องเรียนที่ส่งเสริมการรู้หนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย. สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน
2554, จาก <http://www.nareumon.com>
- นิตยา แฝงสวัสดิ์. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการอ่านกับนิสัย
รักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ประถมศึกษา)
เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- บงกช สิงห์กุล. (2552). การอ่านและการเขียนให้อะไรกับชีวิต. สืบค้นเมื่อ 30 กรกฎาคม 2552,
จาก <http://www.bookandreading.com/>
- บันลือ พงกษะวัน. (2537). มิติใหม่ในการสอนอ่าน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- เบญจรงค์ บัณฑิตลัย. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียน
วัดนิมมานรดี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประเวศ วะสี. (2552ก). ขบวนการสื่อสารเพื่อเรียนรู้ ปัจจัยเปลี่ยนประเทศ. สืบค้นเมื่อ 21
พฤษภาคม 2552, จาก <http://www.bangkokbiznews.com>
- (2552ข). ประโยชน์ของการอ่าน. สืบค้นเมื่อ 24 กรกฎาคม 2552, จาก <http://www.love-books.co.cc>
- ปราณี รัตนัง. (2541). ตัวแปรคัดสรรที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีดา ปัญญาจันทร์; และ ชีวัน วิสาสะ. (2535). นิทานเล่าไปวาดไป กรุงเทพฯ: ปลาตะเพียน.
พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. (2546). กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- เพ็ญพันธ์ เพชรตร; และ นิตยา เปลื้องสุข. (2550). การพัฒนาคุณภาพของการรณรงค์ให้รักการ
อ่านในสถานศึกษา: ศักยภาพครูในการรณรงค์ให้รักการอ่านในสถานศึกษา.
บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มข. 25:1-3

- มณีรัตน์ สุขโชติรัตน์. (2537). *แนวทางการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แม่นมาส ขวลิขิต, คุณหญิง. (2542). *กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- แม่นมาส ขวลิขิต, คุณหญิง; และ สุจิตร์ สุภาพ. (2552). ทศวรรษแห่งการอ่านของประเทศ: 2 เมษายน วันรักการอ่าน. *วารสารห้องสมุด*. 53(2): 9-12.
- รื่นฤทัย สัจจพันธ์. (2545). *อ่านอย่างพินิจสาร วิจารณ์อย่างวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: เพื่อนดี.
- รุ่งฤดี ภูขมศรี. (2549, มกราคม-มิถุนายน). การอ่าน หัวใจของการเรียนรู้ตลอดชีวิต. *สารนิเทศ*. 13(1): 47-49.
- ว. วชิรเมธี. (2552). *ส่งเสริมให้สังคมไทยรักการอ่าน รักการเรียนรู้เพื่อพัฒนาชีวิต*. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2552, จาก <http://www.oknation.net/blog/booksoflove>
- วนิษา เรช. (2552). *เจาะลึกหนังสือเปลี่ยนชีวิต*. สืบค้นเมื่อ 24 กรกฎาคม 2552, จาก <http://thaihealth.or.th/node/9246>
- วิทยากร เชียงกุล. (2544). *คู่มือนักอ่านและใฝ่การเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- (2552). ประเทศที่ประชาชนไม่ชอบอ่านหนังสือไม่มีทางจะไปสู้ใครเขาได้. *บรรณศาสตร์มศว*. 2(ปีการศึกษา 2552): 1-7
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2552). *รูปแบบการส่งเสริมการอ่านนิสัยรักการอ่าน*. สืบค้นเมื่อ 24 กรกฎาคม 2552, จาก <http://www.onec.go.th/>
- สม สุจีรา. (2551). *เดอะท้อปซีเคร็ด*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ธรรมะ.
- สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย. (2552). *การตัดสินใจส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน*. สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2552, จาก <http://www.thailandreading.com/>
- สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย. (2552). *ทำไมต้องผลักดันการอ่านเป็นวาระแห่งชาติ (ตอนที่1)*. สืบค้นเมื่อ 16 พฤษภาคม 2552, จาก http://www.praphansarn.com/new/c_read/detail.asp?id=99
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *รูปแบบการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน*. สืบค้นเมื่อ 24 กรกฎาคม 2552 จาก <http://www.onec.go.th/publication/51036/full51036.pdf>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2548). *สรุปผลการสำรวจพฤติกรรมการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ. 2548*. กรุงเทพฯ: กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- สำนักงานอุทยานการเรียนรู้. (2552). *งานวิจัยกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้*. สืบค้นเมื่อ 24 กรกฎาคม 2552, จาก <http://www.tkpark.or.th>
- สิริกร มณีรินทร์. (2552). *การส่งเสริมการอ่าน*. สืบค้นเมื่อ 27 กรกฎาคม 2552, จาก <http://ednews.org/articles/reading-means.html>

- สุขุม เฉลยทรัพย์. (2552ก, 2 เมษายน). ชื่นรักการอ่านเกิดจากสำนึกของพ่อแม่. *เดลินิวส์*. หน้า 27.
- (2552ข, 3 พฤษภาคม). เมื่อ 'การอ่าน' เป็น (อีกหนึ่ง) วาระแห่งชาติ. *มติชน*. หน้า 5
- สุจิตรา จรจิตร. (2546). *ปัจจัยที่มีผลต่อการอ่านของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ภาคใต้ของประเทศไทย* ปรินญาณิพนธ์. ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2548). *เทคนิควิจัยด้านการอ่าน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- (2552). ความสำคัญของการอ่าน. ใน *เอกสารวิชาการอ่านภาษาไทย หน่วยที่ 1-8*. นนทบุรี: สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุพรรณิ วราทร. (2550). *ชวนเด็กไทยให้เป็นนักอ่าน (2)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานอุทยานการเรียนรู้.
- (2552). *โครงการวิจัยและพัฒนานักอ่านรุ่นเยาว์โรงเรียนประถมศึกษาในชนบท*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุพรรณิ วราทร; และ ชลธิชา สุทธินิรันดรกุล. (2549). *กิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับเยาวชนก่อนวัยรุ่น*. สืบค้นเมื่อ 13 กรกฎาคม 2553, จาก http://tkpark.or.th/tk/stories/Knowledge_Square/01Article_and_Research_Corner/01Research_TK/01/Research/Research_wm
- สุวิมล ชนะผลเลิศ. (2551, มกราคม-มิถุนายน). การศึกษาชั้นพื้นฐานกับห้องสมุดโรงเรียน. *วารสารห้องสมุด*. 52(1): 23-30.
- หทัยรัตน์ ศรีวรรณไพศาล. (2550). *พฤติกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (ประชากรศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา ประดิษฐ์. (2550). *ชวนเด็กไทยให้เป็นนักอ่าน (1)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานอุทยานการเรียนรู้.
- อรุณี วิริยจิตรา. (2552). *หนังสือกับอุปนิสัยรักการอ่าน*. สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2552, จาก http://www.ffc.or.th/ffc_scoop/2551/scoop_2551_10_27.php
- อันทิกา วงษ์จำปา. (2549). *การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน / นิสัยรักการอ่าน*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อาทิตยา เผ่าพงษ์คล้าย. (2553). *นิสัยรักการอ่าน สภาพแวดล้อมทางการอ่านที่โรงเรียนและที่บ้านของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาริตสังกัตมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อารี สันหนวี. (2553). *หนูนพ่แม่ ครู บั้นเด็กเป็นนักอ่าน*. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2553, จาก <http://www.library.icamtalk.com/DbarticleNews/show.php3?Category=&No=186>

- Aiex, Nola Kortner. (1993). *Bibliotherapy*. ERIC Clearinghouse on Reading English and Communication. Retrieved July 13, 2009, from <http://indiana.edu/~reading/ieo/gigests/d82.html>
- American Association of School Libraries. (2011). *Position Statement on the School Librarian's Role in Reading*. Retrieved April 15, 2011 from: <http://ala.org/ala/mgrps/divs/aasl/aaslissues/positionstatements/roleinreading.cfm>
- Artley, A. Sterl. (1972). Reading Instruction and Cognitive Development. *Elementary School Journal*. 72(4): 203-211.
- Austin, Michelle; & Casselden, Bidy. (2010). A Survey into the Reading Attitudes and Personal Reading Habits of Year 2 Children. *The School Librarian*. 58(3): 133-135.
- Bloom, Wendy; Tony Martin; Mick Waters. (1998). *Managing to Read: A Whole School Approach to Reading*. London: Glasgow.
- Browning, Andrea. (2006). *Reading to Young Children Improves Language and Cognitive Development*. Retrieved July 13, 2010, from http://www.eurekaalert.org/pub_releases/2006-07/sfri-rtv070706.php.
- California Department of Education. (2007). *Reading/Language Arts Framework for California Public Schools*. Retrieved July 13, 2010, from <http://cde.ca.gov/ci/cr/cf/documents/rlafw.pdf>
- Clark, Christina; & Foster, Amelia. (2005) *Children's and Young People's Reading habits and Preferences: the Who, What, Why, Where and When*. Retrieved April 14, 2011, from: http://www.literacytrust.org.uk/assets/000/0577/Reading_Connects_Survey_2005.p
- Cohen, Tsivia. (2010). *Entering the World of A Book Together: The Early Years*. Retrieved July 13, 2010, from http://www.chicagochildrensmuseum.org/learn_books.html
- Colorado, Colorin. (2009). *Tips for Developing Good Reading Habits at Home*. Retrieved June 4, 2009, from <http://www.colorincolorado.org/article/19515>
- Cook with Books*. (2010). Retrieved July 13, 2010, from <http://www.kids-cooking-activities.comcook-with-books.html>
- Cullingford, Cedric. (2001). *How Children Learn to Read and How to Help Them*. London: Kogan.

- Davis, Lisa. (2009). *Power of Reading*. Retrieved August, 29 2009, from <http://www.the-readingtab.com/pdfs/power-of-reading.pdf>
- Doiron, Ray; & Davies, Judy. (1998). *Partners in Learning Students, Teachers, and the School Library*. London: Libraries Unlimited.
- Garcia, N. (2007). *A Study of Teacher Solicitations and Student Responses during Read-Aloud with Kindergarten, First Grade, and Second Grade Students*. Dissertation Texas: Texas A&M University. Retrieved August 25, 2007, from <http://proquest.com/pqdweb?did=1436374931&Fmt=7&clientId=61839&RQT=309&VName=PQD&cfc1>
- Goodman, Kenneth S. (1985). *What's Whole in Whole Language*. Portsmouth: Heinemann.
- Hall, Christine; & Martin, Coles. (1999). *Children Reading's Choices*. London: Rutledge.
- Holum, Ann. (2011). *Critical Issue:Using Technology to Enhance Literacy Instruction*. Retrieved April 16, 2011, from <http://ncrel.org/sdrs/areas/issues/content/contareas/reading/li300.htm>
- Hurst, Jan; & Hubberstey, Sue. (2001). *Working with the Professionals to Get the Best for Your Child*. London: Marshall.
- Jennings, Paul. (2003). *The Reading Bug and How You Can Help Your Child to Catch It*. London: Penguin.
- Jonsson, Anna; & Josefina, Olsson. (2007). *Reading Culture and Literacy in Uganda the Case of the Children's Reading Tent*. Retrieved July 13, 2010, from <http://bada.hb.se/bitstream/2320/3405/1/08-7.pdf>
- Kingard, Jan. (2009). *Learn to Read*. Retrieved August, 29, 2009, from <http://www.lovereadings4kids.co.uk/genre/fir/Learn-to-Read.html>
- Knipper K. (2007). *Influences on Elementary Education Teacher Candidates' Current Reading Attitudes and Personal Reading Practices*. Dissertation Ed.D. South Dakota: University of South Dakota. Retrieved August 25, 2007, from <http://proquest.umi.com/pqdweb?did=1500055951&Fmt=7&clientId=61839&RQT=309&VName=PQD>
- Krashen, Stephen D. (2004). *The Power of Reading: Insights from the Research*. Westport: Libraries Unlimited.
- Krolak, Lisa. (2005). *The Role of Libraries in the Creation of Literate Environment*. Retrieved July 13, 2010, from http://portal.unesco.org/...en/...11315413281Krolak_L./Krolak_L.doc

- Matt, Berman. (1995). *What else Should I Read?: Guiding Kids to Good Books*. Colorado: Libraries Unlimited.
- McKool, Sharon S. (2007). *Factors that Influence the Decision to Read: an Investigation of fifth Grade Students' Out-of-School Reading Habits* Reading Improvement. Retrieved July 13, 2010, from http://findarticles.com/p/articles/mi_hb6516/is_3_44/ai_n29383538/pg_2/?tag=content;col1
- Majid, Shaheen; & Venus, Tan. (2007). Understanding the Reading Habits of Children in Singapore. *Journal of Education Media & Library Science*. 45 (2): 187-189
Retrieved March 2, 2010, from <http://research.dils.tku.edu.tw/joemls/45/45-2/187-198.pdf>
- Maynard, Sally; Mackay, Sophie; & Smyth, Fiona. (2011). *A Survey of Young People's Reading In England: Borrowing and Choosing Books*. Retrieved April 16, 2011, from <http://lis.sagepub.com/content/40/4/239/abstract>
- Miller, Cathy Puett. (2009). *Guided Reading at Home, a Two Part Series*. Retrieved July 24, 2009, from <http://www.thereadingtub.com>
- Ministry of Education Singapore. (2010). Singapore's Performances in the Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS 2006). Retrieved July 13, 2010, from <http://www.moe.gov.sg/media/press/2007/pr20071129.htm>
- Morrow, Lence. (2010). *Reading an Escape of Reality*. Retrieved July 31, 2010, from <http://www.megaessays.com/viewpaper/14011.html>
- The National Curriculum*. (1993). London: Department of Education. United Kingdom
- National Literacy Trust. (2009a). *Reading for Life*. Retrieved August 24 2009, from http://www.literacytrust.org.uk/research/Reading_Champions_survey.pdf
- (2009b). *Young People and Reading*. Retrieved August 24, 2009, from <http://www.readingforlife.org.uk/26/>
- National Association for the Education of Young Children. (2009). *Learning to Read and Write English*. Retrieved June 9, 2009, from <http://208.118.117.216/about/positions/pdf/WWSSLearningToReadAndWriteEnglish>.
- Ogunrombi, S.A.; & Gboyega, Adio. (1995). Factors Affecting the Reading Habits of Secondary School Students. *Library Review*. 44(4): 50-57
- Osborn, Alex F. (1979). *Applied Imagination*. New York: Scribner.
- Programme for International Standard Assessment*. (2006). Retrieved June 9, 2009, from <http://www.oecd.org/dataoecd/15/13/39725224.pdf>

- Ralenala, Molefe. (2008). *The Value of Reading*. Retrieved August 1, 2010, from <http://www.theteacher.co.za/article/the-value-of-reading>
- Reading Is Fundamental. (2009). *Reading to Your Children*. Retrieved August 25, 2007, from <http://www.rif.org/parents/articles/ReadingAloud.aspx>
- Reuter, K. (2007). *Children Selecting Books in a Library Extending Models of Information Behavior to a Recreational Setting*. Maryland: University of Maryland. Retrieved August 5, 2007, from <http://proquest.umi.com/pqdweb?did=1328054991&Fmt=7&clientId=61839&RQT=309&VName=PQD>
- Rogers, Kathleen. (2008). *Selecting Books for Your Child: Finding 'Just Right' Books*. Retrieved July 13, 2008, from <http://www.readingrockets.org/articles/28279>
- Shaw, Deborah. (2007). *Home Literacy Activities as Means of Parental Support for Children's Reading Development*. Retrieved July 2, 2009, from <http://gradworks.umi.com/NR/36/NR/36/NR36126.html>
- Sheppard, Holly. *Create Motivated, Energetic Readers with a Family Reading Plan*. Retrieved April 15, 2011, from <http://www.inarkansas.com/article/family/23091/create-motivated-energetic-readers-with-a-family-reading-plan>
- Singapore Government. (2008). *Singapore's Performance in the Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS)*. Retrieved July 13, 2008 from http://www.getforme.sinGapore.com/previous2007/291107_singapore
- Skeldon, Paul. (2011) *New Reading Technology Lets Parents Tell Stories to their Children Across the World*. Retrieved 16, April 2011, from <http://internetretailing.net/2011/03/reading-technology-lets-parents-tell-stories-to-their-children-from-across-the-world/>
- Stewart, Paulette; & Williams, Mavis. (2010). *Learn to Read-Read to Learn @Your Library: Public and School Library Partnership*. Retrieved 16, April 2011 from <http://ifla.org/files/hq/papers/ifla76/108-stewart-en.pdf>
- Taylor, Barbara. (1990). *Time Spent Reading and Reading Growth*. Retrieved May, 25, 2009, from <http://www.coe.iup.edu/grbieger/Classes/LTCY698/Readings/Lonya.pdf>
- Tella, Adenyinka; & Akande, Samson. (2007, August). Children Reading Habits and Availability of Books in Botswana Primary Schools: Implications for Achieving Quality Education. *The Reading Matrix*. 7(2): 117-142. Retrieved July 13, 2008, from <http://www.readingmatrix.com/articles/adeyinka/article.pdf>

- Thomson, Patience. (2009). *101 Ways to Get Your Child to Read*. London: Barrington Stoke.
- Tiemensma, Leone. (2009). *The Literacy Environment in Support of Voluntary Reading: A Case Study in Gauteng East and the Highveld Ridge Area*. Retrieved July 28, 2010, from <http://uir.unisa.ac.za/bitstream/10500/1738/1/dissertation.pdf>
- UNESCO. (2009). *UNESCO's Books, Reading and Cultural Industries Programmes*. Retrieved May 25, 2009, from <http://portal.unesco.org/en/ev.php.html>
- Vendersteen, Julius. *The Librarian's Role in Activities to Promote Reading With School Teacher*. Retrieved April 15, 2011, from http://www.ehow.com/info_7925339_librarians-promote-reading-school-teachers.html
- Walker-Gleaves, Caroline. (2010). *New Technology Can Help Reading*. Retrieved April 16, 2011, from <http://www.vaticanradio.org/English/articolo.asp?c=467423>
- Wheldall, K.; & J. Entwistle. (1988). Back in the USSR: The Effect of Teacher Modeling of Silent Reading on Pupils' Reading Behaviour in the Primary School Classroom. *Educational Psychology*. 8(1&2) 51-56. Retrieved July 31, 2010, from <http://www.informaworld.com/smpp/content~db=all~content=a757642651~tab=citati>
- Williams, Sara; & Lewis, Tanya. (2004). *Helping Your Children to Read in the Early Years*. London. Libraries Unlimited.

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์ภาษาอังกฤษ

Student Interview Questions

Title

Factors Contributing to the Development of Reading Habits of the Students in Bangkok Patana School.

Section 1: Personal Information:

1.1 Name- Surname: .....

1.2 Year.....

1.3 Age.....

1.4 Interview

1.5 Date..... Time.....

1.6 Researcher Observation.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Section 2: Interview Questions:

1. You have been chosen by your teacher as a good reader. Can you tell me what you read?

1.1 In addition to textbooks, what kind of book do you read?

1.2 Please give me an example of the books you enjoy the most and tell me why you enjoy it.

1.3 Do you also read periodicals for children or newspapers? If you do, please give some titles as examples.

1.4 What do you read from the Internet? If you do, can you please comment on the differences you find from reading print and reading from the Internet?

2. Do you usually choose books by yourself or someone such as your parents, teachers or librarians choose them for you.

2.1 If you do, how do you choose what books you will read?

2.2 If someone chooses the books for you, do you enjoy reading them?

Please give reasons to support your answers.

2.3 Do you use any technology such as the library catalog system and the Internet to help you search and select books?

2.4 Do you borrow books from the library or do you have your own books?

2.5 How do you obtain the titles you want to read?

2.6 Do you own any books? If you do, how did you get them?

3. Can you remember at what age you started to enjoy reading?
How did you develop your reading habit?

4. Does anyone in your family play a role in developing your reading habit or support your reading?

4.1 If yes, what does she/he do to help you to become a reader?

5. Do you think if your teachers or school play any role in helping you to become a reader?

5.1 If yes, please tell me what they do to support or promote your reading?

5.2 If no, what would you like them to do?

6. Do the librarians or the library services play any role in helping you to develop your reading skill?

6.1 If yes, please tell me what they do to develop your reading skill?

6.2 If no, what would you like them to do?

7. What reading promotion activities your school or the library offer to students?

7.1 What kind of activities do you enjoy the most?

7.2 Have you been involved in any of these activities?

7.3 If yes, what is your role in it?

7.4 Do you think these activities help you to develop your reading skill?

8. Does your participation in other school activities such as music and sports take away your time for reading?

8.1 If yes, please give reasons to support your answer.

8.2 If no, please give reasons to support your answer.

9. Do you think if such entertainment as television, video games, Internet communication and cell phone usage affect your reading (make you read less)?

9.1 How do you set aside time for reading?

10. How do you manage your time for reading between textbooks and books for pleasure?

10.1 Approximately how many books do you voluntarily read in a month?

11. Do you think whether reading for pleasure is good or bad for you studies or school work?

12. What kind of environment do you like to read in? Do you think a particular type of environment is important to promote your reading habit?

13. Do you have friends, parents or teachers who share your reading interest or taste, for example reading the same books or similar type of books? If so, how do you share ideas or opinions about the books you read with them?

14. How do you encourage your friends who do not like to read to become interested in reading? What techniques can you think of to stimulate their interest in books and reading?

Teachers Interview Questions

Title

Factors Contributing to the Development of Reading Habits of the Students in Bangkok Patana School.

Section 1: Personal Information:

- 1.1 Name-Surname.....
- 1.2 Position.....
- 1.3 Educational Degree.....
- 1.4 Teaching Experiences.....Years
- 1.5 Contact Number.....
- 1.6 Interview Date.....Time.....
- 1.7 Research Observation.....

Section 2: Interview Questions:

1. What are your criteria for selecting a student for my research interview?
2. In your opinion, what are the characteristics of students who have good reading habit?
3. In your view, what are the main factors that contribute to developing good reading habits in students?
4. Could you tell from your experience what is the most important factor or strategy that will effectively help motivate life-long reading habit of students?
5. What could be some factors which hinder the development of student reading habits?

6. What is the role of Bangkok Patana School in the development of student reading skills or habits?
7. Could you please explain your role in developing and fostering student reading skills or habits?
8. Could you please describe the process or strategies you use to motivate students to take interest in reading and to develop reading skills and/or reading habits?
9. Technology such as Internet, cell phone, television, games and other entertainment play an important role in the present society. Do you think if such technology has any influence on reading? How? Do you take advantage of technology in promoting reading of your students?
10. Do you think if school activities such as music and sports activities have positive or negative impacts on reading? Please give reasons to support your answers.
11. In your view, to what extent Bangkok Patana School Library has played its role in supporting teaching and learning? If so, in what way?
12. Please describe your view on the role of Bangkok Patana School Library in promoting student reading habits?
13. Do you work with the librarians to foster student reading development? If so, could you please describe some cooperative activities? If you have not yet done that, would you like to explain why?
14. Do you work with parents in promoting student reading habits? If so could you please explain how? If not, have you planned to work with them? Could you please suggest the activities that teachers and parents could work together to promote reading for students?
15. Please share your country's experience about what and how family, school and society do to promote reading and develop a reading culture?

Parents Interview Questions

Title

Factors Contributing to the Development of Reading Habits of the Students in Bangkok Patana School.

Section 1: Personal Information:

- 1.1 Name-Surname.....
- 1.2 Occupation.....
- 1.3 Education Degree.....
- 1.4 Children's name .....
- 1.5 Contact Number.....
- 1.6 Interview Date..... Time.....
- 1.7 Research Observation .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

Section 2: Interview Questions:

1. .... (Student's name) has been chosen from class teacher as a good reader. Could you please explain how and when his/her reading habit was developed? What are the factors that contribute to his/her love of reading?

2. Could you please share your view on the importance of children's reading habit?

3. Does your family play any role in developing the reading habit of your child? Please give reasons to support your answer. Who in the family has the most influence on the development of your child's reading habit? How?

4. Could you please tell me about your child's reading behavior when he/she stays at home?

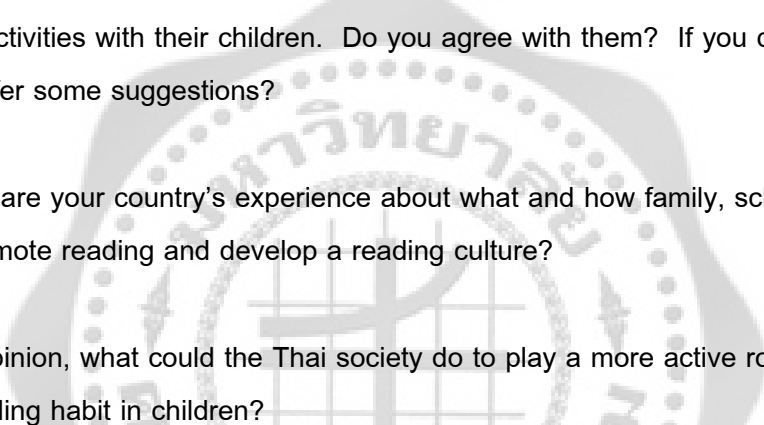
4.1..... How does he/she manage his/her time between doing homework, reading textbooks and reading for pleasure or between reading and doing other activities such as watching TV, using computer or joining family activities?

4.2 ..... How does he/she manage his/her time between doing homework, reading textbooks and reading for pleasure or between reading and doing other activities such as watching TV, using computer or joining family activities?

4.3 Do you help manage his/ her time or he/she can manage time by himself/herself?

4.4 ..... What kind of books does he/she enjoy? How much does he/she read?

5. In choosing books to read, does.....choose his/her own books or do you choose for him/her? Does anyone at school such as teacher and librarian recommend the titles for him/her?
6. How does .....acquire books for reading? (e.g. Does he/she borrow them from the library? Does he/she borrow them from friends? Does he/she buy books? Do you buy books for him/her?)
7. In your opinion, what is the role of Bangkok Patana School in the development of student reading skills or habits, especially in the case of your child?
8. What is your view about Bangkok Patana library? To what extent Bangkok Patana School Library has played its role in promoting student's reading habit? In what way?
9. Do you work with teachers or librarians to promote and develop reading habit of .....? If so, could you please describe your cooperation with them? Do you have any opportunity to participate in school reading activities such as reading workshop, parent's meeting, book fair or author's visit in school?

10. Technology such as Internet, cell phone, television, games and other entertainment play an important role in the present society. Do you think if such technology has any influence on reading? Do you or any family member take advantage of technology in reading such as purchasing books online, using recommended book lists from the Internet or linking television programs or movies to books?
  11. Do you think if school activities such as music and sports have affected your child's reading? If so, how do you solve the problem?
  12. Parents who have work responsibilities usually complain that they do not have to do reading activities with their children. Do you agree with them? If you don't, could you please offer some suggestions?
  13. Please share your country's experience about what and how family, school, and society do to promote reading and develop a reading culture?
  14. In your opinion, what could the Thai society do to play a more active role in promoting good reading habit in children?
-

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์ภาษาไทย

แบบสัมภาษณ์นักเรียน

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา

ตอนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....
- 1.2 ระดับชั้น.....
- 1.3 อายุ.....ปี
- 1.4 วันที่สัมภาษณ์.....เวลา.....
- 1.5 ข้อสังเกตของผู้วิจัย.....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

ตอนที่ 2 แนวคำถามสัมภาษณ์

1. นักเรียนได้รับเลือกจากคุณครูว่าเป็นนักอ่านคนหนึ่ง ช่วยเล่าให้ฟังหน่อยได้ไหมว่าอ่านอะไรบ้าง
- 1.1 ถ้านักเรียนอ่านหนังสือ อ่านหนังสือประเภทใดบ้าง นอกจากหนังสือเรียน
- 1.2 ช่วยยกตัวอย่างหนังสือที่อ่านแล้วรู้สึกชอบมากที่สุดเรื่องหนึ่งได้ไหม และทำไมถึงชอบหนังสือเรื่องนั้น
- 1.3 นอกจากหนังสือแล้ว นักเรียนอ่านสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ด้วยหรือไม่ เช่น วารสารสำหรับเด็ก หรือหนังสือพิมพ์ ถ้าอ่านช่วยยกตัวอย่างด้วยว่าอ่านอะไรบ้าง
- 1.4 นักเรียนอ่านอะไรบ้างจากอินเทอร์เน็ต ถ้าอ่านช่วยเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างระหว่างการอ่านสิ่งพิมพ์กับสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ไหม
2. นักเรียนเลือกอ่านหนังสือด้วยตนเอง หรืออ่านตามคำแนะนำของผู้อื่น เช่น คุณพ่อคุณแม่ คุณครู หรือบรรณารักษ์
- 2.1 ถ้าเลือกอ่านหนังสือด้วยตนเอง นักเรียนมีวิธีเลือกหนังสืออย่างไร
- 2.2 ถ้าอ่านตามคำแนะนำของผู้อื่น นักเรียนชอบหนังสือเหล่านั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 2.3 นักเรียนใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องช่วยในการค้นและเลือกหนังสืออ่านใหม่ เช่น โอแพ็กในห้องสมุด อินเทอร์เน็ต

2.4 นักเรียนได้หนังสืออ่านจากที่ใดบ้าง มีหนังสือที่เป็นสมบัติส่วนตัวหรือเปล่า ถ้ามี ได้หนังสือเหล่านี้มาอย่างไร

3. นักเรียนพอจะจำได้ไหมว่าเริ่มต้นชอบอ่านหนังสือเมื่อไหร่ นิสยชอบอ่านหนังสือเกิดขึ้นได้อย่างไร
4. สมาชิกในครอบครัวมีบทบาทต่อการเป็นนักอ่านของนักเรียนหรือไม่ อย่างไร
5. ครูและโรงเรียนมีบทบาทต่อการเป็นนักอ่านของนักเรียนหรือไม่ อย่างไร
6. บรรณารักษ์และห้องสมุดมีบทบาทต่อการเป็นนักอ่านของนักเรียนหรือไม่ อย่างไร
7. กิจกรรมเกี่ยวกับการอ่านที่โรงเรียนหรือห้องสมุดจัดมีอะไรบ้าง นักเรียนชอบกิจกรรมอะไรมากที่สุด นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเหล่านั้นหรือไม่ อย่างไร นักเรียนคิดว่ากิจกรรมเหล่านี้มีส่วนช่วยพัฒนาการอ่านของนักเรียนหรือไม่ อย่างไร
8. นอกจากกิจกรรมการอ่านแล้ว โรงเรียนมีกิจกรรมอื่น ๆ เช่น กีฬา ดนตรี กิจกรรมเหล่านี้ทำให้นักเรียนอ่านน้อยลงไหม เพราะเหตุใด
9. สิ่งบันเทิงอื่น ๆ เช่น โทรทัศน์ วิดีโอเกมส์ การสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต และการพูดโทรศัพท์มือถือ ทำให้นักเรียนอ่านน้อยลงไหม นักเรียนจัดสรรเวลาอย่างไรเพื่อให้มีเวลาสำหรับการอ่าน
10. นักเรียนแบ่งเวลาอย่างไรระหว่างการอ่านหนังสือเรียนกับการอ่านเพื่อความบันเทิงหรือความเพลิดเพลินใจ พอจะประมาณได้ไหมว่าหนังสือที่นักเรียนเลือกอ่านเองด้วยความสมัครใจมีจำนวนกี่เล่มใน 1 เดือน
11. นักเรียนคิดว่าการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินมีผลดีหรือผลเสียกับการเรียนอย่างไร
12. ขอให้นักเรียนช่วยพูดถึงสภาพหรือบรรยากาศในการอ่านที่นักเรียนมีสุขหรือความพอใจ
13. นักเรียนมีเพื่อน ครู หรือผู้ปกครองที่มีความสนใจในการอ่าน หรือรสนิยมในการอ่านเหมือนกันหรือไม่ เช่น อ่านหนังสือเรื่องเดียวกัน หรือประเภทเดียวกัน ถ้ามี นักเรียนได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับหนังสือกับผู้นั้นหรือไม่
14. ถ้ามีเพื่อน ๆ ที่ไม่ใช่ผู้อ่าน แล้วนักเรียนอยากให้เพื่อนเป็นนักอ่าน จะพูดชักชวนเพื่อน ๆ อย่างไร

แบบสัมภาษณ์ครู

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา

ตอนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 ชื่อ-สกุลผู้ให้สัมภาษณ์.....
- 1.2 ตำแหน่ง.....
- 1.3 ระดับการศึกษา.....
- 1.4 ประสบการณ์ในการสอน.....ปี
- 1.5 หมายเลขโทรศัพท์.....
- 1.6 วันที่สัมภาษณ์..... เวลา.....
- 1.7 ข้อสังเกตของผู้วิจัย.....

ตอนที่ 2 แนวคำถามสัมภาษณ์

1. ในการคัดเลือกนักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านเพื่อให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์นั้น ท่านมีเกณฑ์ในการคัดเลือกอย่างไร
2. ในความคิดเห็นของท่าน นักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านมีคุณลักษณะอย่างไร
3. ท่านคิดว่า โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว มีปัจจัยสำคัญอะไรบ้างที่ช่วยพัฒนานิสัยรักการอ่านของนักเรียน
4. จากประสบการณ์ของท่าน ท่านคิดว่าปัจจัยใดสำคัญที่สุดในการส่งเสริมการอ่านที่ได้ผลเพื่อให้เด็กนักเรียนมีนิสัยรักการอ่านติดตัวไปตลอดชีวิต
5. มีปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนานิสัยรักการอ่านของนักเรียน
6. โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนามีบทบาทอย่างไรบ้างในการสร้างทักษะในการอ่าน และ/หรือ การพัฒนานิสัยรักการอ่านของนักเรียน

7. โปรดอธิบายบทบาทของท่านในการสร้างทักษะการอ่าน และ/หรือ การพัฒนานิสัยรักการอ่านของนักเรียน
8. โปรดอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการ หรือกลวิธีที่ท่านใช้ในการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการอ่าน การสร้างทักษะการอ่าน และ/หรือ การพัฒนานิสัยรักการอ่านของนักเรียน
9. ในยุคที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในสังคมปัจจุบัน เช่น อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ โทรทัศน์ เกมส์ และสิ่งบันเทิงอื่นๆ ท่านคิดว่า สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการอ่านอย่างไร ท่านใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมการอ่านบ้างหรือไม่ อย่างไร เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หนังสือเสียง การอ่านผ่านอินเทอร์เน็ต เป็นต้น
10. ท่านคิดว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น กีฬา ดนตรี และอื่นๆ มีผลกระทบด้านบวกหรือด้านลบต่อการอ่าน โปรดอธิบายเหตุผลประกอบคำตอบของท่าน
11. ท่านคิดว่าห้องสมุดโรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา มีบทบาทในการสนับสนุนการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใด ในด้านใดบ้าง
12. โปรดอธิบายถึงบทบาทของห้องสมุดโรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนาในการส่งเสริมการอ่านของนักเรียน
13. ท่านร่วมมือกับบรรณารักษ์ในการส่งเสริมการอ่านของนักเรียนหรือไม่ ถ้าท่านมีความร่วมมือ โปรดอธิบายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำร่วมกัน ถ้าท่านยังไม่เคยมีความร่วมมือ กรุณาอธิบายเหตุผลด้วย
14. ท่านมีความร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียนบ้างหรือไม่ในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ถ้ามี ช่วยอธิบายถึงความร่วมมือด้วย ถ้าไม่มี ท่านคิดว่าควรจะมีหรือไม่ ในกิจกรรมใดบ้าง
15. ช่วยเล่าให้ฟังหน่อยได้ไหมว่า ในประเทศของท่าน บ้าน โรงเรียน และสังคม มีกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการอ่านอย่างไรบ้างจนนำไปสู่วัฒนธรรมการอ่าน

แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา

ตอนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 ชื่อ-สกุลผู้ให้สัมภาษณ์.....
- 1.2 อาชีพ.....
- 1.3 ระดับการศึกษา.....
- 1.4 จำนวนบุตร .....คน
- 1.5 หมายเลขโทรศัพท์.....
- 1.6 วันที่สัมภาษณ์..... เวลา.....
- 1.7 ข้อสังเกตของผู้วิจัย.....

ตอนที่ 2 แนวคำถามสัมภาษณ์

1. ....(ระบุชื่อนักเรียน) ได้รับเลือกจากครูประจำชั้นว่าเป็นเด็กที่มีนิสัยรักการอ่าน ขอให้ท่านช่วยเล่าให้ฟังหน่อยว่า นิสัยรักการอ่านของ..... เกิดขึ้นได้อย่างไร เมื่อไหร่ มีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้..... เป็นเด็กรักการอ่าน
2. ท่านคิดว่านิสัยรักการอ่านของเด็กสำคัญอย่างไร
3. ครอบครัวของท่านมีบทบาทต่อการเป็นนักอ่านของ ..... หรือไม่ อย่างไร สมาชิกคนใดมีอิทธิพลในการพัฒนานิสัยรักการอ่านของ ..... บ้าง อย่างไร
4. ขอให้ท่านช่วยเล่าเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่านของ..... เมื่ออยู่ที่บ้าน
  - 4.1 .....จัดสรรเวลาอย่างไรระหว่างการทำการบ้าน การอ่านหนังสือเรียนกับการอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน หรือ ระหว่างการอ่านกับการทำกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การดูโทรทัศน์ การใช้คอมพิวเตอร์ หรือกิจกรรมครอบครัว

4.2 ท่านมีส่วนในการจัดสรรเวลาหรือไม่ หรือ .....สามารถจัดสรรเวลาได้เอง

4.3 ..... ชอบอ่านหนังสือประเภทไหน อ่านมากน้อยแค่ไหน

5. ในการเลือกหนังสือ .....เลือกหนังสือด้วยตนเอง หรือว่าท่านเป็นผู้เลือกให้ หรือมีผู้แนะนำหนังสือที่เด็กควรอ่าน เช่น ครู หรือบรรณารักษ์
6. ในการหาหนังสืออ่านนั้น ..... ได้หนังสือมาอย่างไร (เช่น ยืมจากห้องสมุด ยืมจากเพื่อน ชื้อหนังสืออ่านเอง ผู้ปกครองซื้อให้)
7. ท่านคิดว่า โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา มีบทบาทอย่างไรบ้างในการพัฒนานิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรของท่าน
8. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา ห้องสมุดมีบทบาทในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียนมากน้อยแค่ไหน ในทางใดบ้าง
9. ท่านร่วมมือกับครูหรือบรรณารักษ์หรือไม่ อย่างไร ในการส่งเสริมทักษะการอ่าน และพัฒนานิสัยรักการอ่านของ..... ท่านมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามที่โรงเรียนได้จัดขึ้นบ้างหรือไม่ ในโอกาสใดบ้าง (เช่น งานสัมมนาด้านการอ่าน การประชุมผู้ปกครอง งานออกร้านหนังสือ หรือ เมื่อโรงเรียนเชิญนักเขียนมาทำกิจกรรมในโรงเรียน)
10. ในยุคที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในสังคม เช่น อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ โทรทัศน์ เกมส์ และสิ่งบันเทิงอื่นๆ ท่านคิดว่า สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็กอย่างไร ท่านและสมาชิกในครอบครัวใช้เทคโนโลยีเหล่านี้เชื่อมโยงเข้ากับการอ่านหรือไม่ อย่างไร (เช่น การซื้อหนังสือออนไลน์ การแนะนำแหล่งหนังสือบนอินเทอร์เน็ต การเชื่อมโยงเรื่องราวจากโทรทัศน์หรือภาพยนตร์เข้ากับหนังสือ เป็นต้น)
11. ท่านคิดว่ากิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น กีฬา ดนตรีฯ มีผลกระทบอย่างไรต่อการอ่านของบุคลากรของท่าน ถ้าเป็นผลกระทบเชิงลบ ท่านแก้ปัญหาอย่างไร
12. พ่อแม่และผู้ปกครองที่มีภาระหน้าที่การงาน มักบ่นว่าไม่มีเวลาในการทำกิจกรรมการอ่านร่วมกับบุตรหลาน ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ถ้าไม่เห็นด้วย ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง

13. ช่วยเล่าให้ฟังหน่อยได้ไหมว่า ในประเทศของท่าน บ้าน โรงเรียน และสังคม มีกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการอ่านอย่างไรบ้างจนนำไปสู่วัฒนธรรมการอ่าน
14. ท่านคิดว่าสังคมไทยจะทำอะไรได้บ้างเพื่อให้มีบทบาทเข้มแข็งมากขึ้นในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็ก

ภาคผนวก ค
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่าน

1. รองศาสตราจารย์ ดร. ถนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล อาจารย์ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยปักกิ่ง
2. รองศาสตราจารย์เกริก ยุ้นพันธ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาวรรณกรรมเด็ก ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. รองศาสตราจารย์เฉลียว พันธุ์สีดา อดีตอาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. Ms. Staphanie Wallis, Senior Librarian from New International School of Thailand
5. Ms. Carol Brattam, Senior Teacher from Bangkok Patana School

ประวัตย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายชนศักดิ์ เมืองเจริญ
วันเดือนปีเกิด	13 เมษายน พ.ศ. 2519
สถานที่เกิด	อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	8/21 ลาซาลพาร์ค คอนโดมีเนียม อาคาร ดี ถนนสุขุมวิท 105 เขตบางนา กรุงเทพมหานคร 10260
ตำแหน่งหน้าที่	บรรณารักษ์ ฝ่ายประถมศึกษา
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา เลขที่ 643 ถ. สุขุมวิท 105 แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพมหานคร 10260
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2542	กศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์) จาก มหาวิทยาลัยทักษิณ
พ.ศ. 2554	ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ